CONSILIUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECȚIA ÎNVĂȚĂMÎNT

SECRET

DIN MEMORIILE
LUI
EUGEN CRISTESCU

Seria 1405

1968

CONSILIUL SECURITĂȚII STATULUI
DIRECȚIA ÎNVĂȚĂMÎNT

SECRET

DIN MEMORIILE
LUI
EUGEN CRISTESCU

Seria 1405

1968

DIN PARTEA REDACȚIEI

Ignorată pînă nu demult, datorită unei concepții false despre tradiție, activitatea informativă și contrainformativă desfășurată de organele specializate ale statului român burghez suscită în ultimul timp tot mai mult interesul ofițerilor de securitate.

Fără a exclude ponderea deosebită a curiozității în acest interes, trebuie arătat însă că mobilul principal al său îl constituie dorința legitimă a ofițerilor de a cunoaște cît mai multe aspecte ale activității informative desfășurate în trecut în țara noastră și chiar de a detecta acele elemente pozitive ale ei care ar putea fi preluate în vederea folosirii lor, spre a se asigura astfel o eficiență sporită muncii de securitate.

Ținînd seama de aceste considerente și dînd totodată expresie orientării primite din partea Consiliului Securității Statului de a se pune la dispoziția cadrelor noastre cît mai multe lucrări ce pot contribui la perfecționarea pregătirii lor, Direcția învățămînt publică prezentul material, întocmit în primii ani de după 23 August 1944 de Eugen Cristescu, fostul șef al Serviciului Special de Informații (S.S.I.) în perioada 1940—1944.

Întrucît însă materialul fusese redactat de Cristescu destul de neglijent — datorită, probabil, stării psihice puțin propice scrisului în care se afla în acel timp — a fost necesar să i se aducă unele îmbunătățiri de natură formală spre a i se asigura astfel cursivitatea și claritatea necesare.

Pentru înțelegerea în cît mai bune condițiuni a problemelor ce interesează, se impune totodată o prezentare succintă a evo-

luției acestui aparat din punctul de vedere al organizării sale, al metodelor de activitate folosite, al concepțiilor asupra muncii etc.

După cum afirmă Cristescu, Serviciul secret ar fi luat ființă în anul 1924. Această dată însă — după cum reiese din materialele aflate în posesia Consiliului Securității Statului — este inexactă, deoarece abia cu un an mai tîrziu Marele stat major ia măsura angajării lui Moruzov, căruia îi încredințează sarcina organizării serviciului respectiv. Moruzov, învingînd treptat dificultățile existente, reușește să traducă în viață sarcina încredințată. Serviciul secret ia astfel ființă ca organ auxiliar al Marelui stat major.

Din 1934 el trece — din punct de vedere administrativ și al fondurilor — în subordinea Ministerului Apărării Naționale — Secretariatul general, iar din 1940, în subordinea Președinției Consiliului de Miniștri.

Activitatea de culegere a informațiilor desfășurată de Serviciul secret urmărea realizarea obiectivelor prevăzute în planul anual de culegere a informațiilor, întocmit de Marele stat major, iar ulterior mai primește ordine și instrucțiuni, atît pe această linie cît și în alte privințe, și de la Președinția Consiliului de Miniștri.

După 1934 este împărțit în : Secția I — informații (externe) și Secția a II-a — contrainformații (interne).

— Secția informații a fost organizată pe trei fronturi : de est, de vest și de sud și avea ca atribuții culegerea, studierea, verificarea și sintetizarea informațiilor obținute despre alte țări ;

— Secția contrainformații a fost organizată pînă în 1937 în două subdiviziuni : birou și teren, iar după această dată a fost reorganizată astfel : Grupa I — contraspionaj; Grupa a II-a — economică; Grupa a III-a — curente sociale; Grupa a IV-a — diverse, precum și mai multe birouri. Această secție avea ca atribuții principale urmărirea diferitelor manifestări cu caracter social, politic și economic, precum și a activității minorităților naționale.

Urmărirea obiectivelor Secției a II-a se realiza numai cu ajutorul informatorilor, personalul neavînd voie să efectueze cercetări directe.

Activitatea informatorilor în București era și ea centralizată pe grupe : politică, legionară, comunistă, minorități, economică și diverse, iar în provincie, pe agenturi : Muntenia, Oltenia, Dobrogea, Transilvania și Moldova.

În anul 1942 are loc o altă reorganizare, în urma căreia serviciul este împărțit în 12 secții (informații, contrainformații, colaborare cu serviciile de informații ale Germaniei și Italiei, contraspionaj, contrasabotaj, cenzura corespondenței, personal, juridică, tehnică, radio, auto și administrativă), precum și în cîteva birouri.

Noua structură este superioară celei anterioare, asigurînd condiții mai bune pentru realizarea sarcinilor ce reveneau S.S.I.

Cu toate că a avut o existență relativ scurtă și a fost supus mai multor restructurări, S.S.I. a reușit totuși să depășească în eficiență celelalte organe de represiune ale statului burghez român. Aceasta s-a datorat unei mai bune sincronizări a obiectivelor urmărite cu imperativele momentului și cele de perspectivă, unei mai riguroase orientări a muncii spre realizarea lor, precum și progreselor mai rapide înfăptuite pe calea îmbunătățirii structurii sale organizatorice, a înlocuirii elementelor incompetente sau compromise cu cadre corespunzătoare, a perfecționării formelor și metodelor de activitate și a pregătirii profesionale a personalului.

Evoluția calitativă mai rapidă înregistrată de S.S.I. se explică însă și prin aceea că el a beneficiat de un sprijin mai generos decît siguranța, poliția, jandarmeria etc. din partea organelor în subordinea cărora s-a aflat, datorită necesității presante pe care acestea o resimțeau — mai ales în perioada atît de agitată dinaintea și din timpul celui de-al doilea război mondial — de a dispune de o gamă cît mai largă de informații.

Aşa cum reiese din memoriile lui Cristescu, primul şef al Serviciului secret — Mihail Moruzov — a fost un om inteligent şi cu aptitudini remarcabile pentru munca informativă, dar cu o pregătire substanţial inferioară celei implicate de funcţia pe care o ocupa, fapt ce şi-a pus în mod pregnant pecetea asupra felului cum a condus serviciul.

Fără a putea fi acuzat că ar fi promovat empirismul în activitatea serviciului, el n-a militat totuşi nici pentru acreditarea metodelor ştiinţifice. La el era evident creditul exagerat pe care-l acorda flerului poliţist, inspiraţiei şi ingeniozităţii, cu ajutorul cărora căuta să suplinească carenţele din pregătirea profesională, precum şi rudimentarismul mijloacelor folosite sau chiar absenţa acestora.

De altfel, nu este exclus ca tot lacunele din pregătirea sa, conjugate cu o circumspecţie exagerată, să se afle şi la originea aversiunii — devenită notorie — faţă de documente, şi în special faţă de cele ce-i incumbau obligaţia de a-şi consemna rezoluţiile sau de a le iscăli.

Toate aceste deficienţe, la care se mai adaugă şi altele — pe care Cristescu le descrie în mod detaliat în memoriile sale — au generat în cadrul serviciului o serie de aspecte necorespunzătoare, cu consecinţe negative apreciabile asupra capacităţii lui informative.

În ciuda acestei situaţii însă, Moruzov, datorită perspicacităţii, orientării, vocaţiei pentru munca informativă, experienţei sale şi eforturilor depuse, a reuşit să facă din Serviciul secret unul din cele mai viguroase organe represive ale statului burghez.

Fiind însă preocupat de problema menţinerii şi consolidării situaţiei sale, ameninţată în permanenţă de instabilitatea vieţii politice din ţară, Moruzov adoptă o atitudine foarte elastică faţă de diversele grupări reacţionare angajate pe vremea aceea în cursa pentru putere, sprijinindu-le sau, din contră, acţionînd împotriva acestora, în funcţie de evoluţia şanselor lor de succes.

Această atitudine îl determină, printre altele, ca, după o perioadă de ostilitate deliberată împotriva legionarilor, să cocheteze cu ei, dar multe dintre elementele proeminente ale organizației, în frunte cu Maimucă, directorul Poliției de siguranță, și cu colonelul Zăvoianu, prefectul poliției Capitalei, nutrind resentimente puternice împotriva sa și considerîndu-l totodată un pericol potențial redutabil, preferă — cu toate dovezile deosebite de atașament pe care Moruzov le dăduse față de Horia Sima și alte căpetenii ale Gărzii de fier — să se dispenseze de el. În consecință, este ucis la Jilava alături de mai mulți demnitari și polițiști care acționaseră împotriva legionarilor.

Evident, prin acest act s-a urmărit, printre altele, și intimidarea celorlalte cadre ale aparatului represiv.

Întrucît nici Antonescu nu-l agrease din cauza neplăcerilor pe care i le provocase în trecut, îl înlocuiește imediat după arestare (de altfel, tot el ordonase, după venirea la conducerea statului, și arestarea sa) cu un ofițer din cadrul armatei, colonelul Nicolaid.

Colonelul Nicolaid nu se dovedește a fi însă omul potrivit pentru funcția de șef al Serviciului secret, deoarece puținele măsuri pe care le întreprinde în timpul cît ocupă această funcție sînt foarte timide și determinate mai mult de dorința de a salva aparențele decît de a modifica situația existentă, astfel că revirimentul scontat de Antonescu în activitatea serviciului nu se produce.

Nemulțumit, acesta îl înlocuiește, la scurt timp după numire, cu Eugen Cristescu, director, în acel moment, al administrației de stat și al personalului din M.A.I., iar anterior director al Poliției de siguranță, ale cărui antecedente îl recomandau ca un om capabil să aducă un suflu nou în activitatea Serviciului secret.

Acesta dispune de energia și hotărîrea ce-i lipsiseră lui Nicolaid, iar lui Moruzov îi este net superior din punct de vedere cultural. Totodată are și o viziune mult mai conformă decît predecesorii săi cu cerințele vremii asupra activității pe

care trebuie să o desfășoare un serviciu de informații și a configurației ce se impune să o aibă pentru a corespunde necesităților.

Toate acestea, precum și faptul că imediat după instalare constată că nu dispune de informatori în rîndul legionarilor și, ca atare, că nu va avea posibilitatea să-i furnizeze informații utile lui Antonescu — care în acea perioadă își disputa cu Horia Sima supremația în stat — îl determină să întreprindă măsuri radicale, menite să asigure o ameliorare rapidă a situației existente.

În acest sens, procedează la reorganizarea serviciului, încadrarea lui cu personal calificat, stabilirea atribuțiilor cadrelor, refacerea rețelei informative etc.

Totodată, acționînd în virtutea unei concepții înaintate cu privire la rolul învățămîntului în formarea unui aparat competent, înființează prima școală din S.S.I. pentru pregătirea profesională a cadrelor.

De asemenea, creează relații de colaborare cu alte organe de stat, fixează criterii pentru încadrarea în S.S.I. și promovarea în muncă, stabilește obligații precise în problema culegerii, verificării și exploatării informațiilor, precum și a recrutării și muncii cu informatorii, întărește disciplina etc.

Ulterior, sub imperiul necesității de a procura o cantitate sporită de informații și de a include noi obiective în sfera activității S.S.I., ca urmare a intrării României în război, Cristescu procedează la o altă reorganizare — mult mai amplă și mai profundă — a serviciului, pentru a-l face astfel apt să satisfacă noile cerințe.

Urmărirea evoluției S.S.I. arată că acesta s-a dezvoltat pe o linie ascendentă, că a devenit treptat unul dintre organele cele mai utile statului burghez.

Cu tot caracterul reacționar al activității sale, S.S.I. însă, prin modul — în general corespunzător — în care a reușit să contracareze acțiunile serviciilor de spionaj ale altor state, să culeagă și să exploateze informațiile obținute despre țările ce figurau printre obiectivele sale, să anihileze elementele națio-

nalist-șovine active din rîndul minorităților, a avut o contribuție importantă la apărarea existenței statului român.

Activitatea S.S.I., cu toate succesele înregistrate, nu s-a ridicat însă niciodată la nivelul potențialului real al acestui serviciu, deoarece a fost în permanență subminată de diverși factori ca : incompetența profesională și lipsa de pregătire a unora din cadre (mai ales în perioada inițială a existenței sale), fluctuația accentuată (în special a ofițerilor, care, pentru avansare, erau trimiși la comanda unităților militare), incorectitudinea în muncă, venalitatea și arivismul unei părți însemnate a personalului, animozitățile dintre șefi, nesinceritatea și indolența unui număr mare de informatori etc.

Împotriva acestor tare Cristescu a desfășurat o activitate lăudabilă, animat de dorința de a ridica serviciul la nivelul organelor moderne de informații.

Această acțiune, precum și modalitățile alese pentru realizarea ei dovedesc buna sa orientare, merite de care se pare că este și el pe deplin conștient. Concludent în acest sens este faptul că cea mai mare parte a memoriilor sale este consacrată relatării măsurilor de perfecționare luate.

În același timp însă, multe alte aspecte ale activității informative, ce ar fi prezentat, fără îndoială, un interes deosebit, nu-și găsesc — intenționat sau neintenționat — o reflectare în memoriile sale.

La aceasta se mai adaugă și faptul că relatează, cu mici excepții, numai acele acțiuni ce-i evidențiază patriotismul, umanismul, spiritul de echitate, intervențiile sale salutare în diverse litigii avute cu organele de spionaj germane, ale căror revendicări lezau autoritatea statului român etc.

De altfel, pe parcursul întregului material se evidențiază, cu ostentație chiar, preocuparea de a-și prezenta în așa fel activitatea încît aceasta să contureze profilul unui om, dacă nu progresist prin contribuția avută la reprimarea mișcării legionare sau prin tolerarea unor acțiuni antifasciste, cel puțin neutru din punct de vedere politic, care și-a exercitat profesiunea în limitele stricte ale atribuțiilor sale de serviciu, fără

excese de zel în urmărirea vreuneia din categoriile de persoane aflate în atenția S.S.I.

De asemenea, chiar și aprecierile lui asupra evenimentelor vremii, modul cum interpretează anumite acte politice, explicațiile pe care le dă cu privire la rațiunile ce stau la baza conduitei și activității diverșilor fruntași politici contemporani lui trebuie privite cu anumite rezerve, date fiind concepțiile sale politice.

Cu toate aceste neajunsuri, memoriile lui Cristescu rămîn foarte utile, deoarece permit o mai bună înțelegere a modului cum a evoluat munca informativă în țara noastră din momentul cînd a căpătat un caracter organizat, sistematic, pînă în prezent, a continuității ei, a factorilor care au influențat-o, a transformărilor pe care le-a suferit etc.

În afara acestor aspecte — precum și a altora care nu au fost enumerate — memoriile lui Cristescu își dovedesc utilitatea și prin faptul că, folosindu-se de argumente convingătoare, dintre care majoritatea sînt ilustrate cu exemple, confirmă, încă o dată, valabilitatea postulatului că desfășurarea unei activități informative eficiente nu este posibilă fără o perfecționare continuă a muncii, a structurii organizatorice a organului respectiv și a pregătirii profesionale și culturale a cadrelor, precum și a aceluia că, date fiind cerințele deosebite pe care această activitate le pune în fața cadrelor, ea nu poate fi prestată decît de oameni devotați.

ORGANIZAREA ŞI ACTIVITATEA SERVICIULUI SPECIAL DE INFORMAŢII

Deşi tratarea unei asemenea probleme, cum este cea a organizării şi activităţii Serviciului Special de Informaţii, impune să ai în faţă un bogat material documentar, mă voi mărgini să-l redactez numai pe baza datelor pe care memoria mi le mai poate servi astăzi.

Deoarece crearea Serviciului Special de Informaţii nu a izvorît dintr-o concepţie spontană, ci a fost rezultatul unei tradiţii informative de peste 32 de ani, este necesar să facem un scurt istoric al străduinţelor depuse în România pentru înfiinţarea şi dezvoltarea serviciilor care aveau menirea să apere structura intimă a statului român şi interesele sale legitime de securitate naţională.

Capitolul I
PERIOADA 1905—1914

Pînă în anul 1905, statul român poseda — pe teritoriul vechiului regat — oficii de poliţie în oraşe, complet dependente de fluctuaţiile politice. Funcţionarii poliţieneşti veneau şi plecau o dată cu guvernele, astfel că nu se poate vorbi de o operă de continuitate în acest răstimp.

În 1905 a intervenit o primă organizare a poliţiei noastre, cînd s-a creat Serviciul poliţiei generale a statului, în Direcţia administraţiei generale din Ministerul de Interne.

Acest serviciu centraliza rapoartele informative ale poliţiilor din ţară şi le prezenta ministrului spre rezolvare. Poli-

țiile de orașe erau în dependența completă a prefecților de județ.

În Prefectura poliției Capitalei exista un birou de informații, care se ocupa însă mai mult de problemele de poliție judiciară.

Mai adunau informații polițiile de frontieră, de la călătorii veniți în țară, cît și de la surse ocazionale.

În anul 1907 au izbucnit răscoalele țărănești.

Studiind dosarele din acea vreme, se poate ușor constata că guvernul a fost total surprins de aceste evenimente.

Nici după potolirea revoltelor țărănești guvernul nu a putut stabili, în mod precis și documentat, dacă la cauzele de ordin social și economic nu s-au adăugat și elemente de propagandă ori agitație, neputînd găsi explicația generalizării acestor mișcări, după semnalul dat din comuna Flămînda, județul Botoșani. De asemenea, nu s-a putut stabili dacă în geneza acestor tulburări s-au infiltrat influențe străine, venite de peste frontierele țării.

Doar o singură constatare justă și reală a făcut guvernul, și anume că această defecțiune informativă se datorește lipsei unui organ central de informații, cu antene specializate, răspîndite pe tot teritoriul țării și care să desfășoare activitate contrainformativă și informativă peste frontiere.

Acestea au fost motivele care au condus, în anul 1908, la înființarea Direcției siguranței generale a statului din Ministerul de Interne.

Noua instituție avea menirea de a conduce activitatea polițienească, administrativă și judiciară din țară, precum și misiunea specială de a acționa pe teren informativ, ocupîndu-se îndeosebi de evenimentele și infracțiunile cu caracter politic.

Siguranța generală a înființat cîte o brigadă specială de siguranță în fiecare capitală de județ și a reorganizat polițiile de frontieră, pentru a putea pătrunde mai în adîncime în țările limitrofe, spre a aduna material informativ ce interesa siguranța frontierelor naționale.

Caracteristicile speciale ale acestor oficii informative erau că ele nu mai depindeau de prefecţii de judeţe şi deci erau scoase de sub orice influenţă politică, devenind astfel instrumente informative stabile, subordonate — ierarhic şi direct — Siguranţei generale a statului, care le punea la dispoziţie şi fondurile necesare pentru îndeplinirea misiunii lor. Ele au fost încadrate cu ofiţeri şi agenţi de siguranţă, avînd o ierarhie şi salarizare specială.

În Capitală se înfiinţează mai multe brigăzi speciale de siguranţă, înglobate în Inspectoratul brigăzilor centrale.

În centrala Direcţiei siguranţei generale a statului se creează un serviciu al secretariatului, sub care denumire funcţiona, în realitate, Serviciul central al siguranţei statului, care conducea întreaga acţiune informativă şi contrainformativă din ţară.

Paralel cu această acţiune, Marele stat major, prin Secţia a II-a, activa şi el în domeniul informativ. De asemenea, pe lîngă statele majore ale marilor unităţi militare funcţiona cîte un birou 2, care desfăşura activitate de contrainformaţii în armată şi de contraspionaj în teritoriu.

Prin ofiţeri special pregătiţi şi agenţi de frontieră se infiltrau în ţările vecine elemente informative pentru adunarea materialului necesar, în special din Ardeal, unde acestea aveau legături cu patrioţii români.

În Şcoala de război se predau cursuri speciale de informaţii, pentru pregătirea ofiţerilor în acest domeniu.

Capitolul II
PERIOADA 1914—1918

Cu aparatul informativ descris mai sus, statul român intră în campania din 1913 în Bulgaria, apoi în perioada de neutralitate 1914—1916, precum şi în războiul de reîntregire 1916—1918.

România era legată prin tratate de alianţă cu Puterile centrale. Acestea urmăreau :

1. Să țină România strîns legată în cadrul acestor alianțe și să o oblige astfel să intervină la momentul oportun.

2. Să supravegheze activitatea și legăturile franco-engleze pe teritoriul român.

3. Să mențină aservirea economiei românești în folosul Puterilor centrale, care aveau nevoie în special de petrol și cereale.

Serviciile de informații german, maghiar și austriac au desfășurat în această perioadă o intensă activitate pe teritoriul român, pentru protecția și impunerea celor trei interese politico-strategice menționate.

Siguranța generală și Marele stat major român au făcut eforturi lăudabile pentru paralizarea acestei ofensive informative, precum și pentru pregătirea intrării noastre în război, acțiune asupra căreia s-a păstrat un secret deplin.

În perioada neutralității, Siguranța generală a descoperit opera de corupție întreprinsă de germani în România prin intermediul unor bănci și societăți comerciale. În special Banca Generală a Țării Românești, care finanța exportul de cereale și petrol, finanța în același timp și o serie de oameni politici și ziare românești care activau în direcția menținerii României în orbita politicii germane. Dovezile acestei acțiuni de corupție le-au constituit piesele celebrului „Dosar Güther“, întocmit de Siguranța generală și pus la dispoziția primului ministru din acea vreme, Ionel Brătianu.

Activitatea de contraspionaj a serviciilor române s-a remarcat prin descoperirea multor agenți progermani, trimiși sau stabiliți pe teritoriul român, culminînd cu arestarea lui Verzea, directorul general al poștelor, care a determinat sinuciderea generalului Zottu, șeful Marelui stat major.

De asemenea, Siguranța generală a devalizat o serie de curieri diplomatici ai statelor din Europa centrală, ceea ce a adus un important material informativ, politic și militar.

Prin acțiuni informative ofensive, Siguranța generală și Marele stat major au reușit să se orienteze din punct de vedere

militar asupra situației din Ardeal, servindu-se în special de românii ardeleni, folosiți ca informatori, și care după război au fost încadrați ca funcționari superiori în serviciul de siguranță al statului întregit.

După începerea războiului, în constituirea Marelui Cartier General a intrat și o puternică brigadă specială de siguranță, pentru acțiune informativă și apărarea spatelui comandamentelor militare. S-a putut astfel descoperi trădarea colonelului Crăiniceanu, care voia să treacă liniile de luptă la germani, unde îl chema colonelul Sturdza, ce dezertase mai înainte.

La părăsirea Munteniei au fost lăsați o serie de agenți de informații care și-au făcut datoria cu prisosință, informînd, atît peste Dunăre, prin dreptul Galaților, cît și peste munți, comandamentul român asupra situației din teritoriul ocupat.

Capitolul III

PERIOADA 1918—1924

Prin încheierea tratatelor de pace, statul român primește în granițele sale trei noi provincii, dar în același timp și mari mase compacte de populație minoritară.

Reorganizarea statului în noile sale frontiere impune și adaptarea la noua situație a serviciilor de ordine publică și siguranță de stat.

Jandarmeria, ca organ de menținere a ordinii, dar avînd și atribuții contrainformative, este reorganizată pe întreg teritoriul țării.

Brigăzi de siguranță sînt înființate și în noile provincii și regrupate în inspectoratele generale de siguranță.

În Capitală, Inspectoratul brigăzilor centrale este amplificat cu o serie de noi elemente, cu care s-au constituit brigăzile mobile, ce aveau raza de acțiune peste toată țara.

Schimbările intervenite în structura geografică a României au dat naștere la o serie de acțiuni iridente. Astfel, iridențele maghiară, bulgară, ucraineană, germană și altele au

reținut multă vreme atenția organelor puse în slujba ordinii și siguranței statului.

Pe de altă parte, psihoza de după război a dat naștere la noi probleme politice și sociale ca: mișcarea antisemită, regruparea noilor organisme politice, mișcările muncitorești etc.

Din aceste motive, activitatea serviciilor de siguranță era concentrată mai mult pe terenul contrainformativ, neglijîndu-se acțiunea informativă peste frontiere, deși ofensiva serviciilor străine de spionaj împotriva noastră se accentua tot mai mult.

În perioada neutralității, precum și în timpul războiului, se făcuseră însă o mulțime de constatări interesante asupra poziției României în sud-estul Europei.

Teritoriul român constituie o poziție cheie, atît prin așezarea lui geografică, cît și prin bogățiile naturale de care dispune.

Situat la această răscruce de drumuri între Orient și Occident, el a servit deseori ca trambulină de pe care s-a avîntat jocul de interese politice, economice și militare ale diferitelor state.

Tentativa de penetrație germană, bazată pe vechea concepție preconizată în dictonul „Drang nach Osten“, s-a ciocnit întotdeauna de interesele engleze de dominație în Orientul apropiat, și acest conflict s-a disputat adesea pe teritoriul român.

Zăcămintele de petrol, cărbuni, sare și alte minerale, rezervele de cereale și prezența Dunării ca arteră internațională de comunicație amplifica importanța acestei zone de interese contradictorii. De aceea, atît în timpul războiului, cît și în perioada de care ne ocupăm, serviciile de informații străine și-au încrucișat adesea săbiile peste pămîntul românesc, în urmărirea obiectivelor fixate de statele cărora le aparțineau și pe care trebuiau să le protejeze.

Acest „război al forțelor nevăzute“ a fost resimțit și de serviciile române de informații. Parțial, el a putut fi cunos-

cut și de public din cazurile reflectate de literatura vremii. Astfel, după război, statul major francez a tipărit o serie de cărți sub pseudonimul „Lucieta“.

Tot atunci au apărut scrierile colonelului englez Lawrence, din serviciul de informații britanic, precum și cărțile coloneilor Röder și von Nicolai, conducători ai serviciilor de informații ale Puterilor centrale.

Toate aceste lucrări expuneau succesele agenților din serviciile de informații în executarea misiunilor speciale ce le-au avut de îndeplinit în diferite state, printre care și România.

În fața acestor constatări, Marele stat major s-a hotărît în cursul anului 1924 să înființeze un serviciu civil de informații, după modelul serviciului civil francez, atașat la Secția a II-a.

Astfel a luat ființă Serviciul secret al Marelui stat major.

Capitolul IV

PERIOADA 1924—1940

Cum în România nu existau în acel timp prea mulți specialiști în misiuni informative, iar puținii care se găseau erau funcționari în Siguranța generală, Marele stat major s-a oprit tot asupra unui fost ofițer de siguranță, Mihail Moruzov.

Începuturile Serviciului secret au fost destul de dificile, Statul major nedispunînd de resurse bugetare suficiente, iar Moruzov negăsind personalul necesar cu care să-l încadreze.

Serviciul funcționa rudimentar, în diferite case conspirative.

Moruzov a reușit să obțină de la Marele stat major o serie de ofițeri pentru organizarea centralei serviciului, iar ca funcționari civili a cooptat unele elemente mai bune din Siguranța generală, cărora le-a oferit lefuri și grade mai mari decît aveau aici.

Serviciul secret funcționa pe baza unui regulament foarte succint și care nu era confirmat de nici o autoritate. El se compunea din două secții principale — Secția de informații și Sec-

ţia de contrainformaţii — precum şi din cîteva birouri secundare (personal, juridic, secretariat) şi un mic laborator.

Secţia de informaţii, compusă în majoritate din ofiţeri, secundaţi de funcţionari civili, ca referenţi pentru diferite probleme, era împărţită în patru fronturi : de nord, de est, de vest şi de sud, la fiecare funcţionînd cîte un ofiţer ca şef al frontului şi altul ca şef al agenturii.

Ca organe informative, Secţia de informaţii constituise cîteva centre de informaţii pe frontieră, prin care treceau agenţii peste graniţă.

Mai tîrziu, Moruzov a obţinut de la Marele stat major permisiunea de a-i numi pe unii ofiţerii din serviciu ca ajutori de ataşaţi militari, iar pe unii funcţionari civili ca secretari ai ataşaţilor militari, dîndu-le astfel atît acoperirea cît şi imunitatea necesare ca să poată acţiona pe linie informativă. Rezultatele au fost însă foarte slabe.

Moruzov mai avea unele legături informative peste frontieră, în special printre foştii ofiţeri din armata ţaristă, legături care nu erau însă cunoscute de Secţia de informaţii şi a căror taină s-a dus cu el în mormînt.

Serviciul secret mai obţinea unele informaţii externe prin schimb de informaţii şi colaborare cu statele majore polonez, ceh, iugoslav şi finlandez.

Materialul adunat prin aceste surse, completat cu cel obţinut în urma schimbului de informaţii cu diferiţi ataşaţi militari din ţară, precum şi cu cel provenit de la curierii diplomatici era prelucrat la Secţia de informaţii şi comunicat Marelui stat major, care mai dispunea şi de informaţiile culese de ataşaţii săi militari şi de cele ce-i veneau de la Ministerul Afacerilor Externe.

Pînă în anul 1928, Siguranţa generală continua să se informeze şi peste frontieră ; după această dată acţiunea informativă externă a fost abandonată.

Prin legea pentru organizarea Poliţiei Generale a Statului din 1930, brigăzile de siguranţă au fost desfiinţate şi trecute

ca al treilea birou al Poliţiei de siguranţă în poliţiile de oraşe.

Secţia de contrainformaţii a Serviciului secret era compusă numai din elemente civile.

Problemele erau repartizate pe grupe : politice, economice, minorităţi, contraspionaj, informaţii generale etc.

Secţia de contrainformaţii era condusă de un director, ajutat de şefii de grupe şi de echipe. Ea avea o agentură de teren, condusă de un şef de grupă, împărţită pe echipe pentru supravegheri, filaj, informaţii, verificări etc.

În ţară, numai în cîteva oraşe principale erau rezidenţi contrainformativi, mai cu seamă în regiunile cu minorităţi naţionale, activitatea principală desfăşurîndu-se în Capitală.

În cursul anului 1938, Marele stat major, după indicaţiile lui Moruzov, a înfiinţat, pe tot cuprinsul ţării, nişte birouri de contrainformaţii, sub denumirea de Birouri statistice, la care colaborau şi ofiţeri de la birourile 2 din marile unităţi militare. Ele se suprapuneau peste zonele corpurilor de armată şi ale diviziilor.

Aceste birouri statistice îşi procurau informaţiile de pe teritoriu fie direct, fie prin colaborări (mai ales în acest fel) cu poliţia, siguranţa şi jandarmeria.

Secţia de contrainformaţii întocmea zilnic un buletin informativ, iar unele informaţii treceau la Biroul juridic pentru verificare şi eventuale cercetări.

Serviciul secret crease un buletin juridic pentru cercetările necesare în materie de contraspionaj, condus de ofiţeri magistraţi.

Aparatura tehnică a serviciului era foarte sărăcăcioasă, slabă, mult depăşită de necesităţile vremii.

Personalul care desfăşura activităţi de birou era bun, însă prea numeros faţă de cel de pe teren.

Personalul serviciului se ridica la circa 300 de persoane.

În acest cadru rezumativ s-a desfăşurat activitatea Serviciului secret ca organ civil, subordonat şefului Secţiei a II-a din Marele stat major.

Capitolul V

MIHAIL MORUZOV ŞI COLABORAREA CU GERMANII

După cum se ştie, de la preluarea puterii în Germania de către Hitler, influenţa politică germană a crescut în Europa, iar tendinţa de penetraţie spre est s-a accentuat tot mai mult.

În ţările ce cuprindeau, în cadrul hotarelor lor, minorităţi germane, acestea formau „Coloana a V-a", ca instrument de agitaţie şi revendicări, precum şi ca sursă de agenţi ai diferitelor servicii de informaţii germane.

În România, politica germană stimula mişcările naţionaliste, şi în special pe cea legionară, care în alegerile din 1937 cîştigă un număr important de voturi, ceea ce zdruncină echilibrul politic intern menţinut de vechile partide.

Psihoza naţionalistă influenţează pe însuşi regele Carol al II-lea, care trece la o politică mai personală, caracterizată în acelaşi timp prin accente naţionaliste.

Astfel se explică aducerea guvernului Goga-Cuza, constituirea Frontului Renaşterii Naţionale, a Partidului Naţiunii, a guvernului Gigurtu de mai tîrziu etc.

Cum însă nu puteau trăi concomitent două forţe politice cu caracter naţionalist, cea a regelui şi cea a partidelor de extremă dreaptă, regele modifică constituţia şi înlătură instituţiile democratice prin înlocuirea principiului „toate puterile emană de la naţiune" cu acela că „toate puterile emană de la rege".

*

În aceste circumstanţe politice, Moruzov, care avea legături strînse cu Ernest Urdăreanu, mareşal al palatului, fie sub influenţa psihozei naţionaliste, fie sub sclavia oportunismului personal şi a dorinţei de a-şi consolida situaţia de viitor, trece la un act important de colaborare cu Abwehr-ul (Serviciul de informaţii al armatei germane).

De prin 1938 el face o serie de tentative în scopul de a lua contact cu conducătorii acestui serviciu şi, deşi întîmpină indi-

ferență la început, se adresează baronului Killinger, pentru a-i mijloci legătura cu ei. Killinger, fiind prieten cu amiralul Canaris, șeful Abwehr-ului, obține consimțămîntul acestuia pentru un contact cu Moruzov. La început contactul a fost indirect, prin maiorul Herman von Stransky, din partea Abwehr-ului, și locotenentul colonel Ionescu Micandru, din partea Serviciului secret român.

Primul preț al colaborării a fost eliberarea a doi ofițeri din Abwehr care fuseseră condamnați pentru spionaj în România.

Mai tîrziu s-a dus chiar Moruzov în Germania, unde a luat contact direct cu Canaris.

Interesele și obiectivele strategice, politice și economice pe care le-am descris în capitolul III, urmărite de Germania în România, în estul și sud-estul european, deveneau tot mai presante în această perioadă premergătoare celui de-al doilea război mondial, pentru susținerea căruia Germania avea nevoie de petrolul românesc.

În întrevederile cu Moruzov, amiralul Canaris acceptă o colaborare informativă cu Serviciul secret român, dar cu două condiții principale :

— Ambele servicii să înființeze un organism comun pentru siguranța zonei petrolifere și cursului Dunării;

— Moruzov să asigure serviciul german că va face tot posibilul ca România să furnizeze Germaniei cantitățile de petrol de care va avea nevoie în viitor.

Pentru satisfacerea primului deziderat, se organizează un serviciu de siguranță, acoperit, al zonei petrolifere și al transporturilor pe Dunăre.

El este compus din agenți ai Serviciului secret român, dublați de agenți ai Abwehr-ului, recrutați din rîndul minorității naționale germane din țară, cunoscători ai limbii române.

Aceștia făcuseră în Germania un instructaj special pentru protecția instalațiilor petroliere și aplicarea măsurilor de contrasabotaj. Erau în număr de circa 120 și li s-au dat carnete ca

agenți ai Serviciului secret român, astfel că aveau acoperirea necesară și erau puși la adăpost de suspiciuni sau eventuale neplăceri din partea autorităților române, ei contînd ca fiind în serviciul statului român.

Misiunea acestui serviciu astfel constituit era :

— să culeagă informații în regiune;

— să efectueze observații și supravegheri asupra instalațiilor petroliere și să intervină la nevoie direct spre a evita eventuale distrugeri sau acte de sabotaj;

— să urmărească activitatea personalului tehnic englez sau filoenglez și să paralizeze orice tentativă de a provoca prejudicii;

— să facă paza efectivă a trenurilor-cisterne cu benzină care plecau în Germania.

Pe cursul Dunării, Serviciul de siguranță trebuia să asigure transportul cu șlepurile al cerealelor și benzinei și să asigure paza instalațiilor din porturi și a canalelor din zona Orșova-Porțile de Fier, spre a evita o eventuală obturare a acestei importante artere de comunicație.

Moruzov a mers însă și mai departe în intenția sa de a proteja interesele germane în România.

Cu ocazia cercetărilor ce s-au făcut de justiție, după arestarea sa, s-a dovedit că el cumpărase cu prețul de 16 milioane lei moșia Buda, la 5 km de Ploiești. Actul era întocmit pe numele unui om de încredere al său, căruia însă Moruzov a avut grijă să-i ia polițe pentru o valoare egală cu prețul de cumpărare a moșiei.

Această proprietate cuprindea o serie întreagă de clădiri și atenanse, care, după informațiile mele, trebuiau să adăpostească mai multe grupuri de „Comandos" germane, ce aveau misiunea să împiedice orice act de distrugere a instalațiilor petroliere de către tehnicienii englezi care urmau să se retragă în caz de intervenție a trupelor germane.

Serviciul acesta a funcționat în bune condițiuni și cu rezultate efective.

Trecînd acum la cel de-al doilea deziderat al lui Canaris — garanția continuității furniturii de benzină — trebuie să menționăm că Moruzov a dat această asigurare.

Atunci, amiralul Canaris l-a luat și l-a dus la generalul Keitel, șeful Statului major al forțelor armate germane, care l-a făcut atent că răspunde cu capul de garanția dată. Moruzov a confirmat încă o dată angajamentul luat față de Canaris.

Subsemnatul, după ce am luat în primire conducerea S.S.I. și am cunoscut aceste fapte, am căutat să le examinez mai adînc și am făcut următoarele constatări :

Toate aceste fapte s-au petrecut sub ministeriatul lui Armand Călinescu care, după cum se știe, a dus o politică de neutralitate în conflictul european și în dezechilibrul provocat de Germania, dar totuși cu tendințe filofranceze și o anumită ostilitate împotriva Germaniei.

A știut Călinescu sau Marele stat major de toate aceste aranjamente ale lui Moruzov sau nu ? Concluzia cercetărilor mele a fost că nu au știut.

Călinescu l-a suspectat la un moment dat pe Moruzov, dar nu a avut motive suficiente să ia atitudine împotriva lui, mai ales că acesta avea strînse legături și era apărat de Urdăreanu la palat.

Dar cum s-au introdus în țară agenții germani plasați pe Valea Prahovei și pe Dunăre, fără știința și autorizația lui Armand Călinescu, care era și ministru de interne ?

Explicația este următoarea: la un moment dat, Armand Călinescu a avut impresia că este supravegheat chiar de agenții de siguranță puși să-l păzească; a cerut atunci schimbarea inspectorului corpului de detectivi, Vintilă Ionescu, care a trecut la Serviciul secret, Moruzov dînd în schimb pe Niky Ștefănescu, omul lui de mare încredere.

Acesta, pe baza listelor date de Moruzov cu numele agenților germani, dădea ordine directe la punctele de frontieră ca să le permită intrarea în țară, cu plata taxei de viză de frontieră.

Şi astfel s-au strecurat aceşti agenţi în ţară, unul cîte unul, fără ca legaţia română din Berlin să le acorde vize, pentru care aceasta ar fi trebuit să avizeze Ministerul de Externe şi să ceară autorizarea prealabilă a Internelor.

Odată ajunşi la Bucureşti, luau contact cu Serviciul secret, care le dădea carnete de identitate ca agenţi ai săi şi îi încadra în Serviciul de siguranţă al zonei petrolifere şi al cursului Dunării.

Desigur că tot prin această filieră urmau să se introducă în ţară şi elementele componente ale grupurilor de „Comandos", dacă guvernul Gigurtu nu ar fi admis venirea în ţară a Misiunii militare germane, cu toate anexele sale.

Dar cum puteau să opereze aceste grupuri de „Comandos" ?

Explicaţia am aflat-o mai tîrziu, datorită informaţiilor obţinute şi verificărilor efectuate asupra cauzelor reale care au impus formula geografică a Dictatului de la Viena şi după ce am cunoscut pe colonelul Lahonsen, din centrala Abwehr-ului, autorul acestor formaţiuni de asalt.

Se ştie că sub presiunea Germaniei şi Italiei ni s-a impus să ne înţelegem cu ungurii asupra unei formule de împărţire a Ardealului. Dar, la conferinţa de la Turnu-Severin, ungurii pretindeau cedarea unei fîşii aproape verticale care să cuprindă frontiera de vest pînă la Arad, cu schimb de populaţie de o parte şi de alta. Delegaţii români însă nu au admis această formulă.

În august 1940, Germania era stăpînă în vest, prin supunerea Franţei, şi acum se lucrau la statul major german planurile pentru stăpînirea Balcanilor şi campania în est.

Drumurile treceau peste Ungaria care, în orice caz, trebuia să primească o satisfacţie, cum s-a încercat la Turnu-Severin.

România trebuia să facă sacrificii — după concepţia italo-germană — care mai tîrziu urmau a fi recuperate prin satisfacţii în est.

„Aurul negru", cum i se mai spune petrolului, o dăruire a naturii atît de bogată în foloase, a jucat de această dată un rol nefavorabil intereselor noastre.

Linia geografică verticală, ca frontieră despărțitoare a Ardealului, așa cum fusese cerută la Turnu-Severin, se transformă, în urma Dictatului de la Viena, în linie orizontală, ca un pumnal înfipt în pieptul neamului românesc.

Interesele strategice și economice — stăpînirea petrolului, element de viață al războiului — au determinat statul major german să ceară această săgeată orizontală, cu vîrful amenințător deasupra Brașovului, numai la 80 km de zona petroliferă, care putea fi astfel ocupată de blindatele germane în decurs de 2—3 ore.

Grupurile de „Comandos", înzestrate cu armament de volum mic dar cu mare putere de foc, trebuiau să asigure stăpînirea tuturor instalațiilor petroliere în primul moment și, cu ajutorul batalioanelor de parașutiști ce aveau să fie lansate imediat, să mențină situația pînă la sosirea carelor blindate germane.

Din aceleași interese germane, zona petroliferă a constituit în timpul războiului regiunea cu cea mai puternică apărare antiaeriană, iar în timpul bombardamentelor comandantul german al zonei avea în permanență telefonul deschis cu comandamentul german, de unde generalul Keitel se informa, minut cu minut, de pagubele cauzate.

*

Continuînd a examina angajamentele luate la Berlin de Moruzov, am mai constatat următoarele:

Instituirea unui serviciu comun pentru siguranța producției și transporturilor de petrol, precum și a derivatelor sale ar mai putea fi privită ca un act de competența unui serviciu de informații, dar aducerea și camuflarea pe teritoriul țării a unor efective militare străine și, mai ales, asigurarea furni-

turii de petrol constituiau acte politice și militare de o extremă gravitate.

Moruzov însă era un tip destul de circumspect în actele sale și, în tot jocul lui politic, primul obiectiv era să-și apere spatele și să-și protejeze retragerea.

El nu și-a putut lua asemenea angajamente fără a avea o garanție de la un for superior. Și acel for nu putea fi altul decît Ernest Urdăreanu, cu care Moruzov lucra în acel timp în cele mai strînse legături. Urdăreanu, prin influența lui asupra regelui Carol al II-lea, schimba și constituia guvernele după cum îi dictau interesele de moment; numai el putea să garanteze respectarea angajamentelor luate de Moruzov, mai ales că în acea vreme Urdăreanu făcea eforturi să înlăture grupările naționaliste și să rămînă el pe primul plan față de Germania.

Atentatul împotriva lui Armand Călinescu și cascada guvernelor ce au urmat după Dictatul de la Viena au dărîmat însă planurile lui Urdăreanu și Moruzov. Primul a fost nevoit să plece din țară o dată cu regele Carol al II-lea, iar Moruzov a fost arestat la 5 septembrie 1940, din ordinul lui Antonescu, în momentul cînd se înapoia de la o nouă conferință cu amiralul Canaris.

*

Pentru completarea și lămurirea activității Serviciului secret, adaug cîteva caracterizări asupra lui Moruzov și a sistemelor sale de lucru.

S-a născut în comuna Zebil, județul Tulcea, ca fiu al unui preot lipovean. Vorbea, din familie, limba rusă și bulgară, dar nu cunoștea nici o limbă occidentală, ceea ce i-a produs mari dificultăți în relațiile de colaborare, sociale și de serviciu. Făcuse trei clase de liceu, dar nu citea nici o carte în afară de ziare, și pe acestea foarte superficial. Cînd avea nevoie de vreo relație de ordin cultural, se adresa vreunui specialist și învăța pe de rost.

Nu-i plăcea să scrie şi nici chiar să semneze. De aceea, în arhivele serviciului, rezoluţiile lui sînt extrem de rare, iar semnătura o dădea numai cînd era absolut necesar.

Explicaţia acestui fapt o găsim şi în caracterul lui, căci nu-i plăcea deloc să se angajeze formal în vreo acţiune, pentru a avea totdeauna posibilitatea de joc şi sustragere de la răspundere. De aceea, rezolva problemele de serviciu verbal şi tot aşa dădea şi ordinele şi instrucţiunile necesare.

Intrat de tînăr ca agent în Serviciul de siguranţă al Dobrogei, în timpul primului război mondial ajunge şeful acestui serviciu.

Dispreţuind birocraţia, era mai mult înclinat spre activitatea de teren. În Dobrogea, şi mai ales pe frontiera româno-bulgară, cunoscînd şi limba necesară, a desfăşurat o serie de acţiuni reuşite. În timpul războiului colaborează, ca reprezentant al Siguranţei generale pentru problemele dunărene, cu comandanţii militari din regiunea Galaţi şi mai apoi din sudul Basarabiei.

În toate aceste acţiuni face dovada că este un bun poliţist, tip temerar şi cu calităţi native informative. Cu ocazia colaborării cu militarii, captează o serie de legături şi bunăvoinţe care i-au ajutat în 1924 la recomandarea sa ca şef al Serviciului secret din Marele stat major. După război se întoarce la conducerea Serviciului de siguranţă al Dobrogei, însă intră în conflict cu noul director general al Siguranţei statului, Romulus Voinescu, care-l suspectează de spionaj şi de o serie de afaceri neoneste, între care şi mari contrabande făcute la Gurile Dunării şi în Basarabia, cu schimbul rublelor în lei. Pe baza unei vaste anchete, este destituit şi arestat.

Prin relaţii politice, pe care Moruzov le-a cultivat totdeauna, reuşeşte ca instrucţia să-i claseze dosarul, dar nu reuşeşte să anuleze şi decretul de destituire. Rătăceşte astfel prin Capitală, trăind în mizerie, bătînd la toate uşile după ajutor şi oferindu-şi serviciile, pe care toţi însă le respingeau, de-

oarece era considerat „suspect" — o umbră care l-a urmărit toată viaţa, pînă la mormînt.

În sfîrşit, recomandat de generalul Dragu, care comandase în Basarabia şi căruia Moruzov i-a făcut unele servicii, precum şi cu ajutorul colonelului Rădulescu, şeful Secţiei a II-a din Marele stat major, în 1924 reuşeşte să fie numit şef al Serviciului secret, nou înfiinţat, contînd ca funcţionar civil în Ministerul de Război.

Romulus Voinescu a făcut o puternică opoziţie acestei numiri, de care însă Marele stat major nu a ţinut seama. Din această cauză, colaborarea între Siguranţa generală şi Marele stat major a avut mult de suferit.

În noua sa calitate face eforturi disperate şi reuşeşte, an de an, să organizeze serviciul în formaţia descrisă la capitolul IV şi să-i dezvolte activitatea.

Deşi lipsit de obişnuinţa de a citi, era suficient de inteligent ca să asimileze de la alţii datele ce-l interesau şi să le reproducă apoi ca cunoştinţe proprii.

Era foarte şiret, ascuns, lucrînd totdeauna într-un cadru restrîns şi egoist. Avea o concepţie totdeauna confuză şi complicată, dar suficientă abilitate ca să se descurce în situaţiile cele mai grele.

În acest om trăiau două temperamente deosebite : unul blînd, bun şi înclinat spre acte de dăruire sufletească şi omenie; altul, complet diferit. Atunci cînd interesul lui intra în joc, Moruzov abandona orice fel de scrupule şi devenea o fiară care sfîşia fără milă, uzînd de orice mijloace, permise sau nepermise.

Acest caracter dublu apărea într-o formă sau alta ca manifestare exterioară a unui singur comandament interior: oportunismul, menţinerea şi formarea situaţiei sale, fără nici o rezervă.

Între 1924—1930 se ocupă mai mult de Serviciul secret, pe care-l organizează în bună parte; apoi intervine la guvernul naţional-ţărănist, cu care făcuse legătura de cînd acest partid

era în opoziție, și reușește să obțină anularea decretului de destituire, fiind astfel numit în postul de director general în Ministerul de Război, însărcinat cu conducerea Serviciului secret din Marele stat major.

În această postură nu-i mai place să vină la birou decît foarte rar, la luni de zile, lucrările fiind lăsate în seama subalternilor.

Locuiește în case din ce în ce mai luxoase, cumpără mobilă străină, covoare, tablouri și lucruri de valoare, întreține relații cu sculptori, pictori și pozează să-și facă tablouri. Am găsit și în statele de serviciu asemenea artiști care au încasat lefuri ani de zile fără să presteze nici un serviciu.

Din 1930, observînd că alți polițiști se duc regulat pentru studii în străinătate, îi imită și, înarmat cu un pașaport diplomatic pe numele ing. Ștefănescu, pleacă însoțit de o grupă de translatori, ca să ia aer apusean.

Arhivele serviciului nu conțin nici o urmă a activității lui în străinătate, deși cred că a avut și unele legături informative personale.

Sub regele Carol al II-lea face eforturi repetate și reușește să intre în grațiile acestuia și ale camarilei de la palat, mai ales în timpul cercetării așa-zisului „complot al colonelului Precup". Cultivă aceste relații cu perseverență și le alimentează cu tot felul de informații politice sau referitoare la persoanele care manifestau atitudini ostile palatului, în special la prințul Barbu Știrbey, remarcabil adversar al regelui Carol al II-lea. Se amestecă în raporturile dintre rege și ceilalți membri ai familiei regale și perseverează în această acțiune.

Moruzov nu avea nici cultură politică, nici cultură profesională, în afară de unele cunoștințe practice, căpătate prin experiență, iar altele captate prin relațiile cu polițiști sau ofițeri de informații mai instruiți.

Pe aceștia îi ruga sau le plătea ca să-i întocmească cîte un studiu asupra vreunei probleme, cu care se retrăgea la vreo vilă pe Valea Prahovei, și acolo îl învăța pe de rost. Această

operaţie repetată îi întipărea în memorie un capitol de cunoştinţe pe care apoi le etala, cu dezinvoltură, în discuţii provocate de el însuşi, fixînd şi subiectul, pe care îl cunoştea în detaliu.

Cu acest procedeu, pentru necunoscătorii de fond ai problemelor informative el apărea ca un „om bine informat", dar imediat ce-l forţai să iasă de pe linia fixată de el şi treceai la alte probleme, venea cu generalităţi şi idei vagi, apărînd aşa cum era în realitate — un tip unilateral.

Un alt sistem cultivat permanent de Moruzov, în interesul menţinerii situaţiei sale, era acela de a calcula şi prevedea guvernele ce vor urma la cîrma statului, precum şi generalii care vor putea veni la conducerea Ministerului de Război sau a Marelui stat major.

Pe toţi aceştia îi informa preventiv, păstra legătura cu ei şi uza chiar de diferite servicii personale sau atenţii, pentru asigurarea relaţiilor viitoare. Cînd şeful Marelui stat major îi era inconvenabil, ca în 1934, cînd în această calitate Antonescu îi ceruse socoteală de modul cum se cheltuiau fondurile informative, el fugea cu serviciul la Ministerul de Război şi se întorcea numai cînd venea un nou şef de stat major, care-l agrea.

Deşi nu avea o funcţie politică, Moruzov, prin caracterul lui conspirativ şi tenebros, s-a amestecat adesea, cu stîngăcie, în culisele politice. Manevrele sale au fost de multe ori descoperite şi ele au dus chiar la sfîrşitul tragic al vieţii sale.

Fiind lipsit din familie de o educaţie de societate, fugea de lume şi de relaţii sociale şi se retrăgea într-o viaţă interioară, înconjurat numai de cîţiva oameni — zişi de încredere — care-i limitau complet orizontul politic, mărginindu-l la simple calcule de interese meschine.

Astfel, cînd Armand Călinescu i-a cerut un funcţionar de mînă forte, care să-l înlocuiască pe Vintilă Ionescu, el i l-a dat pe Niky Ştefănescu, secundat de Comşa, ambii foşti poliţişti, dar care „ştiau să tragă bine cu revolverul".

În perioada de represiune a mişcării legionare, 1938—1939, aceştia, la îndemnul lui Moruzov, care urmărea să capteze graţiile lui Călinescu, întrebuinţează violenţa sub toate formele, ajungînd pînă la suprimarea mai multor conducători legionari, sub acoperirea „evadării de sub escortă“ sau a „sinuciderii prin strangulare“.

Dar, după moartea lui Călinescu şi sub influenţa raporturilor cu germanii, Moruzov îşi schimbă atitudinea şi trece în cealaltă extremă, favorabilă legionarilor. Tratează cu Canaris aducerea unui guvern legionar, aşa cum doreau germanii.

Cînd Horia Sima vine cu Nicolae Pătraşcu clandestin în ţară şi sînt arestaţi de jandarmi în Banat şi apoi transferaţi la Siguranţa generală, Moruzov, cu concursul lui Niky Ştefănescu şi fără ştiinţa ministrului de interne, Ghelmegeanu, îl ia noaptea pe Horia Sima şi, după lungi tratative, îl duce la palat ca să negocieze cu Urdăreanu, după care este pus în libertate şi intră însoţit de alţi camarazi în guvernul Gigurtu.

Încercînd să-şi repare situaţia la legionari şi să-i aibă oricînd la îndemînă pentru combinaţiile politice aranjate cu Urdăreanu, mobilizează pe loc la Serviciul secret un grup de comandanţi legionari, în frunte cu Horia Sima. Actele de mobilizare pe loc le-am găsit în arhivele serviciului şi au fost publicate. Ele aveau ca scop să-i pună la adăpost de chemare la unităţi în caz de mobilizare. Lista primului lot fusese întocmită chiar de Horia Sima, căci de pe dînsa lipsea numele lui Radu Mironovici, pretendent legitim la conducerea mişcării.

Iată cum, acelaşi Moruzov, mîncător de legionari, îi îmbrăţişează şi le face diverse servicii importante, din oportunism şi joc politic.

Acelaşi Moruzov care, prin rapoartele întocmite asupra legăturilor lui Antonescu cu legionarii determinase palatul să-l interneze pe acesta în lagăr, întreţine el însuşi relaţii cu legionarii.

Dar linia în zig-zag pe care mergea, dintr-o extremă în alta, trebuia să se frîngă şi firele pe care le mînuia trebuiau

să se încurce, și astfel Moruzov, ca și exponentul lui la Siguranța generală, Niky Ștefănescu, cad în dizgrația palatului.

El caută un sprijin în afară și, în primele zile ale lui septembrie 1940, se întîlnește într-o nouă conferință cu Canaris, la Veneția. Acesta îl informează cu privire la evenimentele din țară și despre chemarea generalului Antonescu la putere.

Moruzov își amintește de toată lupta lui contra lui Antonescu dusă ani de zile, dar se bizuie pe germani, pe legionari și pe refacerea relațiilor cu palatul.

Întreabă totuși la telefon de la Veneția pe șeful Secției de contrainformații, directorul Florin Becescu, zis Georgescu, care este situația și dacă poate să se înapoieze în țară.

Acesta, din prostie sau din neștiință, îl asigură că aducerea lui Antonescu la guvern nu are nici o importanță din moment ce guvernul e stăpîn pe situație, și-i spune să vină în țară.

Moruzov, cu toate sfaturile lui Canaris de a mai rămîne în străinătate pînă la liniștirea și clarificarea situației din România, vine la București și, chiar în seara sosirii, 5 septembrie, este arestat și dus la Prefectura poliției, spre a fi pus la dispoziția justiției, să dea socoteală de actele sale.

Regele și Urdăreanu, plecînd din țară, dispare și această speranță a lui Moruzov. Cît despre germani, se găsea în țară în acea vreme un grup important al Gestapo-ului, sub conducerea colonelului Geissler.

Între Gestapo și Abwehr existau mari fricțiuni și ele se resimțeau și pe teritoriul român. Moruzov colaborase cu Abwehr-ul și deci era rău privit de Geissler, care avea strînse legături cu legionarii, pe care îi stimula la agitație și îi înarma.

Moruzov se încurcase de mult în rețeaua de intrigi politice interne. Conducînd Serviciul secret, confundase informația politică cu politica propriu-zisă și jocul informațiilor cu jocul politic. El cade astfel și în cascada de intrigi dintre serviciile străine de informații ce-și disputau influența în țara noastră.

Mai rămîneau legionarii. La Siguranța generală, Maimucă, inspector delegat, director al Poliției de siguranță și colaborator

apropiat al lui Geissler, vechi şi înverşunat duşman al lui Moruzov, informează pe legionari despre toate actele de violenţă săvîrşite de acesta şi Niky Ştefănescu împotriva camarazilor lor şi le procură material informativ şi documentar în acest sens.

Prefect de poliţie era colonelul Zăvoianu, legionar feroce şi autor al tuturor samavolniciilor poliţiei legionare din această perioadă. Sub auspiciile lui se face o judecată tainică a tuturor celor ce au lovit mişcarea legionară şi, deci, şi a lui Moruzov.

Sînt puse în cumpănă şi actele personale ale lui Moruzov favorabile mişcării, dar cîntăresc mai greu cele defavorabile, şi mai ales faptul că a dat frîu liber subalternilor săi să întrebuinţeze — fără nici o supraveghere şi nici un control — violenţa şi revolverul împotriva legionarilor deţinuţi, a căror soartă angaja grav răspunderea lui.

În afara celor arătate mai înainte, aceasta a fost cauza principală pentru care judecata a hotărît: „Sînge pentru sînge". În mare taină, colonelul Zăvoianu, care ştia ce are să urmeze, transportă pe Moruzov din arestul Prefecturii poliţiei Capitalei în fortul Jilava, alături de Niky Ştefănescu, Comşa şi toţi foştii miniştri, demnitari, ofiţeri şi poliţişti care au activat împotriva mişcării legionare şi asupra cărora plana aceeaşi sentinţă.

Şi astfel, în noaptea de 27 noiembrie 1940, Moruzov îşi găseşte sfîrşitul în tragedia de la Jilava, răpus de gloanţele legionare trase chiar din armele germane.

Capitolul VI
ÎNFIINŢAREA SERVICIULUI SPECIAL DE INFORMAŢII

După cum este ştiut, înainte de abdicarea regelui Carol al II-lea, Antonescu obţinuse semnarea decretului prin care i se dădeau „depline puteri", regele rămînînd astfel numai cu funcţiile reprezentative.

Prin acest decret Antonescu devenea „conducător al statului şi preşedinte al Consiliului de Miniştri".

Importanţa acestui „act constituţional" stătea în consecinţele lui juridice. Pentru prima oară se instituia în România func-

ția de „conducător al statului", care exercita, prin drepturile lui depline, puterea legislativă, executivă și judecătorească. Transformările intervenite astfel în structura constituțională fundamentală a statului trebuiau să afecteze și instituțiile prin care se exercitau aceste drepturi.

Ca ofițer de stat major, pe care l-a condus o bucată de vreme, Antonescu știa că un stat nu poate fi cîrmuit fără a avea la dispoziție o orientare informativă cît mai largă și mai precisă. Cum însă Moruzov și Serviciul secret îi cauzaseră ani de zile mari neplăceri, nu mai voia să audă de acest nume. Trebuia creat un serviciu pe baze cu totul noi.

Astfel, din primele zile ale lui septembrie 1940, numește în locul lui Moruzov pe colonelul Nicolaid, pe care îl cunoștea de la Marele stat major, precum și de la Școala de război, unde acesta fusese un ofițer eminent.

Colonelul Nicolaid era un foarte bun teoretician în materie informativă, dar nu poseda practica acestei activități și nu funcționase niciodată în vreo instituție cu asemenea misiune. Ca temperament era un om foarte comod, care lăsa subalternii să lucreze, el mărginindu-se doar să semneze lucrările ce i se prezentau și să citească buletinele Secției de informații. Aceste caracteristici ale lui Nicolaid se resimțeau de altfel și în activitatea serviciului, pe care l-a condus două luni și jumătate.

Pe baza ordinelor și indicațiilor lui Antonescu se întocmește „Decretul lege pentru înființarea Serviciului Special de Informații". El este publicat în Monitorul oficial din septembrie 1940, în primele zile ale guvernării lui Antonescu, ceea ce marchează importanța și urgența pe care el o acorda organizării acestui serviciu.

Din decretul respectiv rezultă că :

— „Se înființează un Serviciu Special de Informații".

Deci, este vorba de un serviciu nou, care poartă o nouă titulatură, astfel că vechiul Serviciu secret trebuie considerat desființat.

De altfel, aceasta era și intenția lui Antonescu, care voia să aștearnă uitarea asupra trecutului.

— „Serviciul Special de Informaţii stă sub ordinele şi directivele conducătorului statului".

Noul serviciu nu mai depinde de Marele stat major, astfel că pretenţiile acestei instituţii asupra lui nu pot fi considerate valabile.

Textul fiind destul de larg, pentru interpretarea lui trebuie să ne referim şi la intenţiile legiuitorului, care a voit ca conducătorul statului să fie şeful superior al acestui serviciu, ce urma să activeze numai conform ordinelor şi directivelor sale.

— „Serviciul depinde din punct de vedere administrativ de Ministerul Apărării Naţionale".

Adică, personalul, materialul şi fondurile trebuiau asigurate de Ministerul Apărării Naţionale, în bugetul căruia erau trecute. Personalul era numit şi controlat de şeful serviciului care, la rîndul lui, era subordonat conducătorului statului.

În ce priveşte „fondurile", decretul prevedea că şeful serviciului are „libertate absolută" în întrebuinţarea lor, iar controlul asupra modului cum se vor cheltui a fost reglementat printr-o lege specială şi atribuit Înaltei Curţi de Conturi şi nu Ministerului Apărării Naţionale.

— „Serviciul Special de Informaţii colaborează cu Marele stat major şi celelalte departamente".

Prin urmare, raporturile între serviciu şi Marele stat major, precum şi cu celelalte departamente erau raporturi de colaborare şi nu de dependenţă. Atunci, de cine depindea Serviciul Special de Informaţii ?

De conducătorul statului, care era — prin efectul legii — şi conducătorul superior al serviciului; cum însă acesta era şi preşedinte al Consiliului de Miniştri, serviciul depindea — ierarhic — de Preşedinţia Consiliului de Miniştri.

Aceasta a fost situaţia de drept şi de fapt. Deoarece acest decret nu a precizat însă expres, în textele lui, această dependenţă organică, ea a fost menţionată, în mod clar şi precis, în al doilea decret-lege pentru reorganizarea Serviciului Special de Informaţii, întocmit de mine, mai tîrziu.

Directivele, ordinele şi rezoluţiile conducătorului statului se dădeau şefului serviciului fie verbal, fie în scris, prin Secretariatul general, Cabinetul militar sau Serviciul de centralizare a informaţiilor din Preşedinţia Consiliului de Miniştri.

De altfel, aceasta a fost şi intenţia lui Antonescu, ca noul serviciu să nu mai circule între Marele stat major şi Ministerul Apărării Naţionale, ca pe vremea lui Moruzov, să nu se mai preteze la jocuri politice după interesele şefului său, ci să urmeze politica de stat, în care scop trebuia să depindă de conducerea statului, care se exercita organic prin Preşedinţia Consiliului de Miniştri.

Decretul a trebuit să prevadă că Serviciul Special de Informaţii depinde din punct de vedere administrativ de Ministerul Apărării Naţionale, căci bugetul lui trebuia să figureze în bugetul unui departament, şi era mai logic aici. În plus, noul serviciu nu putea prelua personalul şi materialul fostului Serviciu secret — aşa cum s-a petrecut în fapt — fără existenţa acestui text.

Colonelul Nicolaid nu poate fi acuzat de unele imperfecţiuni şi imprecizlumi care rezultă din textul decretului, în special în problema „dependenţei serviciului", deoarece el nu avea cunoştinţe de drept şi se vede din factura laconică a textelor că el a fost întocmit de militari.

În orice caz, prin acest decret-lege se pun bazele Serviciului Special de Informaţii şi se creează o nouă etapă în viaţa şi tradiţia informativă din România.

Neavînd textul oficial al decretului la dispoziţie, l-am reconstituit, pe cît posibil, din memorie, astfel că pot fi şi unele rectificări, dar, în esenţă, concepţia din care a izvorît, intenţiile urmărite de legiuitor şi caracteristicile ce i le-am imprimat au fost cele pe care le-am menţionat.

*

Legea, creînd o nouă situaţie de drept, colonelul Nicolaid era obligat să procedeze la o nouă organizare şi o nouă încadrare a personalului.

În fapt, el s-a mărginit însă să preia materialul fostului serviciu, precum şi personalul acestuia, pe care l-a plasat sub noua sa firmă, organizarea rămînînd tot cea veche, fără nici o schimbare. Nu s-a făcut nici o revizuire a personalului serviciului, menţinîndu-se confuzia şi haosul de pe vremea lui Moruzov. Au mai fost aduşi însă cîţiva ofiţeri în plus, prieteni personali ai şefului serviciului.

Nicolaid s-a mărginit să satisfacă cerinţele pur formale ale decretului-lege, adoptînd în toate scriptele noua titulatură a serviciului şi lucrînd direct cu conducătorul statului, căruia îi comunica verbal sau prin rapoarte scrise rezultatele activităţii serviciului.

Buletinele de informaţii erau trimise Marelui stat major şi Ministerului Apărării Naţionale, spre a satisface cerinţele legii.

Chestiunea dependenţei organice de Preşedinţia Consiliului de Miniştri nu a fost clarificată în această perioadă, căci colonelul Nicolaid nu crease raporturile necesare cu serviciile respective din Preşedinţie. Ca militar, el nu voia să-şi prejudicieze relaţiile cu Marele stat major şi Ministerul Apărării Naţionale şi de aceea lasă serviciul în aceeaşi situaţie neclară care rezultă şi din impreciziile decretului.

Marele stat major însă reţinuse în dependenţa sa birourile statistice şi-şi crease noi centre informative pe frontieră, ca organe proprii. Avînd în plus şi materialul informativ de la ataşaţii săi militari şi de la Ministerul Afacerilor Externe, compensa, în parte, pierderea din cadrele sale a Serviciului secret şi a personalului acestuia.

Activitatea colonelului Nicolaid s-a limitat la expedierea lucrărilor curente, urmînd drumurile trasate şi metodele rămase de la vechiul serviciu, cu corectările impuse de noua titulatură.

*

Un singur fapt este demn de remarcat în această perioadă : continuarea colaborării cu Abwehr-ul.

În acest scop, ofiţerul de legătură între serviciile secrete ale Germaniei şi României, maiorul Stransky, ia contact cu colone-

lul Nicolaid, căruia îi expune aranjamentul făcut cu Moruzov și-i cere să continue colaborarea.

De asemenea, imediat după arestarea lui Moruzov, amiralul Canaris vine în țară și face o vizită conducătorului statului, generalul Antonescu, intervenind în favoarea celui arestat.

Antonescu îi expune motivele care l-au determinat să ia această măsură, adăugînd că justiția își va spune cuvîntul asupra tuturor acuzațiilor ce i se aduc în legătură cu activitatea sa ca șef al Serviciului secret. La cererea lui Canaris, Antonescu dă asigurări că nu are nici o intenție de a ridica viața lui Moruzov.

În a doua parte a discuției, Canaris se referă la colaborarea dintre el și Moruzov, la serviciul din Valea Prahovei și Dunării și la schimbul de informații ce se realiza între cele două servicii de mai multă vreme și cere lui Antonescu să autorizeze continuarea acestei activități comune, ceea ce Antonescu aprobă.

Locotenentul colonel Ionescu Micandru și maiorul Stransky sînt introduși în cabinetul lui Antonescu, unde primesc instrucțiuni să continue a lucra ca și pînă atunci. Aceștia pun în cunoștință și pe Nicolaid, care primește și el ordine în același sens.

Prin acest act important, colaborarea informativă între Abwehr și Serviciul Special de Informații devine, dintr-o legătură secretă, o activitate comună, oficială, autorizată de forul superior de conducere a statului.

În baza convenției încheiate de guvernul Gigurtu, Misiunea militară germană vine în țară după 12 octombrie 1940, avînd în componența ei și un serviciu al Abwehr-ului.

Sînt aduși in completare noi agenți germani pentru zona petroliferă și Valea Dunării și se amplifică colaborarea pe teren informativ și contrainformativ. Prezența Abwehr-ului în cadrul Misiunii militare germane, autorizate să vină în țară, îi dă acestuia un caracter oficial, de altfel ca și activității comune a celor două servicii de informații.

*

Prezența în țară a unor trupe germane constituia o puternică încurajare pentru mișcarea legionară, aflată acum la guvern.

Jafurile şi violenţele iau o mare dezvoltare pe tot cuprinsul ţării, şi în special în Capitală, unde echipele de şoc, de sacrificiu şi, mai ales, poliţia legionară fac descinderi neautorizate, ridicînd obiecte, alimente, bani, sub pretextul că sînt pentru „ajutorul legionar", deşi în realitate erau pentru ei. Magazine, ateliere, depozite, fabrici etc. sînt luate cu forţa din mîinile proprietarilor, in locul cărora se instalează legionari.

La Prefectura poliţiei dictează colonelul Zăvoianu şi, noapte de noapte, sînt aduse aici grupe de cetăţeni suspectaţi de legionari. Aceştia sînt supuşi la cele mai oribile torturi, în urma cărora mulţi îşi dau sfîrşitul, cadavrele lor fiind găsite apoi prin pădurile de la marginile Capitalei.

Barbaria se întinde de la un capăt la altul al ţării, în toate oraşele înregistrîndu-se nenumărate victime. La ţară se înfiinţează „stîlpul infamiei", în faţa primăriilor, unde sînt legaţi şi bătuţi toţi acei care au luat vreodată atitudine împotriva legionarilor.

Teroarea trebuia însă dezvoltată la maximum şi orice încercare de răspuns, fie din partea adversarilor, fie din partea autorităţilor, trebuia paralizată. De aceea, în rîndurile legionarilor se dă cuvînt de ordine : „Arme ! Cît mai multe şi mai bune". Şi astfel începe o goană după arme, ridicate de la diferite autorităţi, de la particulari, cît şi din magazinele de această branşă.

La Siguranţa generală, Ghica, secundat de macedoneanul Maimucă, organizează sute de percheziţii şi ridicări în rîndul aşa-zişilor „masoni".

Antonescu primeşte nenumărate plîngeri directe şi proteste, iar şefii parchetelor din ţară informează Ministerul Justiţiei de cele ce se petrec în circumscripţiile lor. De asemenea, Mihai Antonescu, ca ministru al justiţiei, comunică conducătorului statului rapoartele primite.

Dar toţi şefii serviciilor de ordine publică, în frunte cu ministrul afacerilor interne, generalul Petrovicescu, se menţin într-o permanentă tăcere asupra tuturor acestor samavolnicii şi

contestă faptele atunci cînd ele sînt puse în discuţia „conferinţelor de ordine publică" de către Antonescu.

Reproşurile pe care Antonescu i le făcea lui Horia Sima erau primite de acesta cu o atitudine de sfidare şi din ce în ce mai insolentă, ceea ce punea pe Antonescu pe gînduri.

Colonelul Nicolaid fusese numit în urma recomandării colonelului Dragomir (cel care făcuse legătura între Antonescu şi Horia Sima şi care înlesnise aducerea legionarilor la putere), iar S.S.I. era singurul organ care ar fi putut informa pe şeful statului de cele ce se petrec în ţară, mai ales că acesta reproşa criza de informaţii în care se găsea.

De la S.S.I. însă nu se primeau nici un fel de informaţii asupra acestor fapte, căci Nicolaid, secundat de directorul contrainformaţiilor, Georgescu, se complăceau şi ei în aceeaşi tăcere generală fie de frică, fie din oportunism, fie pentru că erau şi ei cuprinşi de psihoza legionară.

Ca director al administraţiei de stat şi al personalului din Ministerul Afacerilor Interne primeam zilnic subprefecţi, pretori, notari, funcţionari de carieră, precum şi poliţişti, foşti elevi şi colaboratori ai mei, care mă informau de teroarea legionară din ţară.

Comunicam aceste date subsecretarului ordinei publice, Alexandru Roşianu, singurul care luase poziţie împotriva practicilor legionare şi informa pe Antonescu.

Criza informativă în care se zbătea conducerea statului şi pericolul pe care Roşianu îl prevedea determină pe acesta să ceară lui Antonescu schimbarea conducerii S.S.I., singurul organ de stat care putea să-i mai informeze.

În plus, S.S.I. fiind subordonat prin legea sa de organizare direct conducătorului statului, Horia Sima nu avea dreptul să se amestece în această schimbare.

În ce mă priveşte, eram cunoscut că, în calitate de director al Poliţiei de siguranţă, timp de 14 ani am activat împotriva mişcării legionare şi am efectuat dizolvarea Gărzii de fier în 1931 şi 1933, pentru care am fost condamnat la moarte prin scrisoare publică de Corneliu Zelea Codreanu.

Avînd în vedere că eram funcţionar de carieră, fără nici o culoare politică, şi că condusesem Poliţia de siguranţă ani de zile, ceea ce-mi înlesnise o educaţie profesională şi o practică apreciabilă în materie informativă şi contînd pe atitudinea şi activitatea mea, net antilegionare, subsecretarul de stat Roşianu propune lui Antonescu să fiu numit în locul colonelului Nicolaid.

Cum generalul Antonescu cunoştea atitudinea şi antecedentele mele în raport cu mişcarea legionară încă din 1934, cînd deţinea funcţia de şef al Marelui stat major şi colaborasem cu el ca reprezentant al Siguranţei generale, fiindu-i recomandat şi de Nicolae Titulescu, cu care ocazie discutaserăm toţi trei atentatul împotriva lui Duca şi întreaga problemă legionară, acceptă propunerea făcută de Roşianu.

Pentru aceste consideraţii s-a semnat decretul prin care am fost numit în locul colonelului Nicolaid la conducerea Serviciului Special de Informaţii.

Primind comunicarea pentru publicare în Monitorul oficial a decretului de numire, Mille Lefter, comandant legionar şi director general al acestei instituţii, o reţine şi avizează pe Horia Sima, care convoacă „senatul legionar". Zăvoianu şi Ghica iau poziţie hotărîtă împotriva mea, afirmînd că voi supraveghea mişcarea. Totuşi, examinîndu-se legea S.S.I., se hotărăşte că nu se poate refuza publicarea unui asemenea decret semnat de conducătorul statului, dar se dau dispoziţii să fiu urmărit îndeaproape.

Astfel, decretul apare la 15 noiembrie 1940, iar Antonescu dă ordine lui Roşianu să-i fiu prezentat cu prilejul luării în primire, la gara Mogoşoaia, în momentul cînd pleca în Italia şi în Germania.

În gară, Roşianu mă plasează între Antonescu şi Horia Sima. În faţa a două formaţii legionare ce ocupau peronul gării, Antonescu mă primeşte şi mă recomandă lui Horia Sima cu cuvintele : „Îţi prezint pe şeful serviciului meu de informaţii", după care, cu accent de autoritate, mi se adresează :

„Dumneata să nu faci nici o politică decît a conducătorului statului“.

Sînt apoi invitat de Antonescu în vagonul său, Horia Sima rămînînd pe peron, unde-mi dă instrucţiuni să urmăresc de aproape toate mişcările legionarilor în lipsa sa şi să informez pe Mihai Antonescu şi Roşianu cu privire la măsurile pe care trebuie să le ia, în cazul cînd legionarii vor încerca vreo lovitură ca să ia conducerea statului în mîna lor.

Am înţeles semnificaţia întregii situaţii : lupta pentru supremaţie între Antonescu şi Sima începuse şi duelul se pregătea, iar eu şi Serviciul Special de Informaţii ne plasam pe terenul deasupra căruia urmau să se încrucişeze spadele celor doi adversari.

Capitolul VII

PRIMA REORGANIZARE A SERVICIULUI SPECIAL DE INFORMAŢII

De la gară am plecat spre sediul serviciului pentru a lua măsurile ordonate, avînd asigurarea fermă că voi găsi un aparat care mă va secunda efectiv în misiunea mea. Acolo însă, directorul contrainformaţiilor, Georgescu, îmi răspunde că nu are nici un informator în mişcarea legionară.

M-am adresat atunci unor vechi poliţişti din Siguranţa generală, care m-au ajutat în limita posibilităţilor.

Între 15 şi 27 noiembrie 1940 am fost nevoit să lucrez la Interne spre a preda direcţia ce o condusesem, iar la S.S.I. veneam numai cîte o oră pe zi ca să citesc cel puţin buletinele informative. Dădusem însă dispoziţii colonelului Ştefănescu şi directorului Georgescu, şefii celor două secţii principale, de informaţii şi contrainformaţii, să se ocupe serios de problemele informative curente, lăsîndu-le toată răspunderea situaţiei pînă cînd eu voi putea să iau efectiv conducerea serviciului în primire.

În noaptea de 27 noiembrie sînt avizat de Roşianu despre masacrul de la Jilava, urmat de moartea lui Iorga şi Madgearu.

Era un avertisment serios, care însemna însă şi o deficienţă a S.S.I. în acţiunea de prevenire.

Aceasta m-a determinat să procedez la o verificare amănunţită a întregii structuri şi activităţi a serviciului şi să iau măsuri de reorganizare.

Procedura urmată a fost de a studia — în prealabil — birourile şi secţiile, pentru a constata situaţia şi a lua măsurile de îndreptare ce se impuneau.

*

1. **Biroul personalului.** Natural că în primul rînd trebuia verificat şi încadrat personalul, mai ales că, în urma unor cercetări efectuate la Biroul personalului, am făcut constatări foarte regretabile.

Astfel, nu existau dosare personale şi nici state de serviciu. Personalul nu era identificat şi nu existau acte de stare civilă, nici de studii şi nici foi calificative.

Numirile erau făcute pe nişte fiţuici şi foarte rar se găsea cîte o decizie. De asemenea, pentru avansări, şeful serviciului dădea ordin şefului de secţie ca funcţionarul X să fie trecut pe luna viitoare cu leafa gradului Y.

La sfîrşitul lunii, şeful secţiei făcea statele de plată pentru luna viitoare, după cele vechi, cu modificările din notele ulterioare, le trimitea la Ministerul de Război şi ridica sumele respective.

Dar nici gradele şi clasele nu erau precizate şi nu exista nici o condiţie de numire, căci, conform concepţiei lui Moruzov şi Georgescu, în serviciul de informaţii numai aptitudinea trebuia luată în consideraţie, făcîndu-se abstracţie de toate celelalte condiţii.

Nu exista deci nici un element pe care să te poţi baza pentru a face o apreciere şi o încadrare.

În faţa acestei situaţii, am luat măsuri ca toţi funcţionarii civili să fie obligaţi să depună actele de identitate, de stare civilă şi de studii, certificatele de serviciu de la alte autorităţi

şi, în genere, orice acte prin care să poată justifica pretenţiile lor la funcţiile pe care le ocupau.

Totodată s-a întocmit şi tipărit un chestionar cu toate datele necesare la verificare, pe care fiecare l-a completat, motivat, iar şefii de secţii au fost obligaţi să completeze ierarhic foile calificative individuale cu aprecierile lor asupra activităţii, aptitudinilor şi calificării fiecărui funcţionar. În acelaşi timp am atras atenţia că voi destitui pe acel şef ierarhic care nu va dovedi cea mai strictă obiectivitate în aprecierea subalternilor.

Cu acest material, Biroul personalului a întocmit dosarul şi statul de serviciu al fiecărui funcţionar.

Am constituit apoi o comisie de verificare a tuturor dosarelor, compusă din ofiţeri şi funcţionari superiori, sub preşedinţia subşefului serviciului, în care intra şi fiecare şef de secţie sau birou, pentru a susţine aprecierile şi calificările funcţionarilor săi şi a da comisiei relaţiile de care eventual ar mai fi avut nevoie.

În cazul cînd unele acte ar fi fost contestate, comisia avea dreptul chiar să citeze pe funcţionar pentru a da lămuririle necesare sau să facă cercetările de rigoare.

Cu ocazia verificării, comisia trebuia să facă şi propuneri pentru încadrare, bazîndu-se pe următoarele criterii: să se ia în consideraţie întîi titlul, deoarece urmăream o intelectualizare a serviciului; apoi, vechimea în serviciu; activitatea depusă; aptitudinile dovedite; pedepsele primite; calificarea şi aprecierile şefilor ierarhici. Ca studii, fixasem pentru agenţi 4 şi 8 clase de liceu, pentru şefii de echipe licenţa, iar pentru personalul ce-şi desfăşura activitatea în birouri, titlurile cerute de Statutul funcţionarilor publici. Acestea reprezentau însă un maximum de condiţii, deoarece ştiam că foarte mulţi nu pot îndeplini cerinţa titlului. Din această cauză am dat comisiei instrucţiuni ca să ia în consideraţie şi celelalte criterii şi să facă propunerile pe baza unui echilibru de compensaţie între ele.

După ce comisia de verificare și propuneri și-a terminat lucrările, am constituit o nouă comisie, de încadrare, prezidată de mine.

Judecînd și punînd în discuție toate criteriile de apreciere, fixam pe fiecare în gradul și clasa în care urma să fie încadrat, astfel: mențineri în funcțiile avute; retrogradări pentru cei ce nu meritau funcțiile deținute; avansări pentru cei nedreptățiți; eliminări pentru cei ce nu justificau cu nimic gradul pe care-l aveau.

Hotărîrea comisiei de încadrare am adus-o la cunoștința tuturor funcționarilor, dînd dreptul celor ce s-ar fi crezut nedreptățiți să facă un apel, în care să-și susțină pretențiile. După aceea am verificat toate reclamațiile respective și am făcut corectările necesare.

Lucrările comisiilor fiind terminate, Biroul personalului a întocmit deciziile de încadrare pentru tot personalul și fiecăruia i s-a comunicat gradul și clasa în care a fost încadrat.

De la această dată, fiecare funcționar a avut o situație clară și bine stabilită, precum și un dosar, un stat de serviciu, drept la pensie și o garanție de stabilitate în muncă.

Dar constatările făcute în timpul lucrărilor de încadrare au fost foarte dureroase și pline de îngrijorare, căci studiile lipseau aproape de tot la marea majoritate. Șefii de grupe și de echipe aveau doar cîteva clase de liceu, sau chiar nici una, existînd chiar și directori fără licențe.

Vechimea în serviciu s-a stabilit mai mult pe baza declarațiilor fiecăruia, căci acte de numire nu existau, iar activitatea și aptitudinile dovedite erau la discreția șefilor de echipe, deoarece șefii de secții nu-și cunoșteau agenții.

De asemenea, am găsit funcționari numiți în grade mari fără o justificare, precum și o mulțime de „figuranți" : sculptori, pictori, escroci, informatori de profesie și chiar și un spărgător de case de fier.

Am făcut în total vreo 60 de eliminări, dar am fixat și care sînt normele de viitor pentru numiri în funcție. Numai

pentru perioada de război am lăsat să fie primiţi agenţi fără patru clase de liceu, cu condiţia să fie numiţi stagiari, diurnişti, şi nicidecum bugetari.

Totodată am luat măsuri să se caute personal pentru numiri, să se obţină informaţii complete asupra acestuia şi să fie supus la un instructaj prealabil.

În acest scop am închiriat un local alături de serviciu, unde am instalat şcoala pregătitoare pentru agenţi de informaţii. După modelul acestei şcoli, conducătorul statului a dat ordin Ministerului Afacerilor Interne să înfiinţeze şcoli pentru agenţii de poliţie şi de siguranţă; cursurile s-au ţinut concomitent, împrumutîndu-se profesorii de la o şcoală la alta, după specialităţi, localurile fiind însă deosebite. Cursurile acestei şcoli au fost chiar controlate de un general, delegat de conducătorul statului.

Programele erau compuse din două părţi: una teoretică şi alta practică, profesorii fiind recrutaţi dintre ofiţerii şi funcţionarii superiori ai serviciului ori de la Siguranţa generală sau Marele stat major. Partea teoretică cuprindea în primul rînd o instrucţie civică privind noţiuni sumare, simple, de organizare a statului, drept constituţional şi administrativ, drepturile civile şi politice. De asemenea, se predau elemente de drept penal, pentru ca agentul să ştie ce este un furt, o spargere, o crimă, un complot sau o acţiune contra siguranţei statului ca spionajul, trădarea de patrie etc., noţiuni de procedură penală referitoare la arestări, percheziţii, explicîndu-se cum trebuie să se facă o percheziţie, o descindere la faţa locului, ridicarea şi păstrarea corpurilor delicte, a amprentelor digitale etc.

Programul era completat cu un curs asupra problemelor care erau urmărite de Serviciul Special de Informaţii, ca: spionajul, trădarea, sabotajul, delictele împotriva liniştii publice şi apărării statului, mişcările politico-sociale etc.

Partea practică a programului se făcea pe teren. După ce agenţii învăţau o bună parte din aceste noţiuni, expuse sumar şi ilustrate cu exemple, erau încadraţi în agenturile de teren,

unde erau instruiți cum se face o investigație asupra unei persoane sau stări de lucruri, cum se verifică o informație pe teren, cum se face o urmărire, filajul etc.

Ei erau împerecheați cu agenții vechi și învățau sub controlul și îndrumarea șefilor de grupe și echipe, dintre care cei mai buni contau ca profesori de practică la școală.

Tot la această școală s-a ținut și un curs de deghizare-machiere, exemplificat practic de un specialist angajat de la Teatrul Național. Pentru a avea cu ce să se întrețină în timpul cursurilor, agenții contau ca diurniști, după care erau numiți bugetari.

Cursurile școlii durau cîteva luni și ele trebuiau să fie urmate și de agenții în funcție, în serii, pentru a avea dreptul la avansare.

Pentru funcționarii de grade superioare care nu aveau titlurile cerute de legea de reorganizare a S.S.I., s-a prevăzut înființarea unor cursuri de perfecționare, spre a-și valorifica drepturile la avansare pînă la anumite limite.

Pentru recrutarea personalului de grade superioare, ca agenți principali, șefi de echipe, șefi de grupe etc., ne-am folosit de sistemul recrutării directe pe bază de investigații personale printre polițiști, foști polițiști, foști ofițeri de stat major, foști ofițeri de marină, care cunoșteau mai multe limbi străine, precum și printre funcționarii altor departamente asupra cărora aveam informații că au calități pentru asemenea misiuni.

În timpul războiului acest sistem de recrutare a fost înlesnit de faptul că ofeream și mobilizarea pe loc la S.S.I. Natural că aceștia erau numiți pe baza titlurilor și a echivalării funcțiilor pe care le-au îndeplinit în altă administrație. Odată repartizați la secții, ei făceau aici un instructaj de specialitate de mai multe luni de zile.

Ofițerii de marină erau foarte folositori la Secția de informații, deoarece posedau cunoștințe suficiente pentru străinătate și vorbeau mai multe limbi străine, avînd totodată și maniere mai suple și mai stilate.

Un alt sistem de recrutare era menţinerea în serviciu prin trecerea în grade civile a ofiţerilor ieşiţi la pensie, deblocaţi, comprimaţi sau care depăşeau limita de vîrstă pentru avansare.

Tot astfel, în timpul războiului recrutam personal şi prin mobilizarea la serviciu a diferiţilor ofiţeri de rezervă, pretabili la misiuni informative sau la secţiile tehnice.

În general, făceam uz de toate avantajele pe care le putea oferi serviciul pentru atragerea în cadrele lui a persoanelor despre care, pe cale directă sau indirectă, ne formam convingerea că ar putea fi folosite de serviciu în acţiunea informativă de toate felurile.

La venirea mea în S.S.I., am găsit un grup de circa 30 ofiţeri, de la gradul de căpitan — inclusiv — în sus. Ei încadrau în majoritate Secţia de informaţii, deoarece aici predominau informaţiile militare şi lor le revenea misiunea căutării, aprecierii şi verificării informaţiilor de acest gen, precum şi a întocmirii buletinelor de informaţii militare, planurilor de căutare, studiilor şi instructajului agenţilor trimişi în străinătate.

Necesităţile războiului au cerut majorarea numărului ofiţerilor, operaţie care era foarte convenabilă S.S.I.-ului, deoarece ofiţerii erau plătiţi de Ministerul de Război, iar S.S.I. le dădea numai o diurnă de reprezentare.

În S.S.I. mai era un grup de ofiţeri magistraţi la Secţia juridică.

Pentru completarea necesităţilor S.S.I. cu ofiţeri se făceau investigaţii la Marele stat major, la Secţia a II-a informaţii, la Secţia I organizare şi mobilizare, precum şi printre camarazii celor de la serviciu, pentru a se obţine relaţii cît mai ample asupra ofiţerilor buni pentru Serviciul Special de Informaţii din rîndul celor care au făcut parte din Secţia a II-a din Statul major sau din birourile 2 ale marilor unităţi, ori care s-au remarcat la Şcoala de război.

Tot astfel se făceau la secţiile respective din Marele stat major şi Ministerul de Război investigaţii asupra ofiţerilor magistraţi, ingineri, specialişti în transmisiuni, autotracţiune şi con-

trasabotaj etc. sau se cerea direct acestor autorităţi să ne recomande ofiţeri cît mai merituoşi şi mai bine pregătiţi în diverse specialităţi.

Cu tabloul astfel întocmit, ajutorul şefului serviciului, fiind ofiţerul cel mai mare în grad din S.S.I., se ducea la Secţia personalului din Ministerul de Război, unde studia dosarele personale ale cadrelor respective, luînd note asupra pregătirii lor, specialităţii, limbilor pe care le vorbeau, originii, caracterului, moralităţii, comportării, activităţii, aptitudinilor dovedite, calificării şi aprecierii şefilor ierarhici, onestităţii etc. Paralel cu această operaţie, se căutau informaţii asupra ofiţerilor respectivi şi prin Secţia de contrainformaţii.

Pe baza tuturor acestor date se întocmea pentru fiecare un raport ce se supunea şefului serviciului, care aviza asupra cererilor de la Ministerul de Război. Deoarece nu se putea obţine orice ofiţer, unităţile neînţelegînd să renunţe la unele dintre cadrele sale, trebuia să existe pentru fiecare specialitate mai multe recomandări.

Cei aprobaţi de minister erau detaşaţi la Secretariatul general al Ministerului de Război, pentru camuflare, şi de aici repartizaţi la S.S.I.

Ofiţerii rămîneau în cadrul serviciului pînă în momentul cînd erau chemaţi să-şi facă stagiul pe front sau la comanda de unităţi, pentru avansare, altfel pierzînd dreptul la avansare sau fiind comprimaţi. De aceea, trebuia ca serviciul să aibă — studiat şi pregătit din vreme — tabloul celor ce trebuiau ceruţi ca să înlocuiască pe cei plecaţi.

Ofiţerii, odată veniţi în cadrul S.S.I., treceau la secţiile respective, unde erau puşi la curent cu îndatoririle şi lucrările ce le reveneau şi primeau şi un instructaj de specialitate, cu deosebire la Secţia de informaţii.

Cu ocazia studierii şi verificării actelor depuse de funcţionari, am constatat că fiecare poseda nenumărate acte de identitate, autorizaţii, dovezi, împuterniciri etc., eliberate de fostul Serviciu secret.

Am dispus ca toate aceste acte să fie distruse și am tipărit un „carnet de identitate“ cu noua titulatură a serviciului, care a fost eliberat fiecărui funcționar, pe nume conspirativ.

Printr-o convenție cu C.F.R., aceste carnete, împreună cu abonamentele anonime, dădeau dreptul la călătoria în trenuri a personalului serviciului. Dar măsura aceasta a fost subminată de abuzurile unor agenți care foloseau abonamentele în diferite interese personale, ceea ce m-a determinat să dau dispoziții ca ele să fie retrase la biroul personalului și eliberate numai pentru călătoriile în interes de serviciu pe căile ferate.

Prin ordine de serviciu am adus la cunoștința personalului că îi este absolut interzis să facă parte din vreo organizație politică sau să participe la vreo activitate politică, că este obligat să păstreze secretul absolut asupra sediului serviciului și a tuturor chestiunilor de serviciu și că nu îi este permis să se amestece în nici un fel de afaceri care ar putea angaja prestigiul serviciului.

În schimb, am înființat un „registru de ordine de zi“ pentru citarea acelora care vor săvîrși fapte meritorii și acte de sacrificiu și devotament. De asemenea, am prevăzut acordarea de premii și am hotărît efectuarea de avansări la excepțional pentru asemenea acte.

Spre a ușura greutățile materiale ale funcționarilor, am înființat Casa de credit și ajutor, după modelul unei societăți similare pe care o înființasem la Siguranța generală, și am alimentat-o cu fonduri din rezervele serviciului, i-am plătit funcționarii, i-am dat camioane pentru transport și i-am făcut toate înlesnirile ca să constituie un ajutor real al funcționarilor.

Acestea au fost numai primele măsuri în ce privește reorganizarea personalului, acțiunea respectivă fiind susținută zi de zi iar toate neajunsurile înlăturate.

Învățămintele trase din această operație, lipsurile și deficiențele ce s-au constatat în evoluția aplicării ei au servit drept baze de plecare pentru reorganizările viitoare.

2. **Secretariatul serviciului** a fost şi el dezvoltat şi organizat, astfel ca să corespundă rostului ce-l avea ca un birou prin care intra toată corespondenţa sosită la serviciu de la Preşedinţie şi celelalte ministere şi prin care se expediau lucrările serviciului către departamente şi autorităţile cu care colaboram. Tot la secretariat se primeau buletinele de informaţii de la alte servicii şi se prelucrau sub formă de studii şi rezumate.

Pentru înregistrarea, evidenţa şi păstrarea acestor lucrări era nevoie de un personal de cea mai bună calitate şi de cea mai mare discreţie, care a fost ales cu grijă de la alte secţii şi detaşat aici.

Tot la secretariat se executau rezoluţiile şefului serviciului şi se conceptau intervenţiile şi răspunsurile ce se expediau în afară.

Secretarul serviciului mai avea sarcina de a face personal unele intervenţii la ministere pentru anumite necesităţi ale serviciului şi de a ţine legătura cu Secretariatul general al Ministerului de Război în privinţa situaţiei ofiţerilor din serviciu. Tot el ţinea evidenţa, foile calificative şi toată corespondenţa ce privea situaţia ofiţerilor.

De aceea, secretarul serviciului trebuia să fie un ofiţer superior, care să aibă autoritatea şi competenţa de a efectua asemenea lucrări.

Dar cea mai importantă misiune a secretarului era întreţinerea relaţiilor cu Ministerul Afacerilor Externe şi organizarea în comun a curselor curierilor diplomatici.

Sistemul practicat pînă atunci era astfel organizat, încît un grup restrîns de funcţionari îndeplinea această misiune în care ajunseseră specialişti. Cum însă aveau mai multă specialitate în comiterea de abuzuri şi obţinerea de profituri nepermise, am luat măsuri ca orice ofiţer sau funcţionar al serviciului care îndeplinea condiţiile acestui oficiu să fie înscris pe tabelul de curieri, toţi plecînd prin rotaţie.

Instrucţiunile pe care trebuiau să le urmeze li se dădeau înainte de plecare, cînd semnau şi un angajament că nu se vor preta la nici un abuz, sub pedeapsa destituirii şi arestării, pe care de altfel am aplicat-o cu severitate în cîteva cazuri care s-au produs, astfel că am reuşit să înlătur asemenea neplăceri.

Secretarul redacta şi ţinea şi evidenţa ordinelor de serviciu şi a celor de zi, despre care am vorbit mai sus. El era totodată şi centrul de legătură între secţii, ca şi între serviciu şi autorităţile cu care conlucram.

3. **Secţia de informaţii** a fost supusă de la început unei serioase operaţii de chirurgie.

Trăiau aici, în inactivitate, o serie de ofiţeri, fii sau nepoţi de generali, aduşi şi ţinuţi de Moruzov pentru motive de interes personal, unii avînd simpla misiune de a însoţi pe acesta în străinătate, iar alţii fiind curierii diplomatici preferaţi de el.

Sub Nicolaid mai fuseseră aduşi o serie de prieteni ai acestuia, dintre care unii erau simpatizanţi legionari.

Pe toţi i-am trimis înapoi la armată şi am luat măsuri, prin ofiţerii pe care i-am păstrat şi care activaseră şi cunoşteau problemele secţiei, să se procedeze imediat la aducerea unor noi elemente, desemnate după criteriile pe care le-am descris mai sus.

Deoarece ajutorul şefului serviciului trebuia să fie un ofiţer mai mare şi mai vechi în grad ca toţi ceilalţi, pentru a asigura disciplina, controlul şi notarea ofiţerilor, am cerut Ministerului de Război un ofiţer care să îndeplinească aceste condiţiuni şi a fost repartizat colonelul Korné. Acesta însă a stat puţin, după care am obţinut de la Marele stat major pe colonelul I. Lissievici.

Operaţiile Secţiei de informaţii se desfăşurau pe zonele din faţa frontierei şi în adîncime.

Trebuia deci ca serviciul să facă faţă situaţiei în grabă, mai ales că Preşedinţia era foarte pretenţioasă în privinţa informaţiilor, iar Marele stat major, care nu mai avea serviciul la dis-

poziţie şi nici nu avusese timp să-şi înfiinţeze centrele sale proprii de frontieră, făcea presiuni.

În acest scop am chemat pe şefii centrelor de informaţii de pe frontiere şi am examinat împreună cu ofiţerii de la Secţia de informaţii structura şi posibilităţile de informare, am mărit numărul personalului şi le-am pus la dispoziţie automobile pentru deplasare, precum şi fonduri suficiente pentru recrutarea de noi informatori.

Acolo unde am constatat că ofiţerii nu corespund situaţiei, i-am schimbat, trimiţînd alţii din centrală sau cerînd noi ofiţeri la Ministerul de Război.

Operaţia însă cerea timp şi necesităţile informative deveneau tot mai presante. De aceea, paralel cu lucrările de mai sus, am procedat la studierea şi reorganizarea rezidenţilor exteriori.

Ajutorii de ataşaţi militari, ca şi secretarii trimişi de Moruzov în străinătate fuseseră retraşi de colonelul Nicolaid, căci unii erau compromişi datorită operaţiilor lui Moruzov şi desconspiraţi prin campania de presă.

Prin urmare, în străinătate nu mai aveam nici un rezident.

Căutînd o altă soluţie pentru camuflarea rezidenţilor, în graba cu care trebuia procedat s-a adoptat sistemul numirilor de consuli sau viceconsuli onorifici, cancelari, ajutori de ataşaţi de presă sau comerciali ori culturali etc.

Dintre ofiţerii pe care îi aveam, precum şi dintre unii funcţionari civili s-au desemnat cei ce urmau să fie numiţi — pe specialităţi — şi au fost supuşi unui instructaj special.

Aceştia trebuiau să cunoască limba ţării unde erau trimişi, precum şi limba franceză, iar la Secţia de informaţii li se predau cursuri de istoria şi geografia ţărilor respective. De asemenea, trebuiau să cunoască situaţia politică, economică şi socială a acestor ţări, în care scop li s-au pus la dispoziţie datele pe care secţia deja le avea.

Totodată studiau partea respectivă din planul de căutare de informaţii întocmit cu Marele stat major, precum şi infor-

mațiile ce fuseseră obținute și rețineau care dintre ele trebuiau verificate sau completate. De asemenea, primeau instrucțiuni de detaliu asupra fiecărei categorii de informații, precum și indicații asupra unor eventuale surse mai vechi ale serviciului existente în țara respectivă.

Instructajul era completat cu mînuirea cifrului și întreg sistemul de cifrare și transmitere.

Întrucît telegramele rezidenților veneau prin legațiile respective la Ministerul de Externe și de aici la centrala serviciului, ele purtau mențiunea „pentru S.S.I.".

Rapoartele rezidenților externi erau aduse de curieri în valizele diplomatice, plicurile fiind introduse, pentru o mai bună acoperire, în plicurile miniștrilor plenipotențiari.

Tot prin aceeași filieră plecau de la serviciu la rezidenți telegramele cifrate și ordinele scrise.

Rezidenții erau instruiți în cele mai mici detalii asupra sistemului de legături, căci orice greșeală i-ar fi desconspirat.

Pentru ofițerii care plecau în aceste misiuni în străinătate se intervenea din vreme la Serviciul personalului din Ministerul de Război, care publica, numai pro forma, demisia lor din armată, astfel ca, la o eventuală descoperire, ministrul nostru să poată avea la îndemînă Monitorul oficial cu care să poată răspunde protestului autorităților locale.

Tot în instructajul special se prevedeau raporturile rezidentului cu ministrul plenipotențiar și atașatul militar român din țara respectivă, pe care trebuia să-i capteze, ca să-l ajute și să-l orienteze, precum și raporturile cu ceilalți funcționari ai legației.

Toate cifrurile și absolut toate lucrările rezidentului trebuiau să se țină în legație, în casa de fier a ministrului, sau în cea cumpărată din banii serviciului.

Acolo unde S.S.I. a reușit să convingă pe ministrul respectiv să accepte instalarea unui aparat de transmisiuni în legație, aparatul era ținut în casa de fier și nu era scos decît noap-

tea şi numai pentru timpul necesar transmisiei, care se efectua dintr-o cameră specială.

În ce priveşte radiotelegrafistul, acesta era numit cancelar sau într-o altă funcţie de serviciu la legaţie, operaţie care se făcea cu mari dificultăţi şi care era foarte periculoasă.

Pentru legăturile directe cu rezidenţii, mai ales cînd aceştia aveau ceva important şi urgent de comunicat, nu se mai aştepta cursa regulată, ci era trimis cîte un ofiţer sau chiar şeful Secţiei de informaţii, în calitate de curier special. De acelaşi procedeu se uza şi cînd serviciul avea de dat instrucţiuni ori intervenea o situaţie care impunea măsuri deosebite. Curieri speciali se trimiteau şi atunci cînd trebuiau obţinute anumite informaţii sau erau de făcut unele verificări.

În fine, rezidentul astfel pregătit era echipat cu o garderobă completă pentru toate ocaziile, ca un adevărat diplomat, după cum era pregătit şi din punct de vedere al manierelor, dacă era cazul. În acest scop era trimis la Ministerul Afacerilor Externe, unde era obişnuit cu protocolul şi manierele diplomatice şi învăţa care sînt şi cum se îndeplinesc atribuţiile ce-i reveneau prin funcţia oficială pe care urma să o deţină. Tot astfel, rezidenţii numiţi ca ataşaţi de presă mergeau la Ministerul Propagandei pentru instructajul necesar, iar cei numiţi ca ajutori de ataşaţi comerciali erau trimişi la Ministerul Economiei Naţionale. Instruit în detaliu şi înarmat cu fondurile necesare, rezidentul era prezentat la Ministerul Afacerilor Externe şi pleca o dată cu curierii diplomatici.

Toate aceste operaţii de detaliu impuneau multă străduinţă.

În afară de aceasta, întîmpinam greutăţi enorme la Ministerul Afacerilor Externe pentru a convinge ministrul plenipotenţiar să accepte un consul sau un viceconsul în plus, toate legaţiile avînd personalul complet.

Apoi, miniştrii suspectau acest personal al S.S.I., temîndu-se să nu-i supravegheze chiar pe ei, ceea ce le era foarte inconvenabil.

Am avut adesea conflicte cu Ministerul de Externe cu privire la rezidenţi şi trebuia să intervin personal la miniştrii respectivi, cînd veneau la Bucureşti, ca să potolesc asemenea aprehensiuni.

În plus, ofiţerii erau puţin maleabili, din care cauză aveau conflicte în urma cărora miniştrii le cereau retragerea, astfel că trebuia să rechem rezidenţi pregătiţi şi înzestraţi cu mari sacrificii pentru serviciu. Însă, între dezavantajele acestui sistem şi avantajele pe care le oferea, soldul era în favoarea avantajelor.

În cadrul reorganizării Secţiei de informaţii s-au mai luat măsuri ca să se întocmească studii din materialul adunat asupra diferitelor probleme, cerute atît de Preşedinţie şi Marele stat major, cît şi de Ministerul Afacerilor Externe.

Am început apoi pregătirile de război, în vederea cărora S.S.I., şi în special Secţia de informaţii a fost obligată să creeze alte organe informative despre care vom vorbi în alt capitol.

Secţia de informaţii era instalată în cîteva camere ale unei clădiri, unde ofiţerii şi funcţionarii lucrau foarte strîmtoraţi, neavînd loc în birouri. Aducerea unui lot de noi ofiţeri, precum şi efectuarea operaţiilor sus-arătate m-au determinat să închiriez un bloc, căruia i-am făcut reparaţiile necesare, şi am mutat secţia aici. Totodată, am luat măsuri de reorganizare a ei.

4. **Secţia de contrainformaţii** suferea de o boală cronică: avea un imens depozit de hîrtie şi de dosare cu o valoare informativă foarte relativă. Buletinele cuprindeau zeci de pagini, dar dacă le examinai atent nu puteai reţine nici una bună şi interesantă.

Mai mult, informaţiile erau toate neverificate, iar notele prin care se semnalau diferite persoane ce desfăşurau anumite activităţi contra siguranţei statului erau clasate la dosare, fără nici o cercetare, fără nici o verificare. Dacă peste luni de zile cereai fişa unei asemenea persoane, constatai că toate datele erau false, căci la vremea lor nu fuseseră verificate şi, dacă

nu erai atent, puteai comite mari greşeli. Arhivele deveneau astfel un adevărat depozit de hîrtie maculatură.

Personalul din birouri era mult mai bun decît cel de teren, dar şi mult prea numeros faţă de acesta.

Se impunea deci o serie întreagă de măsuri, printre care revizuirea şi verificarea dosarelor şi fişelor, precum şi reducerea volumului buletinelor de informaţii. Am luat chiar măsura ca întocmirea buletinului să nu se mai facă zilnic, ci de 2—3 ori pe săptămînă şi numai cu material bun şi verificat. Totodată am trecut la inversarea proporţiei dintre numărul personalului din birouri şi cel de teren, mai ales că în birouri lucrau foarte mulţi agenţi.

Problemele pe care le urmărea Secţia de contrainformaţii erau împărţite pe grupe: informaţii generale, politice, economice, minorităţi, supravegherea legaţiilor, iridenţe, supravegherea ministerelor etc. Noţiunile de contraspionaj şi contrasabotaj, fiind foarte confuze, acţiunile cu un asemenea caracter se urmăreau în cadrul celorlalte grupe, ceea ce m-a determinat să iau măsuri pentru împărţirea clară a compartimentelor respective.

Deoarece misiunea principală a acestei secţii, mai ales în timp de război, era contraspionajul şi contrasabotajul, am dat ordine să se facă eforturi pentru a se angaja informatori şi în rîndurile legionarilor.

Georgescu, şeful secţiei, sustrăgîndu-se mereu de la această acţiune, am fost nevoit să mă ocup personal de problema legionară. Pentru aceasta am adus la serviciu pe un fost poliţist, cu atitudini cunoscute împotriva legionarilor şi bun cunoscător al problemei, cu care am înfiinţat, în afară de Secţia de contrainformaţii, o grupă de informatori, precum şi agentura a III-a de teren pentru supravegheri, filaj şi verificări, numai astfel putînd face faţă acestei grele probleme.

Această agentură a fost amplificată cu timpul şi, după ce mişcarea legionară s-a mai potolit în urma măsurilor represive

luate de guvern, a fost îndreptată spre supravegheri mai grele şi mai delicate, unde a dat rezultate efective.

Mijloacele de informare ale Secţiei de contrainformaţii se rezumau în provincie la cîţiva rezidenţi, care se ocupau de toate grupele de probleme, în mod foarte superficial. Legătura lor cu centrala serviciului se făcea prin scrisori care, de multe ori, cădeau în mîinile Siguranţei generale şi astfel rezidenţii erau desconspiraţi.

Pentru îndreptarea acestei situaţii am trecut la angajarea de rezidenţi în toate regiunile sensibile, şi în special în cele minoritare, operaţie care a necesitat mult timp.

În acest scop ne-am servit de foşti poliţişti pensionaţi sau de foşti ofiţeri de stat major, cărora le-am pus la dispoziţie fonduri pentru angajarea de informatori şi am închiriat la poşta centrală mai multe cutii de scrisori, pe numere, unde erau adresate plicurile cu rapoartele acestor rezidenţi. Am instituit chiar şi un serviciu de curieri, care făceau curse regulate în provincie pentru a aduce rapoartele rezidenţilor.

Datorită faptului că problemele de contraspionaj erau cele mai grele, am aranjat ca „centrele informative“ din zonele de frontieră să ducă şi acţiune contrainformativă, pe o rază cît mai mare în spatele lor, în care scop le-am pus la dispoziţie fonduri şi mijloacele necesare de transport.

În Capitală, Secţia de contrainformaţii dispunea de circa 60 de informatori. Aceştia erau împărţiţi pe grupe, dar nu grupe de probleme, ci fiecare recrutor de informatori avea grupa şi „culoarea“ sa, astfel încît atunci cînd mi s-a prezentat de Georgescu „registrul informatorilor“ am găsit grupe întregi fictive.

Grupele „portocalie“ sau „verde“, de exemplu, erau trecute sub numele a doi fraţi, Traian şi Barbu Ionescu, foşti funcţionari ai serviciului şi eliminaţi ca compromişi în afacerile lui Moruzov. Aceştia încasau sute de mii de lei, pentru toată grupa, al cărei material îl prezentau ei, dar care nu corespundea ca volum numărului de informatori ce contau în grupa respectivă, iar ca importanţă nu se ridica la valoarea sumelor cu care era plătit.

Am luat măsuri pentru verificarea acestei operații, eliminarea numelor fictive și reducerea bugetului secției la valoarea reală, ținînd la dispoziție contul deschis pentru noi informatori ce urmau a fi angajați.

Știam de la Siguranța generală că în Capitală exista un număr de „vînzători de grupe", de informatori care treceau de la o autoritate la alta, în funcție de sumele care li se ofereau, ori serveau în același timp la mai multe autorități. Fondul informațiilor fiind același, doar forma era modelată, astfel ca să nu se descopere sursa comună.

Cînd am făcut însă personal un studiu paralel al informațiilor ce aveau ca sursă legațiile străine, am constatat manopera de mai sus și am ajuns la concluzia că același șef de grupă de informatori servea și S.S.I. și Siguranța generală, fapt pentru care am eliminat toată grupa, semnalînd în același timp și Siguranței generale constatările făcute.

Un alt sistem mult practicat la Siguranța generală și pe care l-am găsit și la S.S.I. era că informatorii din București se ocupau cu probleme externe și ei nu știau nici măcar ce se petrecea pe Calea Victoriei. Găseam în buletinele de informații note vagi despre ce se petrece în Siria, în Egipt sau Spania, introduse ca material de umplutură și cu convingerea că nu am posibilitatea să le verific. Dar, atunci cînd le treceam la Secția de informații pentru verificare, ele se întorceau cu referatul că nu sînt exacte.

Tot astfel, grupa „portocalie" (căci și hîrtiile pe care erau scrise notele aveau culoare portocalie) semnala printr-o notă că X are relații cu serviciul Y de informații. Eu ceream clarificarea și continuarea informațiilor, care însă nu mai reveneau la mine. Cînd îmi aduceam aminte de dosarul lui X, ceream să văd ce s-a făcut cu verificarea, dar găseam nota clasată la dosar, cu mențiunea că s-au luat măsuri de verificare prin agentură. Rezultatul însă nu mai venea. Și alte note în același sens se repetau în dosar, astfel că, dacă la un moment dat, ceream datele existente despre X, mi se prezenta o compilație din toate aceste note neverificate.

În urma constatărilor făcute, am dat dispoziţii ca întregul sistem să fie schimbat. În acest scop am cerut să se fixeze întîi problemele în care nu existau informatorii necesari, apoi să se studieze ce persoane care activau efectiv în acele probleme erau pretabile a fi angajate ca informatori.

Pentru reuşita acestor angajări am propus să se facă uz de toate avantajele pe care le putea oferi serviciul ca bani, intervenţii pentru numiri în diferite funcţii publice sau particulare, autorizaţii de deplasare, intervenţii la ministere pentru diferite înlesniri, angajări de funcţionari din ministere cărora să li se servească o diurnă şi, în special, promisiunea mobilizării pe loc, care, în timpul războiului, era cea mai atractivă.

Totodată era necesar să se facă un triaj al recrutărilor şi să se abandoneze profesioniştii care s-au dovedit lipsiţi de onestitate, urmînd să se încerce recrutarea de informatori prin şefii de agenturi şi de echipe, precum şi prin alţi funcţionari ai serviciului, instruiţi în prealabil în această direcţie. De asemenea, am dat dispoziţii ca pentru legăturile cu informatorii să se închirieze case conspirative. Remanierea reţelei de informatori trebuia să se facă treptat, pentru a nu rămîne complet lipsiţi de informaţii.

În privinţa schimbării modului de lucru, rezultatele nu te mulţumesc însă niciodată şi totdeauna vrei mai mult. Operaţia cerea pricepere, abilitate, onestitate, dragoste de meserie şi muncă. Dar, cu greu se găseau funcţionari care să îndeplinească toate aceste calităţi şi de aceea unii trişau sau făceau o simplă acţiune de acoperire. Cum însă obligaţia cea mai importantă a unui serviciu de informaţii stă în opera de prevenire, am căutat să ameliorez lipsa de informaţii prin reorganizarea agenturilor de teren ale Secţiei de contrainformaţii. Aceasta s-a făcut în primul rînd prin revizuirea şi încadrarea personalului, ca şi prin instruirea în şcoli, aşa cum am văzut.

Totodată s-au făcut noi recrutări şi s-au organizat trei agenturi în Capitală, care au fost regrupate pe echipe, astfel ca fiecare echipă să corespundă uneia dintre grupele de informaţii

ale Secţiei de contrainformaţii, specializîndu-se, pe cît posibil, în domeniul contraspionajului.

Ca o consecinţă a schimbărilor intervenite şi a felului de a lucra, procentul supravegherilor ratate a fost micşorat, iar verificările se efectuau cu mai mare uşurinţă.

Cu plecarea legionarilor de la putere a dispărut şi timiditatea agenţilor, aceştia pornind cu mai mult curaj pe teren, îndemnaţi, pe de o parte, de perspectiva unei recompense, iar pe de altă parte, de teama pierderii dreptului la „mobilizare pe loc" la S.S.I., care constituia un mare avantaj.

Deoarece funcţionarii, şi în special cei superiori, profitau odinioară de lipsa şefului serviciului de la birou şi îl imitau şi ei, am impus respectarea orelor de serviciu şi păstrarea legăturilor telefonice cu centrala serviciului pentru restul timpului, astfel ca fiecare să poată fi găsit în orice moment.

Actele de indisciplină au fost reprimate, iar abuzurile şi actele de rea-credinţă şi de necinste au fost sancţionate cu destituirea şi arestarea, ceea ce a pus ordine în rîndurile funcţionarilor.

Evoluţia tuturor acestor prefaceri a cerut timp.

5. **Biroul juridic** avea misiunea de a face verificări directe asupra unor informaţii, precum şi cercetări judiciare în afacerile cu substrat politic, în special în materie de spionaj.

Era compus dintr-un grup de magistraţi militari, personal de pază şi personal administrativ.

Magistraţii primeau delegaţia de cercetare, ca ofiţeri de poliţie judiciară, de la Direcţia justiţiei militare din Ministerul de Război, care exercita şi controlul judecătoresc asupra lor. Orice nemulţumire împotriva vreunui magistrat militar trebuia semnalată Ministerului de Război pentru măsurile de rigoare.

Cu ocazia reorganizării, am schimbat o serie de magistraţi, cu nădejdea că voi primi alţii mai buni. Am cerut Ministerului de Război completarea echipamentului necesar arestului şi am procurat din comerţ tot ce era necesar pentru organizarea unei cazări convenabile. Am făcut o serie de amenajări şi adăugiri la instalaţiile sanitare ale imobilului, precum şi în gospodăria lui.

De asemenea, am dat regulat fonduri pentru hrana deținuților care luau masa fie la ordinar, fie la popota ofițerilor. De altfel, săptămînal, aveau voie să primească și de acasă alimente și lenjerie.

Arestul serviciului era considerat ca cel mai civilizat local de acest gen din Capitală, astfel că adesea eram rugat de Siguranța generală sau de Comandamentul militar să primesc spre deținere un arestat mai de seamă, care de fapt era în cercetarea lor. Am dat dispoziții severe ca să nu se întrebuințeze metode dure cu ocazia cercetărilor și am vegheat la respectarea acestor interdicții.

Am avut de multe ori dificultăți cu acești magistrați și am provocat adeseori schimbări în cadrele lor, din cauza tendinței constante de a nu colabora loial cu serviciul, nici măcar din punct de vedere administrativ, deși erau detașați la acest serviciu.

6. **Biroul tehnic** se compunea dintr-un laborator fotografic și un laborator chimic. Aparatele fotografice erau vechi, din care cauză le-am înlocuit cu altele noi, obținute de la germani. Totodată am procurat și o serie de aparate mici pentru fotografieri discrete pe stradă.

Prin cereri adresate Ministerului Sănătății am obținut materialul necesar pentru laboratorul chimic, pe care l-am pus sub conducerea unui reputat doctor în chimie.

7. **Biroul de transmisiuni** l-am despărțit de Biroul tehnic și l-am constituit aparte pentru a se ocupa serios de toate mijloacele de transmisiuni ale serviciului.

Am instalat o nouă centrală telefonică, cu aparate în toate birourile, mai ales că închiriasem pentru Secția de informații un bloc nou, care avea nevoie de telefoane.

Stații de T.F.F. erau doar două : una instalată pe automobilul lui Moruzov, pe care-l cumpărase din Germania, și una corespondentă în centrala serviciului; acestea însă nu au lucrat niciodată.

Am înlocuit pe şeful acestor staţii, un căpitan, nepot de general, cu un ofiţer de specialitate, care a adus o serie de îmbunătăţiri aparaturii tehnice.

Prin intervenţii la germani am reuşit să obţin o serie de staţii T.F.F., iar pe altele le-am cumpărat de la firma Marconi din Italia.

De asemenea, de la Ministerul de Război am reuşit să obţin mai multe staţii T.F.F., instalate pe automobile, ale unor polonezi care se refugiaseră în România după invazia germanilor în Polonia. Aceste staţii, cu mici reparaţii, s-au dovedit foarte bune şi folositoare.

Datorită războiului, singura posibilitate de înzestrare era de la germani. Cu foarte mari rugăminţi am reuşit să obţin de la Abwehr mai multe staţii T.F.F., precum şi nişte maşini de cifrat, foarte practice, uşor de manevrat şi sigure în ce priveşte păstrarea secretului cifrului.

Cu aceste maşini se putea cifra pe 40 000 de chei, ceea ce oferea suficiente garanţii de discreţie.

8. **Biroul administrativ** l-am înfiinţat cu ocazia reorganizării. Pînă atunci nu existase propriu-zis o administraţie, haosul care domnea permiţînd ca abuzul şi evaziunea să opereze în toată voia.

Deşi nu se poate concepe ca un serviciu care mînuieşte fonduri să nu aibă nici cea mai redusă contabilitate, totuşi nu s-a găsit nici măcar un caiet de cheltuieli, după cum nu au existat nici scripte sau registre.

Fondul serviciului era ridicat de Moruzov ori de un om de încredere al său de la contabilitatea Ministerului de Război şi apoi depozitat în casa lui de fier de la serviciu, actul justificativ pentru tot fondul fiind chitanţa dată de Moruzov pentru primirea sumei.

Nu a existat nici un buget la acest serviciu. Statele de plată se întocmeau la Secţia de contrainformaţii, după cum credea şeful secţiei de cuviinţă şi, pe baza lor, se ridicau sumele de la contabilitatea ministerului.

Nu au existat nici norme precise de salarizare, acestea fiind fixate nu se știe de cine și după ce criterii.

Se pare că s-au luat de bază salariile din Siguranța generală, cu o jumătate în plus.

Nu a existat inventar la acest serviciu, deși avînd material dat de Ministerul de Război era obligat să-l inventarieze și să dea socoteală de rostul lui.

Pentru ca să evidențiez cele de mai sus, sînt nevoit să arăt că, printr-o indiscreție din afara serviciului, am aflat că Moruzov cumpărase de la aviatorii polonezi ce s-au refugiat în țară două avionete, care se aflau într-un garaj de la aeroportul Băneasa. Le-am luat în primire, le-am trecut în inventarul serviciului și ne-am servit mai tîrziu de ele.

Tot astfel, am aflat că Moruzov comandase în Germania o șalupă, probabil pentru plimbări pe lacul din dosul casei lui părintești de la Tulcea. El plătise din banii serviciului un milion și mai rămăsese de achitat 600 000 lei. Am plătit acest rest, am trimis un ofițer s-o aducă și, în lipsă de altă întrebuințare, am instalat-o pe Dunăre, la Giurgiu. Ea a fost mai tîrziu luată de Președinție și pusă pe lacul Snagov. De asemenea, am adunat automobilele serviciului de pe unde le cedase Moruzov, le-am trecut în inventare și le-am predat la garajul serviciului.

Pentru a putea pune pe baze serioase întreaga administrație a serviciului, am cerut de la Ministerul de Război un ofițer superior intendent, care a pus bazele contabilității după toate regulile în această materie.

Cum Curtea de Conturi întocmise legea specială pentru cheltuielile intereselor superioare de stat (C.I.S.), am luat măsuri ca ea să fie pusă integral în aplicare, astfel că întreaga contabilitate a serviciului se afla sub controlul unui președinte de la Curtea de Conturi, care semnala orice neregulă și cerea măsuri de îndreptare.

În ce privește bugetul, acesta a fost întocmit de intendent, după indicațiile ce i le-am dat, prevăzînd și salariile personalului, după care a fost verificat de către delegatul Curții de Conturi și supus la toate formele cerute în această materie.

Am înființat o casierie, cu toate registrele cerute de lege, iar administrația a identificat toată averea serviciului și a trecut-o în inventar. De asemenea, pentru ținerea la zi a evidențelor necesare gestiunii financiare și de materiale, am angajat contabilii necesari.

Totodată, ca să pot avea o și mai mare garanție a cheltuirii corecte a sumelor necesare pentru achiziționarea materialelor, am înființat o comisie pentru cumpărarea acestora și alta pentru recepționarea lor, compuse din ofițeri și funcționari superiori.

Cum serviciul avea doar cîteva automobile și necesitățile creșteau zi de zi, am mărit parcul de automobile, pe măsura posibilităților bugetare, închiriind, în același timp, garajele necesare și angajînd personalul ce trebuia.

Dar fiindcă reparațiile la garajele din oraș costau foarte mult și eram la discreția șoferilor, care, în înțelegere cu șefii atelierelor, majorau conturile, am fost nevoit să înființez un atelier de reparații propriu al serviciului, cu tot utilajul și personalul necesar.

Din toate cele arătate pînă acum se poate vedea cu ușurință cîtă neglijență condamnabilă a existat în administrarea averii acestui serviciu timp de 16 ani de zile și cîtă muncă a trebuit depusă pentru trecerea la o activitate organizată.

Capitolul VIII

A DOUA REORGANIZARE

Organizarea serviciului pe două secții și șase birouri se dovedea lipsită de echilibru și de proporții.

Practica arăta că birourile nu mai corespundeau menirii lor și nu mai puteau face față situației, iar ca urmare a noilor recrutări, numărul personalului se dublase, ceea ce impunea o nouă repartiție a lui.

De asemenea, întrucît teritoriul național încorporase noi provincii asupra cărora trebuia să se îndrepte atenția serviciu-

lui, se impunea o nouă regrupare a elementelor de care dispuneam.

Totodată, crescînd numărul ofiţerilor activi şi de rezervă mobilizaţi la serviciu, dispuneam de un surplus de organe de conducere şi de cadre care puteau fi utilizate şi la secţiile civile.

Operarea anumitor modificări era reclamată şi de situaţia necorespunzătoare existentă în Secţia de contrainformaţii.

Aceasta suferise o serie de amputaţii, era greoaie şi avea atribuţii prea multe, care se suprapuneau unele peste altele. De asemenea, compartimentarea era inadecvată, din care cauză dădea naştere la confuzii. Controlul personalului era greu de făcut şi specializarea agenţilor şi grupelor suferea în permanenţă.

În plus, eram în vreme de război, cînd atenţia principală trebuia îndreptată, în special, spre problemele de contraspionaj şi contrasabotaj.

Pe de altă parte, dispuneam acum de personal, de materialele necesare, de un buget majorat prin cerinţele războiului, precum şi de imobile mai încăpătoare.

Toate aceste consideraţii, ca şi cele specifice fiecărui birou sau secţii m-au determinat să trec la o nouă reorganizare a serviciului.

Ca orientare teoretică mi-au servit o serie de învăţăminte trase din studiile pe care le-am făcut pe vremuri în străinătate, în special la Scotland-Yard, unde existau servicii întregi separate pentru contraspionaj şi contrasabotaj.

De asemenea, din discuţiile intime purtate cu unii membri din Comisia internaţională de poliţie criminală, în congresele la care am participat, rezulta o demarcaţie între obiectivele pe care trebuia să le urmărească poliţia de stat şi cele ce reveneau serviciilor de informaţii.

Acestea m-au determinat să rup cu trecutul şi cu doctrina clasică, conform căreia Secţia de contrainformaţii trebuia să se ocupe cu totalitatea acţiunilor defensive ale serviciului, şi să o desfac în trei mari diviziuni.

Unele elemente de orientare le-am avut și de la germani, care aveau o secție puternic organizată pentru măsuri pe linie de contrasabotaj, sprijinită pe o lege specială.

Deoarece legea pentru înființarea Serviciului Special de Informații lăsa depline puteri șefului serviciului pentru organizarea lui, am operat schimbările proiectate pe baza unei decizii, după cum urmează :

1. **Secția personalului.** A luat locul Biroului personalului. Crearea ei a fost justificată de mărirea numărului personalului și a lucrărilor respective repartizate pe birouri.

Ea trebuia să țină o evidență clară asupra mișcărilor personalului, precum și a repartiției după specialitatea căpătată în școli și în activitatea la secții.

A fost condusă de directorul Lepădatu, un funcționar onest, care nu s-a compromis cu nimic în abuzurile lui Moruzov, păstrîndu-se tot timpul într-o rezervă demnă și cuminte. Poseda licența în drept și era muncitor, priceput, stăruitor și atașat obiectivelor serviciului, pe care l-a servit cu dragoste și devotament.

2. **Secția secretariatului.** A înlocuit fostul Birou al secretariatului. Transformarea a fost motivată de mărirea volumului lucrărilor, determinată de acțiunea de colaborare cu celelalte autorități de ordine publică, precum și cu ministerele.

Majorarea numărului curierilor diplomatici, și în special al ofițerilor, a impus un surplus de activitate și de funcționari afectați acestei secții.

Secretariatul a fost condus succesiv de mai mulți ofițeri superiori, care au trecut apoi la alte secții. În cele din urmă l-am numit ca șef pe locotenentul colonel Voicescu, un ofițer muncitor, corect și foarte conștiincios în executarea atribuțiilor sale.

3. **Secția de informații.** A rămas cu vechea ei denumire, dar a primit un surplus de ofițeri activi și de rezervă, astfel că numărul inițial al acestora s-a dublat.

Față de cerințele războiului, a constituit un eșalon informativ pentru campania în est, avînd ca bază agentura Frontului de est. Înmulțirea rezidenților externi a adus un surplus de material, ca și eșalonul.

A fost condusă la început, în 1940, de locotenentul colonel Dumitrescu, un ofițer inteligent, cult, cu o instrucție și o dotație deosebite pentru serviciul de informații, dar care era încrezut și intrigant. Cum trebuia să plece la comanda unei unități, am cerut Secției a II-a să-mi recomande un înlocuitor și mi-a desemnat pe colonelul Lissievici Ioan, care mai lucrase în Marele Stat Major la Biroul de informații.

Informațiile pe care le-am obținut în prealabil erau favorabile. Colonelul Lissievici era un ofițer capabil, priceput și muncitor. Avea practica misiunilor informative și era suficient de instruit în această materie.

Era foarte stăruitor la lucru, serios asupra fiecărei probleme, ceea ce i-a permis să obțină rezultate efective. A condus o acțiune bine susținută de perfecționare a secției, pe care a căutat mereu să o adapteze la cerințele situației. S-a dovedit a fi totodată și bun gospodar și organizator. Era un temperament domol, modest, cuminte. Ducea o viață retrasă. În relațiile cu germanii, puține cîte le-am avut, a acționat totdeauna pentru apărarea intereselor românești, așa cum i-am indicat eu.

Ca ajutor al șefului serviciului, îndeplinind funcția de subdirector general, m-a substituit adesea în condiții mulțumitoare și cu toată onestitatea.

De aceea am uzat de toată influența și am întîrziat la maximum plecarea lui la comandă.

Două lucruri i s-ar putea reproșa lui Lissievici : în primul rînd, în notările făcute ofițerilor era prea darnic cu calificativele bune și trecea, uneori, peste realități, care nu corespundeau cu laudele pe care le aducea acestora; în al doilea rînd, fie din naivitate, fie din exces de încredere, susținea adesea cererile nejustificate ale camarazilor săi, iar pe unii — cum a fost de exemplu colonelul Palius — îi lăsa în voia lor, din care cauză aceștia se pretau la abuzuri pe care Lissievici căuta să

nu le aducă la cunoştinţa conducerii serviciului, de teamă sau din spirit de castă militară.

Am avut cu dînsul mai multe diferende în aceste chestiuni, pe care eu le-am tranșat loial. El însă mi-a răspuns, atunci cînd nu mai eram șeful lui, cu lipsă de loialitate.

La plecarea colonelului Lissievici cu eșalonul informativ la Marele Cartier General, conducerea secției a rămas colonelului Siminel. Acesta era un ofiţer distins, delicat, muncitor dar insuficient de energic și lipsit totodată de o pregătire specială în materie informativă. Își făcea totuși datoria corect și cu tragere de inimă. De aceea, după plecarea lui Lissievici la stagiu, l-am adus pe Siminel în locul lui.

Între ofiţerii de la Secţia de informaţii am mai putea remarca pe :

— Locotenentul colonel Ernescu Grigore, de la Frontul de est, care era un ofiţer serios, perseverent, studios și foarte bun pentru munca de birou. El se ocupa în special cu evidenţa informaţiilor adunate și cu trierea materialului, întocmind notele pentru buletinele informative, de care purta o deosebită grijă.

— Colonelul Ionescu Palius, care, fiind basarabean de origine și vorbind limbile rusă și ucraineană, a fost folosit pentru munca cu agentura Frontului de est și trecut apoi la eșalon. Era foarte muncitor și nu cruţa nimic ca să-și facă datoria în mod conștiincios.

Nefiind ofiţer de stat major, nu avea o cultură suficientă și de aceea activitatea lui informativă se îndrepta mai mult spre problemele de ordin general.

Avea însă o tendinţă foarte evidentă de tolerare a abuzurilor subalternilor, pe care îi apăra și chiar îi acoperea uneori ca să nu fie sancţionaţi. Poate că la această îngăduinţă contribuia și temperamentul lui domol, precum și o greșită înţelegere a intereselor serviciului. El însuși aluneca uneori spre lucruri nepermise.

— Tot la Frontul de est mai poate fi menţionat funcţionarul Trohany, pe care mai tîrziu l-am avansat director și l-am luat ca secretar al cabinetului meu. Acesta poseda o li-

cență, luată în condiții demne de toată lauda, cunoștea limba franceză și suficient limba germană, avea o cultură frumoasă și era bine educat, stilat și foarte prevenitor.

Lucra bine la mașina de scris și redacta foarte clar. Totodată, punea un interes deosebit ca lucrările să fie întocmite în condiții optime. Ținea evidența lucrărilor și urmărea ca secțiile să execute dispozițiile date de conducerea serviciului.

— La Frontul de vest s-a evidențiat totdeauna locotenentul colonel Andra, foarte bun cunoscător al problemelor, în special al celor maghiare, el fiind ardelean de origine. Era un ofițer foarte muncitor, vechi și atașat de serviciu, care întocmea studii cu o deosebită competență și chiar cu pasiune.

— La Frontul de sud s-a remarcat locotenentul colonel Trifon, care mai avea încă doi frați în serviciu. Acesta, fiind macedonean de origine, cunoștea bine problemele și limbile balcanice. Era de mult în serviciu și l-am reținut și după pensionare, deoarece muncea mult și cu o deosebită tragere de inimă ca să satisfacă cît mai bine cerințele serviciului.

— Tot la Frontul de sud s-a remarcat și locotenentul colonel Popescu, un element calm și plin de tact, foarte devotat serviciului, care depunea multă străduință în muncă, îndeplinindu-și cu conștiinciozitate toate misiunile încredințate.

Judeca și controla cu toată atenția informațiile ce trebuiau trecute în buletine și nu lăsa să treacă nimic ce nu fusese suficient verificat.

Întrucît era cel mai vechi în grad, l-a înlocuit adesea pe colonelul Lissievici la conducerea secției. Plecînd la stagiu pe front, a căzut prizonier.

— Locotenentul colonel Constantinescu, șeful Biroului cifrului, a depus o activitate lăudabilă în atribuțiile sale.

A dat dovadă de inițiativă personală, întocmind o serie de cifruri după sistemele cele mai bune cunoscute la Marele stat major, de multe ori chiar prea complicate. Era muncitor și foarte discret.

Acestea sînt elementele principale de care îmi mai amintesc astăzi, deşi pe la această secţie au trecut mulţi ofiţeri, majoritatea remarcabili.

Pe unii dintre dînşii îi vom întîlni însă la alte secţii şi ne vom ocupa de ei acolo.

4. **Secţia de contrainformaţii.** A suferit transformările cele mai adînci, atît pentru considerentele arătate la începutul capitolului VIII, cît şi pentru motivul că intenţionam să-i deplasez centrul de activitate din birouri pe teren.

Tot materialul şi personalul a fost împărţit pe trei secţii : contrainformaţii, contraspionaj şi contrasabotaj.

Personalul a fost repartizat, după specialitatea dovedită de fiecare, la grupele ce compuneau Secţia de contrainformaţii. De asemenea, au fost despărţite arhivele, cazierele, mobilierul şi localurile.

Informatorii şi fondurile respective pentru contraspionaj au trecut la secţia nou creată. Secţiei de contrasabotaj i-am afectat fonduri proprii pentru angajarea de informatori.

Personalul, nefiind suficient, în special la contrasabotaj, am dat dispoziţii să se angajeze cadre noi şi astfel, cu timpul, s-au format trei agenturi de teren pentru cele trei secţii şi una cu misiuni speciale, cu supravegheri politice, militare, ministere etc.

Secţia de contrainformaţii a rămas să se ocupe cu informaţiile generale, politice, economice, sociale, precum şi cu acţiunea de prevenire a infracţiunilor cu substrat politic.

Am stăruit în permanenţă ca această secţie să se elibereze de misiunile ce aparţineau Siguranţei generale şi să treacă la cele specifice Serviciului Special de Informaţii.

Pentru aceasta era însă nevoie să se părăsească acţiunile de suprafaţă şi să se meargă în adîncimea problemelor urmărite.

Am căutat să orientez în aşa fel activitatea acestei secţii încît să se ocupe numai de latura externă a acţiunilor ce aveau

contingență cu cele ale Siguranței generale. Am întocmit chiar niște evidențe ale acestor demarcații.

Cum însă o asemenea activitate cerea personalului de conducere calități speciale și puțin fler, acesta era mai mult înclinat către o activitate superficială și nu năzuia să pătrundă în intimitatea problemelor respective și a persoanelor ce erau legate de ele.

Deși știam din experiența mea că aceasta constituie o operă grea și de durată, totuși am intervenit în permanență ca să deplasez atenția Secției de contrainformații către misiunile speciale.

Și, fiindcă eram convins că nu voi putea realiza intențiile sus-arătate cu conducătorul de pînă atunci al secției — directorul Georgescu —, am hotărît ca reorganizarea secției pe noile ei baze și criterii să se facă de altă persoană — locotenentul colonel Traian Borcescu.

— Florin Becescu — zis Georgescu — făcuse parte ca student din generația naționalistă de la 1922. Marota politică a acestei generații era „Masoneria" și de aceea Georgescu s-a ocupat în special de această problemă. Reușind să acumuleze un bogat material, a captat cu ajutorul acestuia bunăvoința lui Moruzov, care l-a numit director, deși nu avea studiile corespunzătoare acestei funcții.

Absolvise opt clase de liceu și, după cum spunea el, audiase niște cursuri de psihiatrie la Facultatea de medicină.

Afirma că el a întemeiat Secția de contrainformații. De fapt, avea oarecare înclinație spre organizare, dar era foarte prolix, încîlcit și se încurca între zeci de creioane, planșe, linii, echere, culori și alte obiecte de desen, încît în biroul lui credeai că te afli în laboratorul unui inginer care lucra la cine știe ce importante planuri de construcție.

Georgescu trasa pe harta României și chiar a Europei diferite linii și săgeți, așa-zise direcții informative, dar, cînd îl întrebai prin cine și cum s-ar putea realiza aceste planuri mărețe, nu putea să-ți dea un răspuns cît de cît satisfăcător.

Era tipul semidoctului care știa din toate cîte ceva, dar nimic serios și complet. Totodată, era fals, ascuns și ipocrit.

Pierdea ceasuri întregi desfăcînd un ceas, un aparat de radio sau un telefon, pretinzînd că se pricepe, dar nu mai reușea să le refacă. De asemenea, se ocupa mult cu fotografia și avea o mulțime de aparate de diferite tipuri și dimensiuni.

Nu vorbea nici o limbă străină și nu avea deprinderea cititului. Colonelul Nicolaid mi l-a prezentat ca un element de valoare și „factotum-ul serviciului".

Eram bucuros că am găsit un asemenea element pe care să mă pot sprijini în acțiunea grea ce urma. Dar, curînd, am constatat că am de-a face cu un om foarte superficial și leneș. Cum era și jucător de cărți, venea foarte tîrziu la birou, așa încît citea buletinul secției pe care o conducea după apariție. Adesea însă nici nu știa ce conține și de aceea eram nevoit să văd eu însumi materialul, în prealabil, pentru a nu lăsa să se strecoare lucruri neverificate și chiar enormități.

Conducea personal un Mercedes-Benz, pe care zicea că l-a cumpărat din Germania, dar pe care, în realitate, îl primise în dar de la Abwehr, drept preț al colaborării secrete.

Colabora în ascuns cu cpt. Rohorscheid, șeful Secției contrainformații al Abwehr-ului din București. L-am prins și l-am pus sub control, hotărînd că nu mai are dreptul să facă asemenea legături, care, devenind oficiale și autorizate de conducerea statului, se efectuau între conducătorii serviciilor, personal, precum și prin ofițerii de legătură. Georgescu însă nu a dezarmat. Cînd Secția tehnică a fotografiat o ștampilă de pe un document german, Georgescu, aflînd prin indiscreția unui fotograf, a avizat pe Rohorscheid. A urmat un mare scandal între mine și șeful Abwehr-ului, care a fost lichidat cu mare greutate.

Germanii, văzînd că-l bănuiam pe Georgescu, au schimbat pe Rohorscheid cu căpitanul Peterman, dar Georgescu a făcut legătura și cu acesta, strecurîndu-i fel de fel de informații.

În fine, încurcîndu-se într-o serie de acte provocatoare și abuzuri ale subalternilor, pe care le acoperea, prins și cu grupe

de informatori fictive, precum și cu alte incorectitudini, cu tot sprijinul germanilor, profitînd de reorganizare, l-am schimbat și l-am pus pe linie moartă.

În concluzie, Georgescu era un tip mediocru și incorect, care s-a străduit totdeauna să joace pe firele mai multor servicii de informații, din oportunism și interese personale.

— Locotenentul colonel Traian Borcescu, fost șef al Biroului de contrainformații din Secția a II-a a Marelui stat major, a funcționat la S.S.I. ca șef al Secției secretariatului, cu bune rezultate.

Trecut la conducerea Secției de contrainformații, a făcut multe și lăudabile eforturi, dar rezultatele nu au fost totuși pe măsura străduințelor depuse. Nu avea simțul previziunii și nici fler. Era foarte muncitor, cuminte și ascultător, dar, mai tîrziu, s-a dovedit lipsit de stăpînire de sine; fiind timid din fire, era capabil ca, la prima amenințare, să ia orice atitudine, să treacă dintr-o extremă în alta. În diverse împrejurări a dat dovadă și de lipsă de caracter. După ce a plecat de la S.S.I. a început să umble după felurite combinații politice, chiar cu prețul demnității sale.

Între funcționarii civili care au activat la Secția de contrainformații vom remarca pe următorii :

— Nicolae Stănescu, șef al grupei de informații generale, licențiat, bun funcționar, cu oarecari aptitudini și relații, care-l ajutau în misiunea sa. Avea însă un caracter șovăielnic și oportunist. Totodată, era în permanență nemulțumit de gradul pe care-l avea, fiind dornic să parvină la situații pe care, în realitate, nu le merita.

— Silvestru, șef de grupă, titrat, foarte deștept, muncitor și onest. A servit și ca rezident extern.

— Albu, șef de agentură pe teren, funcționar vechi, serios, muncitor și care își cunoștea atribuțiile și le executa foarte conștiincios.

— Petrovici Grigore, comisar-șef de siguranță, detașat la S.S.I., a activat ca șef de agentură împotriva legionarilor, de care a și fost arestat și terorizat. Era priceput și muncitor.

— Victor Ionescu, fost șef de poliție. În S.S.I. a lucrat ca șef de grupă și a condus o agentură de teren.

Era însă insuficient pregătit și fantezist, din care cauză era nevoie ca cineva să-l aducă mereu la realitate, căci credea orice enormitate.

După trecerea în S.S.I. a rămas același comisar de poliție fără scrupule și lipsit total de caracter.

— Constantin Mihalcea, fost chestor de poliție, a dezvoltat o activitate de suprafață, fără să se remarce în mod deosebit. Era veșnic nemulțumit și dornic de avantaje personale fără ca să aibă vreo îndreptățire în acest sens.

A funcționat și la eșalon. Fiind un element inadaptabil la muncă serioasă, l-am redat poliției, unde spera să aibă avantaje mai mari ca la S.S.I.

— Șefii de echipă Covaci și Rizescu erau buni pentru activitatea de teren, dar s-au compromis în niște afaceri incorecte în Basarabia, astfel că am fost nevoit să-i destitui și să-i trimit în fața justiției.

— Agronomu, șef de grupă, inginer electrotehnic, se ocupa cu problemele minorităților. Era un funcționar serios, priceput și muncitor, cunoscător al problemelor ce intrau în atribuțiile sale.

5. **Secția de contraspionaj.** A fost creată în împrejurările pe care le-am arătat, avînd ca bază grupa de contraspionaj ce activa în Secția de contrainformații.

Ca mijloace de acțiune dispunea de un număr redus de informatori, precum și de o agentură de teren specializată în urmăriri de asemenea natură.

Secția de contraspionaj urma să se servească de rezidenți contrainformativi, pînă la recrutarea unora proprii.

În activitatea sa mai era ajutată de centrele informative din zona de frontieră, care-i semnalau unele elemente suspecte, precum și de Secția juridică, care îi punea la dispoziție materialul informativ rezultat din diferite cercetări în materie de spionaj.

Rezultatele activității acestei secții au fost modeste, dar dacă ținem seama de faptul că se afla la începutul organizării ei, situația respectivă este explicabilă.

Cu conducerea am însărcinat pe maiorul Bălteanu, un ofițer de stat major cult, dar care nu a dat rezultatele la care mă așteptam.

I-am ținut un cont deschis pentru angajare de informatori, pe care însă nu l-a consumat.

Avea ca ajutor pe șeful de grupă Butucescu Horia, zis Miu, licențiat, bun funcționar și care făcea eforturi ca să poată avea o activitate cît mai rodnică. El se specializase pe linia contraspionajului maghiar.

6. **Secția de contrasabotaj.** A luat naștere din necesitatea de a dezvolta un complex de măsuri de protecție în fabrici, ateliere, și în special în industriile ce lucrau în folosul armatei, împotriva actelor de sabotaj.

În acest scop, germanii ne-au pus la dispoziție textul legii lor în această materie, care a fost îndelung studiat și s-a adoptat numai ceea ce se putea aplica în țara noastră.

Acțiunea de prevenire în materie de sabotaj se realiza cu ajutorul activității informative desfășurate în industrie, dublată de o atentă observație pentru ca anumite stări de fapt să nu dea naștere la situații regretabile.

Pentru organizarea ei am obținut un număr de 10—12 ofițeri activi, ingineri.

Țara a fost împărțită în zone de contrasabotaj, toate întreprinderile dintr-o zonă fiind puse sub supravegherea și controlul a cîte unui ofițer inginer. Acesta observa tot ce era împotriva siguranței industriei și semnala comandamentului militar și conducătorului fabricii, indicînd și măsurile ce trebuiau luate.

Dacă nu era satisfăcut, semnala la serviciu, care intervenea de îndată la departamentul respectiv, după cum era cazul: la Ministerul de Război — pentru fabricile de muniții, la Mi-

nisterul Înzestrării Armatei — pentru echipament și la Ministerul Economiei Naționale — pentru celelalte industrii.

Natural că ofițerii ingineri, pe lîngă cultura lor specială, au făcut și un curs practic la Secția de contrasabotaj.

Serviciul de siguranță din Valea Prahovei, precum și cel din Valea Dunării au trecut în subordinele noii Secții de contrasabotaj, ca zone speciale de protecție, avînd ca conducători ofițeri ingineri special instruiți.

Ministerul Înzestrării Armatei a apreciat foarte mult acest sistem de prevenire a sabotajului și ne-a pus la dispoziție cei mai buni ofițeri ingineri pe care-i avea, toți tineri.

Serviciul le-a pus la dispoziție automobile pentru deplasări în zonă și o diurnă, în afară de cheltuielile informative, acolo unde era necesar.

Secția a activat în cele mai bune condițiuni și cu rezultate efective. Conducerea acestei secții am încredințat-o locotenentului colonel Proca Alexandru, care avea și titlul de licențiat în chimie.

De tînăr își făcuse studiile la renumita școală Teresianum din Viena, astfel că avea o cultură foarte frumoasă.

Vorbea limba franceză suficient, iar limba germană la perfecție și era unul din cei mai buni redactori în limba germană din țară. Totdeauna însoțea pe Antonescu în voiajurile la Hitler și redacta și traducea memoriile ce se depuneau acolo.

Fusese mai înainte ajutor de atașat militar în Germania, cu misiuni informative, și activase foarte intens, din care cauză germanii se opuneau — la început — ca să lucreze cu el.

Le-am răspuns că Proca nu și-a făcut decît datoria față de țara lui și astfel au cedat.

Avea o educație foarte frumoasă și era foarte demn, hotărît și un om de mare caracter. A muncit mult și a reușit ca în scurt timp să organizeze secția cu toate anexele ei.

A fost secundat în această acțiune de șeful de grupă Rădulescu, un funcționar foarte dotat și stăruitor. Acesta a reușit să înființeze un fișier general pentru toți marinarii angajați la vasele ce circulau pe Dunăre și care a fost de un real folos.

7. **Secția de legătură cu serviciile străine de informații.** Colaborarea cu germanii în această perioadă era oficială și se făcea prin acte scrise între S.S.I. și Abwehr-ul din București. Problema contrasabotajului și activitatea organelor respective se trata cu germanii tot prin această secție. Schimbul de informații impunea o birocrație întreagă cu translatori, mașini de scris, curieri, arhive etc.

S.S.I. a mai colaborat cu Serviciul de informații italian, conform ordinelor conducătorului statului.

Toate aceste lucrări și legături au impus crearea unei secții speciale.

Ea a fost condusă de locotenentul colonel Constantin Ionescu-Micandru, ofițer de stat major, care participase și la întrevederile lui Moruzov cu Canaris, astfel că cunoștea tot istoricul și evoluția colaborării informative româno-germane. Acesta era un ofițer foarte bun, muncitor și corect, care nu a depășit niciodată instrucțiunile de colaborare ce le avea. A fost cel mai bun ofițer de concept dintre toți cei pe care i-am avut la S.S.I.

Era ajutat de un șef de grupă, Haralamb, care avea mereu pretenții la grade mai mari, fără însă să justifice cu vreo activitate deosebită aceste pretenții.

Ca curier diplomatic a încercat să facă contrabandă de blănuri, pentru care motive a fost sancționat.

8. **Secția juridică.** S-a format prin dezvoltarea fostului Birou juridic, din cauza majorării numărului magistraților și a lucrărilor respective.

Secția avea denumirea oficială de Poliția judiciară militară.

Serviciului îi convenea această firmă de acoperire a Secției juridice, însă magistrații militari gravitau tot mai mult către autoritatea militară, de care depindeau notările și avansările lor.

Cu timpul și alte departamente cvasimilitare, ca Ministerul Economiei Naționale și Ministerul Înzestrării Armatei, au dat Poliției judiciare militare o serie de delegații privind con-

trolul întrebuințării benzinei și cauciucurilor, precum și cercetarea delictelor de sabotaj economic etc.

S-a încercat la un moment dat ca secția să fie scoasă complet de sub autoritatea S.S.I. și să fie trecută la dispoziția Direcției justiției militare, în care scop în „proiectul de reorganizare a Ministerului de Război" era trecută ca organ încadrat în această direcție.

Sesizînd manevra ce se intenționa, am amenințat că voi retrage personalul de pază, agenții de teren, fondurile de întreținere și diurnele magistraților și voi închiria alt local, unde voi constitui o nouă secție juridică, la care voi mobiliza la serviciu magistrați civili pentru cercetări, lăsînd astfel Ministerului de Război localul și materialul ce era proprietatea sa.

Aceste măsuri, fiind inconvenabile magistraților și Direcției justiției militare, care nu dispunea de fonduri afectate în acest scop, i-a determinat să renunțe la măsura proiectată, iar textul respectiv nu a mai apărut după perfectarea și publicarea legii.

În această formă, cu două denumiri (una acoperită și una publică) a funcționat secția pînă la sfîrșit, îndeplinind delegațiile date de serviciu, cît și cele atribuite de cele trei departamente sus-arătate.

Rezultatul cercetărilor era comunicat organelor de la care a emanat delegația.

Conducerea secției, încă de pe vremea lui Nicolaid, a aparținut timp de doi ani locotenentului colonel magistrat Velciu Emil. Acesta funcționase la Serviciul secret și în timpul lui Moruzov, care însă îl înlăturase pentru motive ce nu se cunoșteau.

La începutul războiului, descoperindu-se afacerea de spionaj Rică Georgescu, pentru încurajarea magistraților care au cercetat chestiunea, le-am dat premii, decorații și, mai tîrziu, am propus avansarea la gradul de colonel a lui Velciu. Ulterior avansării, colonelul Velciu a început manevrele cu Direcția justiției militare.

În timpul cercetărilor capilor rebeliunii legionare, care s-au făcut la Secția juridică, Velciu făcea pe simpatizantul legionar, ceea ce m-a determinat să-i atrag serios atenția ca să respecte dispoziția generală pe care am dat-o funcționarilor și ofițerilor din S.S.I. de a se ține departe de orice influență politică.

Mai tîrziu, din oportunism și scontînd obținerea anumitor avantaje, colonelul Velciu a început să facă o serie de concesii grupului Rică Georgescu, astfel că membrii acestuia erau stăpîni în arestul secției, unde primeau vizite neautorizate și jucau cărți cu familiile lor și chiar cu magistrații, în frunte cu Velciu.

Același colonel Velciu, care le întocmise dosarul și-i caracterizase — în fapt și în drept — ca spioni, primind decorații, avansări și recompense bănești pentru această acțiune, începuse apoi să-i considere „patrioți" și „eroi naționali".

Fiind informat de toate acestea, precum și de faptul că, într-o noapte, Velciu și căpitanul magistrat Camil Bărbulescu s-au dus cu cei din grupul Rică Georgescu și familiile acestora la Buftea, unde au petrecut, am luat măsuri pentru prinderea lor în fapt, spre a putea cere rechemarea lui Velciu, care era puternic susținut de Ministerul de Război, și deci intervenția mea trebuia să fie bine motivată.

În adevăr, peste puțin timp am fost avizat că Velciu a mutat din arestul secției pe Rică Georgescu într-o garsonieră deasupra birourilor secției. Acolo acesta locuia împreună cu soția și nu era păzit.

Descinzînd la fața locului, am constatat aceste fapte, care, împreună cu cele mai sus-arătate, au întemeiat cererea de rechemare a căpitanului Bărbulescu și a colonelului Velciu.

Acesta a trecut mai tîrziu ca președinte al Curții marțiale de la Odesa, deși eu, pentru toate jocurile politice și lipsa de caracter și de ținută a acestui ofițer, cerusem scoaterea lui din armată.

Ministerul de Război mi-a dat ca înlocuitor pe colonelul magistrat Radu Ionescu.

Am procedat la remanierea grupului de magistrați, aducînd alții noi.

La început Radu Ionescu s-a purtat bine, dar cu timpul s-a dedat la o viață dezordonată, neglijînd lucrările secției și controlul personalului. Mai mult, începuse și el „jocul cu Rică Georgescu" și alții, ceea ce m-a determinat să hotărăsc schimbarea lui. Aceasta nu s-a mai putut însă efectua din cauza armistițiului.

În schimb, Rică Georgescu a mijlocit, ulterior, numirea lui Radu Ionescu în funcția de director general al poliției.

Din cele de mai sus, precum și din multe alte constatări, care nu-și au locul în acest material, rezultă conduita regretabilă a multor magistrați militari și neajunsurile pe care le-au cauzat S.S.I., deși acesta le oferea o serie întreagă de avantaje.

9. **Secția tehnică.** A luat naștere din Biroul tehnic, ca urmare a dezvoltării activității laboratoarelor de fotografie, chimie și altele.

Fiind informat că în subsolurile Președinției Consiliului de Miniștri se găsește o tipografie demontabilă, am cerut-o secretarului general și, obținînd-o, am instalat-o la serviciu.

Am angajat tipografi și am înzestrat-o cu materialul necesar. La această tipografie s-au tipărit apoi imprimatele serviciului, dispensîndu-ne astfel de o serie întreagă de cheltuieli și asigurînd totodată și discreția necesară.

Secția tehnică a fost condusă de directorul Gheorghe Cristescu, funcționar vechi, de pe vremea lui Moruzov, și care făcuse studii și practică în această specialitate în străinătate.

10. **Secția de transmisiuni.** Nevoile războiului, precum și instalarea secțiilor S.S.I. în mai multe localuri au impus dezvoltarea rețelei de transmisiuni telefonice și telegrafice ale serviciului.

Din cauză că în timpul rebeliunii legionare a fost nevoie, într-un moment foarte critic, să se întrerupă absolut toate legăturile telefonice din Capitală, pentru a se putea împiedica astfel orice comunicație între blocurile de rezistență legionară,

Preşedinţia Consiliului de Miniştri a instalat o reţea de aparate teleimprimatoare la toate organele de ordine publică şi S.S.I., pentru ca acestea să poată comunica între ele și cu Preşedinţia în cazuri similare.

S.S.I. a instalat peste 30 de staţii T.F.F. la rezidenţele din ţară, precum și la eşalon, pentru ţinerea legăturii cu centrala serviciului.

Mărirea reţelei a impus o asigurare cu noi radiotelegrafişti, recrutaţi din armată sau din şcoala specială ce se înfiinţase la S.S.I.

Pentru aceste motive, Biroul de transmisiuni a fost transformat în secţie, a cărei conducere a avut-o maiorul Luca, un ofiţer foarte bun cunoscător al meseriei lui, muncitor, devotat serviciului şi discret, care a desfăşurat o intensă activitate, cu rezultate apreciabile.

11. **Secţia autotracţiune.** Creşterea numărului maşinilor mici, al camioanelor şi, implicit, al garajelor, atelierelor şi cadrelor ce le deserveau pe măsura dezvoltării serviciului a determinat crearea unui compartiment special care să se ocupe de organizarea şi dirijarea activităţii necesare în acest domeniu, precum și de administrarea fondurilor afectate.

Aceasta s-a realizat prin divizarea Biroului administrativ în două organisme, ridicate apoi la rangul de secţii, dintre care una a fost Secţia autotracţiune.

Conducerea acestei secţii am încredinţat-o căpitanului în rezervă Gamulea, recomandat ca specialist în materie, dar am constatat că era specialist în abuzuri, aşa că l-am înlocuit. L-am numit apoi pe locotenentul inginer Luca Bugheanu, care a construit nişte garaje foarte costisitoare.

În fine, am cerut de la Direcţia tracţiune-automobile un ofiţer specialist, care să fie energic, bun administrator şi corect. Mi-a desemnat un maior, care a luat conducerea puţin înainte de armistiţiu.

Secţia autotracţiune oferă cele mai mari posibilităţi de fraude, evaziuni şi abuzuri. Cum şeful serviciului este preocu-

pat de conducerea generală a tuturor lucrărilor, trebuie să aibă aici un om de mare încredere, pricepere și o deosebită energie și onestitate.

12. **Secția administrativă.** Majorarea numărului secțiilor, localurilor, personalului de serviciu și materialului, precum și mărirea volumului lucrărilor de contabilitate, buget, state de plată, control al fondurilor etc. a impus crearea unei secții care să se ocupe cu întreaga activitate de administrație.

În acest fel a luat ființă Secția administrativă. Aceasta a fost condusă de locotenentul colonel intendent Diaconescu, un foarte bun ofițer de administrație, priceput, muncitor și exigent în materie de contabilitate, din care cauză nu era deloc simpatizat de funcționari. El era ajutat de căpitanul în rezervă Dumitrașcu, care îndeplinea funcția de casier al serviciului și care s-a achitat cu deosebită grijă și onestitate de atribuțiile sale.

Critica sistemului

După ce am descris modul cum s-a făcut a doua reorganizare și motivele de ordin general și special care au determinat-o, se pune o întrebare logică :

Care era sistemul cel mai bun ?

Cel vechi, pe două secții și șase birouri, ori cel nou, pe 12 secții ?

Această reorganizare nu a fost o operă de moment, ci rezultatul unor învățăminte trase dintr-o experiență îndelungată, al studierii structurii altor servicii de informații și al analizei dificultăților întîmpinate în conducerea S.S.I.

Sistemul de repartiție pe 12 secții aducea următoarele dezavantaje :

— trebuiau mai multe localuri ;

— se angaja mai mult personal de birou și de conducere ;

— se consuma mai mult material ;

— impunea șefului serviciului mai multă muncă, fiind nevoit să lucreze cu fiecare șef de secție în parte.

El avea însă următoarele avantaje :

— asigura uniformitatea elementelor organice ale serviciului ;

— permitea compartimentarea atribuţiilor, lucrărilor şi menţinerea discreţiei ;

— oferea posibilitatea specializării şi controlării personalului ;

— înlesnea crearea noilor compartimente impuse de cerinţele războiului.

În ceea ce priveşte dezavantajele, acestea puteau fi anihilate prin :

— obţinerea unor localuri de la Ministerul Românizării, care ni le putea oferi în mod gratuit ;

— acoperirea salariilor personalului din birouri şi a cheltuielilor legate de procurarea materialelor necesare din bugetul majorat al războiului, precum şi încadrarea posturilor de conducere cu ofiţeri, deoarece în condiţiile respective exista un număr suficient de asemenea cadre ;

— numirea unui al doilea subdirector general, care să preia o parte din sarcinile — sporite acum — ale directorului general, acesta urmînd să lucreze cu cei doi subdirectori şi să cheme la el pe şefii de secţii numai cînd era nevoie, pentru instrucţiuni sau explicaţii speciale.

Toate aceste considerente m-au determinat să prefer reorganizarea pe 12 secţii.

Natural că această operaţie era impusă de cerinţele războiului, dar şi înlesnită de posibilităţile pe care le oferea.

Pentru vremuri de pace, structura S.S.I. poate fi redusă şi comprimată în cîteva direcţii, strict necesare.

Capitolul IX

A TREIA REORGANIZARE A S.S.I.

Din studiul pe care l-am făcut asupra legii pentru înfiinţarea S.S.I. am văzut insuficienţele şi imperfecţiunile pe care le conţinea.

A doua reorganizare impunea și lărgirea bazelor juridice pe care trebuia așezată noua structură a serviciului.

De aceea, noua lege și regulamentul ei au afectat atît situația judiciară a serviciului cît și pe cea juridică a personalului.

Pentru a nu lăsa loc la interpretări neconforme cu concepția legii, cu criteriile ce au stat la baza ei, precum și cu intențiile legiuitorului, am întocmit în același timp și regulamentul dezvoltător al legii.

Noua lege prevedea că S.S.I. este un serviciu de drept public, însărcinat cu informarea generală a conducerii statului.

De aici rezultă că S.S.I. nu mai era un serviciu organizat în secret de vreun regulament oarecare, ci unul public, încadrat în organizarea statului și recunoscut în mod oficial.

Misiunea S.S.I. era de asemenea precizată, legea arătînd că acest serviciu nu constituia un organ de informație personală a cuiva, ci un organ de informare generală a conducerii statului.

În continuare, legea stabilea că S.S.I. funcționa pe lîngă Președinția Consiliului de Miniștri.

Deci, problema dependenței organice și administrative era acum bine precizată.

S.S.I. nu mai depindea deci nici din punct de vedere administrativ de Ministerul de Război, astfel că personalul, bugetul și materialul urmau să fie încadrate în Președinția Consiliului de Miniștri.

Legea preciza că raporturile cu Ministerul de Război aveau caracter de colaborare și nu de subordonare și tot astfel și cu celelalte departamente și Marele stat major.

Controlul și directivele aparțineau tot conducătorului statului, dar S.S.I. trebuia să servească și Președinția Consiliului de Miniștri, care era un organ „de conducere a statului". Legea menținea drepturile suverane ale șefului serviciului în ce privea organizarea serviciului și cheltuirea fondurilor.

Dreptul de numire, precum și toate mișcările de personal erau însă acum îngrădite în cadrul unor dispoziții regulamen-

tare, de care deciziile șefului serviciului trebuiau să țină seamă.

Ajutorul șefului serviciului trebuia să fie militar, cînd șeful serviciului era civil, pentru menținerea disciplinei și notarea ofițerilor. El trebuia să înlocuiască de drept pe șeful serviciului în lipsa acestuia din Capitală, avînd atribuția de subdirector general.

Întrebuințarea și controlul fondurilor S.S.I. urmau să se facă sub auspiciile unei noi legi C.I.S., mai severă ca cea anterioară. Justificarea întrebuințării acestor fonduri se făcea către Curtea de Conturi și apoi către Președinția Consiliului de Miniștri, ca organe de tutelă și control asupra S.S.I.

Acestea au fost, în linii generale, principiile care au stat la baza noii situații juridice a S.S.I.

S.S.I., fiind organ „de drept public" în viața de stat, trebuia ca și funcționarii să îndeplinească condițiile cerute personalului oricărui organ de acest fel.

De aceea, regulamentul a prevăzut ca, în ce privește numirile, să se respecte condițiile generale din Statutul funcționarilor publici. Totodată însă, fiind vorba de un serviciu cu misiuni speciale, s-au introdus și unele condiții deosebite cerute la numire, titlul putînd fi înlocuit, în anumite cazuri, cu aptitudinea și specialitatea. La drepturile funcționarilor, în afara celor din Statutul funcționarilor publici, s-au prevăzut avansările la excepțional pentru actele de bravură și devotament.

S-au instituit școli de perfecționare și examene între anumite grade, pentru ca și cei fără titluri, dar cu aptitudini speciale și activitate dovedită, să poată avansa pînă la anumite limite.

Regulamentul a lăsat astfel suficientă elasticitate S.S.I. în promovarea personalului său, mai ales a celui de teren. Pentru funcționarii ce lucrau în birouri s-au respectat studiile, vechimea și activitatea în serviciu prevăzute de statut, dar li s-a dat și posibilitatea să treacă în ierarhia de teren prin școli și examene.

Tot pentru respectul și garanția drepturilor funcționarilor am instituit Comisia pentru numiri și înaintări, prevăzută de

Statutul funcționarilor publici, compusă din funcționari superiori, și al cărei președinte era ajutorul șefului serviciului. Această comisie trebuia să dea șefului serviciului avize asupra tuturor mișcărilor de personal.

În același scop, regulamentul a prevăzut înființarea și a Comisiei de disciplină, pentru ca funcționarul să aibă stabilitatea necesară și să nu mai poată fi eliminat în mod arbitrar din serviciu, ci doar pe baza unei judecăți obiective, în care avea dreptul să se apere și să-și spună și el cuvîntul.

Numărul anilor de vechime necesari pentru obținerea pensiei a fost coborît de la 35 la 30.

Prin intervențiile făcute am reușit să determin Casa Generală de Pensii să treacă și funcționarii S.S.I. în categoria celor ce erau pensionați după 30 de ani de activitate (cum erau, de pildă, cei de la calea ferată), dacă serveau în S.S.I. zece ani consecutiv.

Am considerat că uzura la care este supus organismul funcționarilor cu atribuții speciale le dă dreptul la o scutire de cinci ani de serviciu pentru obținerea pensiei.

Datoriile funcționarilor, ca și drepturile lor, au fost și ele reglementate. În afară de obligațiile impuse de Statutul funcționarilor publici, regulamentul a prevăzut păstrarea desăvîrșitei discreții asupra chestiunilor în care lucrau, atît în timpul cît și după plecarea lor din serviciu.

Conform regulamentului, funcționarii S.S.I. nu aveau dreptul să facă declarații nici în fața instanțelor judecătorești asupra problemelor de serviciu, fără autorizarea expresă a șefului serviciului.

Acestea ar fi, în linii generale, principiile care au stat la temelia noii instituții — de drept — ce a luat naștere prin legea pentru reorganizarea S.S.I. și regulamentul ei.

Noua ordine de drept a trebuit să se aplice și în fapt.

A urmat o verificare a personalului prin Comisia de numiri și stabilirea situației lor în raport cu tabloul de funcții, grade și clase, prevăzut de regulament.

S-au făcut unele treceri dintr-o funcţie în alta echivalentă şi au fost scoşi cei inutili şi inactivi.

Pe baza lucrărilor comisiei, s-au întocmit apoi deciziile de încadrare pentru tot personalul S.S.I., al cărui număr ajungea la circa 900.

Legea de reorganizare a S.S.I. şi regulamentul ei aduceau astfel un spor de prestigiu Serviciului Special de Informaţii. dar constituia şi un îndemn spre o activitate mai rodnică pentru funcţionarii săi.

Capitolul X

ACTIVITATEA ŞI ACŢIUNILE MAI IMPORTANTE ÎNTREPRINSE DE SERVICIUL SPECIAL DE INFORMAŢII

1. Activitatea organizatorică şi greutăţile întîmpinate.

După moartea lui Moruzov, Serviciului secret i s-a creat o atmosferă grea şi plină de consecinţe.

Profitînd de împrejurările din acel moment şi speculînd această umbră a secretului, în dosul căruia se pot face afirmaţiile cele mai fanteziste, presa a declanşat o campanie de destăinuiri asupra persoanelor şi activităţilor legate de numele lui Moruzov.

Cu toată rezerva ce am impus-o personalului serviciului de a nu se amesteca în cercetările justiţiei atîta timp cît nu este chemat şi întrebat, răutatea, intriga şi răzbunarea şi-au jucat rolul lor detestabil de totdeauna.

Instrucţia şi diferitele comisii de cercetare au interogat şi au confruntat pe toţi cei ce au avut vreo legătură cu el: prieteni, colaboratori, informatori etc.; toţi au apărut apoi în ziare. Au fost desconspiraţi şi rezidenţii externi, ajutorii şi secretarii de ataşaţi militari, care, din această cauză, au trebuit să fie rechemaţi.

Casele conspirative, precum şi sediul serviciului au fost şi ele desconspirate şi percheziţionate. Organele de cercetare au ridicat nenumărate acte şi dosare din arhivele serviciului,

pe care le-au ţinut ani de zile, unele devenind publice la judecată.

Ca urmare a acestor operaţii, toată lumea fugea ca de ciumă de Serviciul secret.

Nu găseai un informator, un funcţionar sau un ofiţer mai de seamă, care să vrea să vină la acest serviciu; chiar prietenii te evitau, de frică să nu se spună că sînt colaboratori ai Serviciului secret.

Oricare ar fi fost concluziile trase din „afacerea Moruzov", eu, ca succesor al lui, am constatat multă dezordine şi am întîmpinat numeroase dificultăţi în opera de refacere la care eram chemat.

Întreaga activitate organizatorică a cerut străduinţe necontenite, ca şi recrutarea şi educarea personalului necesar noilor secţii, provincii sau misiuni.

Grija faţă de opera de prevenire şi informare generală a conducerii statului nu putea să aştepte evoluţia prefacerilor intervenite, ci să o precedeze; serviciul trebuia adaptat necontenit la noile situaţii.

Înzestrarea şi administraţia S.S.I. reţineau o bună parte din preocupările şefului serviciului, deoarece, conform legii C.I.S., orice act trebuia verificat şi aprobat de acesta. Activitatea era însă îngreuiată şi de faptul că personalul era leneş, nărăvit, superficial, de un detectivism ridicol, totodată fiecare considerîndu-se „cel mai bine informat".

Pentru a face faţă necesităţilor muncii în aceste condiţii, a trebuit să caut sprijin în sistemul de colaborare cu celelalte autorităţi puse în slujba ordinii şi siguranţei statului.

2. Acţiunea de colaborare a S.S.I.

Pentru satisfacerea dispoziţiunilor legii privind înfiinţarea Serviciului Special de Informaţii, am stabilit de la început modul de colaborare cu Marele stat major.

Majoritatea informaţiilor Secţiei de informaţii erau militare. Ele erau sintetizate zilnic într-un buletin de informaţii,

care se trimitea Preşedinţiei Consiliului de Miniştri, Ministerului de Război şi Marelui stat major.

Pentru informaţiile de ordin politic, economic, social etc. exista un al doilea buletin, care se trimitea la aceleaşi autorităţi.

Secţia de contrainformaţii întocmea şi ea un buletin zilnic ce era trimis şi Marelui stat major. La rîndul său, Marele stat major trimitea S.S.I.-ului buletinul său de informaţii, care era întocmit zilnic de Secţia a II-a.

De multe ori şeful Secţiei a II-a mi-a pus la dispoziţie rapoartele mai interesante ale ataşaţilor militari români din străinătate, pentru a lua cunoştinţă de ele şi a reţine datele ce interesau S.S.I.-ul. Totodată, ataşaţii militari aveau dispoziţii de la Marele stat major să ajute în mod discret activitatea rezidenţilor externi ai S.S.I. Secţia a II-a din Marele stat major ne dădea, de asemenea, un concurs foarte preţios la alegerea şi obţinerea ofiţerilor necesari serviciului.

Tot prin aranjamentul stabilit cu Marele stat major, centrele sale de informaţii de pe frontieră şi birourile statistice trebuiau să colaboreze cu centrele S.S.I., în interesul înlesnirii activităţii informative. Astfel, organele de frontieră ale Marelui stat major facilitau trecerile peste graniţă ale agenţilor noştri. Schimbul de informaţii se efectua numai între centrale. Aceasta pentru a se putea face la centru verificarea informaţiilor venite pe mai multe căi şi din surse diferite.

Activitatea contrainformativă în cadrul armatei era desfăşurată de Marele stat major, competenţa S.S.I.-ului pe teritoriu în această materie mergînd numai pînă la porţile cazărmilor. Supravegherea ofiţerilor se făcea doar cu avizul Marelui stat major, căruia trebuia să i se comunice atît motivele care impuneau supravegherea cît şi rezultatele obţinute.

Marele stat major, constatînd că cenzura scrisorilor, imprimatelor şi telegramelor interne şi externe în timpul războiului nu funcţionează în condiţii mulţumitoare, a organizat un oficiu central de cenzură în Capitală, cu concursul S.S.I.-ului, sub con-

ducerea locotenentului colonel Rădulescu Gheorghe, care făcea parte din S.S.I.

La acest oficiu au fost mobilizaţi pe loc o serie de intelectuali şi cunoscători de limbi străine din Capitală, care, din citirea scrisorilor, reţineau o serie de informaţii şi constatări interesante, ce serveau la întocmirea unui buletin periodic.

Oficiile de cenzură au fost apoi reorganizate în toată ţara de Marele stat major. Problemele mai importante şi mai dificile se discutau între şeful S.S.I.-ului şi şeful Secţiei a II-a din Marele stat major şi tot astfel se anunţau reciproc evenimentele mai urgente şi importante.

Colaborarea S.S.I.-ului cu Marele stat major s-a desfăşurat în cele mai bune condiţii şi cu rezultate efective pentru ambele părţi.

*

Legătura de colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe a fost creată şi întreţinută cu multe dificultăţi.

S.S.I.-ul avea nevoie de concursul acestui departament pentru numirea şi camuflarea rezidenţilor externi în oficiile noastre diplomatice din străinătate.

De asemenea aveam nevoie de sprijinul miniştrilor plenipotenţiari, care trebuiau să-şi dea avizul atunci cînd erau numiţi rezidenţi externi în oficiile diplomatice pe care le conduceau. Aceştia însă, adesea, opuneau rezistenţă în asemenea situaţii, deoarece nu le convenea prezenţa în reprezentanţele respective a unor cadre ale S.S.I.

De multe ori am fost nevoit să retrag pe unii rezidenţi din cauza animozităţilor ce se creau între aceştia şi miniştrii plenipotenţiari şi să intervin personal pentru ameliorarea raporturilor de colaborare.

În mod normal, miniştrii plenipotenţiari trebuiau să dea şi ei acelaşi concurs ca şi ataşaţii militari rezidenţilor noştri.

Pregătisem chiar un regulament care statornicea raporturile de colaborare între S.S.I. şi Ministerul Afacerilor Externe, care

însă nu a convenit acestui departament, astfel că nu a putut intra în vigoare.

Concursul Ministerului Afacerilor Externe mai era necesar S.S.I.-ului și în organizarea curselor acelor curieri diplomatici care erau agenți ai S.S.I. Și în această colaborare am avut multe neplăceri.

Cîteva abuzuri făcute de agenții S.S.I.-ului, deși sever sancționate, au servit Ministerului Afacerilor Externe drept pretext pentru a refuza colaborarea pe această linie cu S.S.I. Abuzurile frecvente ale personalului propriu nu erau însă sancționate și nici aduse la cunoștința ministrului afacerilor externe. A fost nevoie de multe intervenții personale pe lîngă Mihai Antonescu, șeful departamentului, pentru a restabili situația.

Cum telegramele rezidenților externi ai S.S.I. veneau prin Ministerul Afacerilor Externe, cu semnătura miniștrilor plenipotențiari respectivi, aceștia cereau deseori să cunoască și conținutul lor, ceea ce S.S.I.-ul nu putea permite.

În consecință, apăreau suspiciuni, din cauza cărora unii plenipotențiari au mers pînă acolo încît au creat o situație insuportabilă rezidenților S.S.I., pentru ca aceștia să fie forțați să părăsească postul.

Prin relațiile personale pe care le aveam cu Mihai Antonescu, am obținut adesea de la Ministerul Afacerilor Externe rapoartele mai importante ale legațiilor noastre din străinătate, din care luam note, atît pentru orientarea personală în problemele externe, cît și pentru a da directivele necesare Secției de informații.

Dar am avut cu Mihai Antonescu și foarte multe ciocniri, cauzate de greutățile pe care personalul Ministerului Afacerilor Externe le făcea S.S.I., și care au mers pînă la desconspirarea unora din rezidenți.

După cum am constatat, multe dintre dificultățile menționate erau determinate de faptul că la acest departament

domnea și pe vremea aceea o mentalitate îngustă de castă, personalul diplomatic avînd convingerea că numai el este capabil și are dreptul exclusiv de a culege informații din străinătate.

Și atunci, ca și mai tîrziu, funcționarii Ministerului Afacerilor Externe, în frunte cu Gr. Niculescu-Buzești, traficau în afară cu informațiile și rapoartele ministerului, fapte pe care le-am semnalat adesea, fără a fi însă înțeles. În schimb, aceștia și-au dublat eforturile pentru a crea noi dificultăți Serviciului Special de Informații.

*

Pînă la organizarea Oficiului central de cenzură, scrisorile și telegramele persoanelor urmărite de S.S.I. se obțineau prin colaborare cu Poșta centrală.

De asemenea, prin comandantul militar al Societății de telefoane obțineam copii de pe notele de interceptare a convorbirilor telefonice, care erau redactate de personalul însărcinat cu această misiune specială.

Pentru completarea și sprijinirea activității sale contrainformative, S.S.I.-ul a mai colaborat și cu Ministerul Afacerilor Interne, Direcția generală a poliției, Prefectura poliției Capitalei și Inspectoratul general al jandarmeriei.

Această colaborare a fost de un real folos S.S.I.-ului, mai ales în perioada de reorganizare și de refacere a cadrelor sale, înlesnindu-i să cunoască evenimentele și stările de fapt din întreaga țară.

Legăturile însă nu au fost stabilite decît după plecarea legionarilor de la putere, pentru motive ce se vor vedea mai jos.

Colaborarea se făcea prin schimb de buletine, precum și prin legături personale atît între șeful serviciului și șefii acestor autorități, cît și între șeful Secției contrainformații și directorii respectivi din aceste instituții.

Din primele zile ale guvernării sale, Antonescu instituise la Președinția Consiliului de Miniștri un „Consiliu de ordine internă", la care luau parte: ministrul și subsecretarul de stat al

Ordinii publice de la Interne, directorul general al poliţiei, prefectul poliţiei Capitalei şi un reprezentant al jandarmeriei.

Aici se expuneau fapte mai importante petrecute în ţară, problemele de ordine publică ce se relevau şi informaţiile obţinute. În urma discuţiilor ce se purtau, conducătorul statului dădea dispoziţii cu privire la măsurile ce trebuiau luate şi la modul de realizare a lor.

Cît timp au stat legionarii la putere, şeful S.S.I.-ului nu a fost invitat la aceste consilii, pentru că o colaborare cu ei ar fi fost o imposibilitate morală. După plecarea lor am primit ordin să particip şi eu.

Natural că în aceste consilii nu expuneam decît chestiunile curente. Cele cu caracter mai secret, ca şi problemele mai delicate, le expuneam, în cadrul audienţelor personale, conducătorului superior al serviciului.

*

La Preşedinţia Consiliului de Miniştri se adunau zilnic un mare număr de buletine şi rapoarte informative provenind de la Ministerele Afacerilor Interne, Externe, Război, Justiţie (constatările parchetelor), Marele stat major, Siguranţa, Prefectura poliţiei, Inspectoratul general al jandarmeriei, Direcţia justiţiei militare şi Direcţia închisorilor, Serviciul Special de Informaţii şi altele.

Prin contactul pe care îl aveam personal cu secretarul general al Preşedinţiei, precum şi cu şeful Cabinetului militar, constatam că acest material imens nu putea fi citit şi utilizat de organele de conducere ale statului, mai ales că, de multe ori, rapoartele expuneau versiuni contradictorii chiar asupra aceluiaşi fapt. Totodată, în discuţiile cu Antonescu stabileam că nu cunoştea unele fapte importante trecute în buletinele sau rapoartele speciale ale S.S.I.-ului.

Aceasta m-a determinat să-i propun înfiinţarea unui serviciu de centralizare a informaţiilor la Preşedinţia Consiliului de Miniştri, iar el m-a autorizat să-l şi organizez de urgenţă, ceea ce am şi făcut.

Acest serviciu se compunea din două birouri, unul pentru informații militare și altul pentru cele civile.

El făcea o operă de centralizare dar și de interverificare a informațiilor și, reținînd materialul cel mai bun, mai verificat și mai interesant, întocmea un buletin general informativ zilnic pentru conducătorul statului și vicepreședintele Consiliului de Miniștri.

Rapoartele mai interesante se studiau aparte și erau prezentate cu un referat rezumativ.

Pe aceste buletine și referate se puneau rezoluții, care apoi erau executate tot de Serviciul de centralizare, de unde plecau ordinele scrise la autoritățile de resort. Materialul neverificat era trimis spre verificare autorității de unde emana sau altui serviciu similar.

Importanța Serviciului de centralizare a fost recunoscută de la început, conducerea lui fiind încredințată unui general de stat major iar cadrele sale, selecționate dintre funcționarii superiori de siguranță și ofițerii superiori de stat major, toți cunoscători ai problemelor informative.

Cu timpul și la S.S.I., prin sistemul de colaborare pe care l-am expus, se aduna un important număr de buletine, rapoarte și note informative de la alte servicii. Pentru centralizarea, studierea și sistematizarea acestui material, precum și pentru economisirea timpului am fost nevoit să înființez la cabinetul meu un mic secretariat, după modelul Serviciului de centralizare a informațiilor.

Toată această activitate de colaborare reținea o bună parte din preocupările șefului serviciului și-l obliga la multe deplasări, conferințe și luări de contact cu șefii instituțiilor respective. Dar ea aducea și o reală contribuție.

3. Acțiuni întreprinse de Serviciul Special de Informații împotriva mișcării legionare.

Aceste acțiuni au constituit cel mai important capitol din activitatea contrainformativă a S.S.I.-ului prin proporțiile și consecințele lor politice.

Am arătat într-un capitol anterior motivele speciale care au determinat conducerea statului să dea în sarcina acestui serviciu urmărirea problemei legionare.

Vom adăuga aici că, prin legăturile ei externe și organizarea internă, mișcarea legionară se desemna ca o vastă conspirație, ce tindea la acapararea completă a puterii și instituirea statului totalitar legionar.

În expunerea ce urmează mă voi referi atît la activitatea informativă a S.S.I. cît și la unele fapte politice, a căror menționare este absolut necesară, pentru o mai bună înțelegere a situațiilor ce s-au succedat.

Mă voi limita la strictul necesar.

Psihoza legionară cuprinsese pe mulți, din motive diverse: oportunism, lașitate, naivitate etc. și găsise simpatizanți chiar și în armată.

Masacrul de la Jilava, asasinarea lui Madgearu, și în special a lui Nicolae Iorga, i-au adus însă pe mulți dintre ei la trista realitate. Moartea lui Iorga, această mîndrie a culturii românești, profesor la zeci de generații de ofițeri la Școala de război, a despărțit pe legionari pentru totdeauna de opinia publică cinstită din țară și le-a înstrăinat orice simpatii în armată.

În dimineața zilei de 28 noiembrie, deci a doua zi după masacrul de la Jilava, mi se telefonează de la casa lui Mihail Ghelmegeanu că acolo au venit opt legionari ca să-l ridice pentru a-l duce să „dea o declarație". În această situație, trimit imediat pe ofițerul de serviciu cu singurul agent pe care-l aveam la îndemînă, dar aceștia nu pot rezista violenței legionare. Au însă prudența să-i urmărească, stabilind astfel că l-au dus pe Ghelmegeanu la Prefectura poliției.

Avizez imediat pe Roșianu, care îmi adaugă că, probabil, pentru aceleași motive a fost căutat dis-de-dimineață la telefon de soția lui Argetoianu. Însoțit de un locotenent și un agent, Roșianu se duce imediat la Prefectura poliției Capitalei unde, în cabinetul lui Zăvoianu, „un tribunal legionar" îi judeca pe

Tătărăscu, Argetoianu, Mirto, Ghelmegeanu, generalul Nae Marinescu, Ralea și alții, care erau de față.

Dînd dovadă de un mare curaj, Roșianu reușește să-l intimideze pe Zăvoianu și pe legionari, amenințîndu-i că aduce regimentul de jandarmi pedeștri. Ridică pe foștii miniștri și-i pune în siguranță în cabinetul său de la Ministerul Afacerilor Interne. Planul lui Zăvoianu era ca, după judecată, să-i scoată prin spatele Prefecturii poliției și să-i ducă în pădurea de la Băneasa, unde să fie asasinați.

Noaptea, alți doi legionari, Stoia și Socariciu, dintre care unul era șef de cabinet al generalului Petrovicescu, ministrul de interne, încearcă să forțeze ușa cabinetului lui Roșianu și să-i împuște pe cei ce dormeau acolo. Garda se opune însă și nu reușesc să-și desăvîrșească planul.

Întregul complex de fapte îmi dovedea că ele făceau parte dintr-un plan mai vast, prin care se urmărea suprimarea tuturor acelora considerați că stau în calea constituirii statului totalitar legionar. În același timp ele demonstrau însă că este necesar să se treacă într-un timp cît mai scurt la o ofensivă viguroasă informativă.

În consecință, l-am luat pe comisarul Grigore Petrovici de la Siguranța generală, bun cunoscător al mișcării legionare, și am organizat cu el un mic grup de informatori și o agentură de teren. De asemenea, am stimulat pe cîțiva prieteni evrei să-mi semnaleze cu date absolut exacte orice violență legionară împotriva evreilor, spre a putea informa Președinția Consiliului de Miniștri.

În tot cursul lunii decembrie 1940, samavolniciile legionare au continuat prin percheziții, ridicări de obiecte și persoane, ocuparea magazinelor, maltratarea evreilor, ale căror cadavre erau găsite prin podurile de la marginea Capitalei. Paralel însă s-a intensificat și goana după arme.

Informațiile S.S.I. arătau că magazinele de arme au fost jefuite. De asemenea, armele depuse la poliție și posturile de

jandarmi, în urma ridicării permiselor de port-armă, au fost luate de legionari.

Armamentul poliției și jandarmeriei din Basarabia și Bucovina, depus la Siguranța generală după evacuare, intrase și el în posesia poliției legionare. Siguranța generală, deși avea surplusuri de armament, a mai comandat 1 200 pistoale în străinătate, din care 800 au fost date Corpului legionar „Răzleți“. Cînd a fost ridicată această comandă de către comisarul de siguranță Burghiu, un grup din poliția legionară a venit la vamă să-l forțeze să le cedeze toată comanda, fapt pe care el cu multă greutate l-a putut înlătura.

Altă comandă de puști automate fusese făcută de legionari în Germania. Armele sosiseră clandestin, dar nu veniseră încă cartușele. Planul deci se contura mai clar și instrumentele de execuție se adunau zi de zi.

În Consiliile de ordine internă, la care eu încă nu participam, Antonescu repeta în permanență informațiile de la S.S.I. și cerea anchete și măsuri. De fiecare dată i se răspundea însă că asemenea informații provin de la masoni, iar Petrovicescu afirma că toate anchetele sînt în curs.

Din această cauză, anchetele trec la S.S.I. și sînt însărcinat să cercetez o reclamație a Oficiului de vînzare a hîrtiei, în care se arăta că un evreu, proprietar al acțiunilor fabricii Zărnești, a fost forțat să semneze cedarea acțiunilor în favoarea unor legionari, sub amenințarea revolverelor.

Raportul de anchetă, confirmînd faptele, dă naștere la o discuție violentă între Antonescu și Horia Sima. Acesta din urmă mă cheamă la Președinție și-mi ține un discurs despre tăria și durata statului legionar, amenințîndu-mă, în încheiere, că voi suferi consecințe dacă voi continua a informa pe Antonescu cu date împotriva mișcării legionare.

În preajma Anului nou 1940/1941, S.S.I. primește o serie de informații deosebite, care arătau că legionarii pregătesc „răfuiala cea mare“ pentru noaptea de revelion, din care vor să facă o adevărată noapte a Sfîntului Bartolomeu și că, în acest

scop, poliţia legionară a întocmit o listă de democraţi proscrişi în Capitală şi peste 20 000 în întreaga ţară. Antonescu nu era în Capitală şi nu aveam legătură urgentă cu el.

În timp ce verificam aceste date prin unele legături personale, se prezintă la mine colonelul Rodler, şeful Abwehr-ului. Acesta îmi spune că el e austriac, nu german, că interesul lui este ca în România să fie linişte şi că orice act de anarhie angajează şi răspunderea lui faţă de Canaris, care i-a făcut aspre reproşuri pentru lipsa de prevedere care a contribuit la moartea lui Moruzov. Şi, în fine, îmi spune că el lucrează de 35 de ani în Serviciul de informaţii şi că nu este politician ca cei de la Gestapo, care au legături cu legionarii. Apoi, în încheiere, afirmă următoarele : „am informaţii precise că legionarii pregătesc lucruri mai grave de Anul nou şi de aceea am venit să te previn ca să iei măsuri".

Colonelul Rodler cerea, natural, o deosebită discreţie asupra mărturisirilor făcute. În faţa acestei confirmări avizez pe Roşianu de cele ce se pregăteau şi acesta dă o circulară foarte drastică la toate prefecturile, poliţiile şi jandarmeriile din ţară şi din Capitală, în care le face responsabile de orice act de anarhie ce s-ar petrece pe teritoriul pus sub competenţa lor.

În Capitală, S.S.I.-ul ia o serie de măsuri de precauţie pentru orice eventualitate.

Planul legionar este astfel cunoscut. Horia Sima află şi face scandal lui Roşianu, cerîndu-i să revoace circulara care vorbea de „elemente iresponsabile, care intenţionează să provoace tulburări şi să se dedea la acte de violenţă". Roşianu refuză şi atunci Sima dă el o altă circulară menită să o revoace pe cea anterioară. Efectul urmărit însă se produsese.

După venirea lui Antonescu în Capitală, Horia Sima îl reclamă pe Roşianu.

Acesta se justifică invocînd informaţiile primite de la mine.

Sînt chemat la Antonescu, căruia îi fac o largă expunere asupra planurilor legionare, a înarmării lor, a intenţiilor urmărite cu prilejul Anului nou şi a relatărilor sursei germane.

Antonescu rămîne impresionat de argumentele mele, dar spune: „Nu e vremea, îi susțin încă germanii, continuă și urmărește-i cu atenție și ține-mă la curent cu toate constatările".

În această conjunctură, intrăm în ianuarie 1941.

Ghica și Maimucă, care conduceau Siguranța generală, caută să paralizeze activitatea informativă a S.S.I., din cauza căreia aveau dese neplăceri în Consiliul de ordine publică și erau stingheriți în operațiile lor suspecte.

În acest scop, printre altele, arestează agenții de pază de la locuința mea și-i terorizează să spună ce legionari mă vizitează. Apoi, arestează pe comisarul Grigore Petrovici, asupra căruia fac presiuni să le spună informatorii pe care îi are în mișcarea legionară. Acesta răspunde că nu are și că, dacă ar avea, nu i-ar spune pentru a nu face o trădare profesională. Este predat poliției legionare, care continuă amenințările în același scop.

După trei zile, și în urma ordinelor drastice ale lui Antonescu, este eliberat.

Raportul meu asupra acestor operații, citit de Antonescu în Consiliul de ordine publică, declanșează furtuna, căci el era dublat de un raport secret care conținea o serie de constatări interesante făcute asupra stării de spirit agresive din poliția legionară.

Tot în acest timp se produce atentatul supusului grec Sarandos împotriva maiorului german Döhring, alt prilej de nemulțumire împotriva ministrului afacerilor interne, care nici nu anunțase pe Antonescu despre cele întîmplate.

Hitler, informat de tensiunea dintre Antonescu și Horia Sima, îi invită pe amîndoi la Berlin, ca să-i împace. Horia Sima pretextează însă că este bolnav și nu se duce.

Antonescu trage concluzia din aceasta că Horia Sima vrea să-și pună planurile în aplicare în lipsa lui din țară.

Ca urmare, în dimineața plecării mă cheamă la Președinție și-mi cere să-i raportez ultimele informații. După ce mă ascultă, îmi dă dispoziții să urmăresc foarte atent mișcările le-

gionarilor şi să avizez pe Mihai Antonescu, căruia îi lăsase instrucţiuni cu privire la modul cum trebuie să procedeze în cazul cînd legionarii ar trece la realizarea intenţiilor lor.

Pe aeroport dă noi instrucţiuni lui Mihai Antonescu, arătîndu-ne pe Pantazi şi pe mine. La urcarea în avion îmi repetă ordinele date, adăugînd că i-a spus lui Horia Sima că va sta la Berlin 3—4 zile, dar că a doua zi, la 11 dimineaţa, va fi înapoi. În absenţa lui constat o mare febrilitate în rîndurile legionarilor, iar a doua zi remarc surpriza pe care le-a provocat-o întoarcerea sa neaşteptată.

Noile informaţii ale S.S.I.-ului asupra continuării înarmării legionarilor, a violenţelor la care se dedau, a listelor pe care le întocmeau cu persoanele ce îi incomodau sînt primite de Antonescu cu mai mare interes. Constatînd că acesta devenise mai ferm în instrucţiunile sale, am tras concluzia că primise un spor de încredere de la Hitler, unde Horia Sima fusese probabil „lucrat".

Între 15 şi 20 ianuarie au loc mai multe întruniri legionare, urmate de consfătuiri intime între Horia Sima şi comandanţii legionari. La Casa spărgătorilor de fronturi din spatele Cişmigiului se ţine întrunirea şefilor de cuiburi.

Primesc informaţii că aici s-a manifestat o stare de spirit foarte înflăcărată şi ameninţătoare împotriva conducătorului statului, care a fost chiar atacat violent în cuvîntările ţinute.

Ultimul vorbitor, Nicolae Pătraşcu, secretarul general al mişcării legionare, îşi încheie cuvîntarea astfel: „Se laudă Antonescu cu armata lui ? Avem şi noi armata noastră. Avem 360 000 de arme şi revolvere, cu care îi vom răspunde la orice provocare". Toţi participanţii manifestează zgomotos, scoţînd revolverele.

Iau măsuri de verificare şi informaţia se confirmă şi din altă sursă. Cu raportul mă duc la Antonescu în ziua de 21 ianuarie, la amiază, şi i-l citesc. Acesta pare neîncrezător în posibilitatea unei acţiuni legionare, găsind că aceştia au prea mare îndrăzneală. Reamintesc atunci toate informaţiile ante-

rioare și toate pregătirile care mă îndreptățesc să afirm că ne găsim în perioada de pregătire a unei lovituri de forță, care nu va întîrzia prea mult. Cum legionarii nu sînt încă gata și așteaptă noi arme și muniții din Germania, sînt de părere să trecem la măsuri efective de prevenire, spre a nu fi surprinși. Constatînd că eforturile mele de a-l determina să ia o atitudine decisivă sînt privite încă cu rezervă, sfîrșesc prin a spune: „De altfel, am informații că vă vor împușca într-un consiliu de miniștri".

„Asta chiar nu o cred, răspunde Antonescu. Totuși, continuă informațiile și verificările, în care timp eu voi aviza".

Mă duc la sediul serviciului, unde agenții de pază îmi spun să mă întorc la Președinție, deoarece sînt din nou chemat. Antonescu îmi cere să repet toate informațiile pe care i le-am dat anterior și sfîrșește spunînd:

„Ai avut dreptate, toate sînt exacte. Un legionar de marcă, dintre puținii cuminți, a fost între timp la mine și m-a prevenit de intențiile lor. Voi trece la măsuri. Am chemat pe generalul Petrovicescu să-i cer demisia. Voi numi pe generalul Dumitru Popescu, comandantul militar al Capitalei, ca ministru al afacerilor interne. Cum legionarii vor reacționa, dumneata ia imediat măsuri de siguranță și la Președinție, și la S.S.I., căci știu că te vor viza. Continuă a mă informa de tot ce se va petrece".

Am adus la Președinția Consiliului de Miniștri un ofițer cu 60 de plutonieri de jandarmi, iar la S.S.I. am dat dispoziții ca ofițerii să rămînă toți la serviciu și să întocmească un plan de apărare cu armele și grenadele pe care le aveam.

Generalul Petrovicescu, după ce a dat în primire Ministerul Afacerilor Interne, a avizat pe Horia Sima și pe Ghica, cu care s-a întîlnit la Casa spărgătorilor de fronturi, unde au redactat un manifest în care șeful S.S.I.-ului era învinovățit de debarcarea generalului erou Petrovicescu și era caracterizat astfel: „Omul lui Armand Călinescu, vîndut evreilor și masonilor, asasinul maiorului Döhring, din ordinul evreilor și al masonilor".

Acest text a figurat în toate manifestele redactate cu ocazia rebeliunii, precum și în cuvîntările ținute la 220 de întruniri și la stația de radio în cursul celor patru zile cît a fost ocupată de legionari.

Totodată este chemat Groza, comandantul Corpului muncitoresc legionar, cu care se organizează o manifestație la statuia lui Mihai Viteazu, unde se țin cuvîntări amenințătoare și se împrăștie manifeste.

Horia Sima dispare din acel moment și intră în clandestinătate.

Acțiunea deci începuse și ea impunea noi măsuri. Cum lucrasem ani de zile în Ministerul Afacerilor Interne ca director al Poliției de siguranță și apoi ca director al personalului, cunoșteam foarte bine întreg mecanismul acestui departament.

Raportînd situația creată prin manifestația de la Mihai Viteazu și prevăzînd ce va urma, i-am spus lui Antonescu că numai schimbarea ministrului de interne nu e suficientă și că trebuie schimbați toți prefecții și înlocuiți cu militari.

Părerea mea, susținută și de generalul Vasiliu, inspector general al jandarmeriei, este admisă. Șeful Marelui stat major primește dispoziții să dea telegrame cifrate tuturor comandamentelor de garnizoană să ia conducerea prefecturilor de județe și să schimbe toată administrația legionară din țară.

Faptul îndîrjește și mai mult pe legionari, care încep să organizeze blocuri de rezistență, după care ocupă stația de radio, stația de la Bod, Prefectura poliției, Siguranța generală, cazarma gardienilor publici și alte localuri și case particulare, în special în jurul Președinției Consiliului de Miniștri.

S.S.I.-ul era singurul organ de stat care trebuia să informeze Președinția Consiliului de Miniștri cu privire la toate operațiile legionarilor. Agenții S.S.I.-ului, trimiși în cartierele sensibile ale Capitalei, raportau pregătirile și deplasările grupelor de rezistență. În această operație am întrebuințat și ofițeri.

Dar S.S.I.-ul mai avea și misiunea de a stabili ce atitudine iau germanii. În acest fel a constatat că divizia blindată germană de la Tîrgoviște a fost adusă la marginea Capitalei.

Avizînd pe Antonescu, acesta cheamă la el pe generalul Hansen, șeful Misiunii militare germane, și-i cere explicații asupra deplasării respective.

Hansen răspunde că, întrucît se prevăd tulburări și nu se știe ce se va întîmpla, a adus divizia blindată pentru siguranța trupelor germane și paza liniilor de comunicație, la nevoie.

Întrebat care va fi atitudinea trupelor germane în caz că conducerea statului va fi nevoită să ia măsuri militare împotriva legionarilor, Hansen răspunde evaziv că a raportat situația la Berlin și așteaptă instrucțiuni.

Sondînd pe colonelul Rodler, rămîn cu impresia că Serviciul de informații german este pentru menținerea ordinii în această parte a Europei, indiferent de considerațiile politice.

Situația se agrava însă din cauza atitudinii nehotărîte a Misiunii militare germane și a îndîrjirii legionare.

La acestea se adăuga un motiv mai serios de îngrijorare: în Capitală nu erau trupe suficiente, iar trenurile nu circulau.

În fața acestei situații, în conferințele de la Președinție se hotărăște să cîștigăm timp prin purtarea unor tratative cu legionarii, pînă la sosirea trupelor, care veneau pe jos. În același timp Antonescu telegrafiază la Berlin, cerînd să se precizeze atitudinea trupelor germane din România.

În timpul tratativelor lui Antonescu cu senatorii legionari, S.S.I. identifică toate localurile ocupate de legionari și le plasează pe harta Capitalei.

Legionarii din cazarma gardienilor publici atacă cu focuri de armă spatele Președinției Consiliului de Miniștri.

Antonescu dă ordine să fie somați să se predea, dar aceștia nu consimt. După cîteva rafale de mitraliere, cedează totuși și sînt arestați și duși în cazarma Malmaison. În urma trierii lor se constată că, în afară de legionari, erau adunate cu forța și o serie de elemente de la periferiile Capitalei.

Între timp au sosit trupele în București și tratativele s-au întrerupt. Antonescu îmi spune: „Acțiunea informativă s-a terminat, acum începe represiunea“.

Scoate harta cu blocurile legionare, întocmește cu militarii planul de atac și face repartizarea trupelor.

În timpul luptelor, în Piața Victoriei un soldat este stropit cu benzină de legionari și i se dă foc. Faptul fiind comunicat trupelor, le îndîrjește în acțiunea lor. Blocurile sînt succesiv lichidate.

În acest timp, la Berlin aveau loc discuții asupra atitudinii pe care trebuia să o ia trupele germane din România.

Partidul Național Socialist susținea că Germania nu poate conta în România decît pe legionari, care au un program și o ideologie identică cu a sa și, ca urmare, că ei trebuie să fie sprijiniți. Militarii însă, în frunte cu Keitel, susțineau că interesele strategice, politice și economice ale Germaniei în România cer ca armata germană să fie alături de armata română și, ca atare, că trebuie sprijinit Antonescu. Importanța teritoriului român iese și cu această ocazie în evidență.

Hitler adoptă părerea militarilor și ordonă generalului Hansen să stea la dispoziția generalului Antonescu.

Hansen primește la hotelul Ambasador — în zorii zilei — pe trei delegați trimiși de Horia Sima să-i ceară ajutor contra lui Antonescu. În cursul discuțiilor, Hansen le spune că a primit dispoziții să stea la ordinele generalului Antonescu și îi sfătuiește să renunțe la acțiunea lor, căci la ora 8 dimineața el se va prezenta la Antonescu, iar dacă acesta îi va cere să tragă în legionari, va fi nevoit să execute ordinul respectiv. Horia Sima, văzînd situația pierdută, lansează un manifest prin care cere legionarilor să revină la ordine.

Rebeliunea s-a soldat cu 400 de victime de o parte și de alta.

În timpul rebeliunii au fost arestați mulți legionari.

O bună parte din comandanți și-au pus însă la adăpost persoana lor și au fugit, lăsînd în mîinile autorităților numai pe cei ce le executaseră dispozițiile.

Datorită legăturilor pe care le aveau cu germanii aflați în țară, au găsit adăpost la unii din ei. Germanii i-au organizat în grupuri și i-au transportat în vagoane plumbuite peste frontieră, sub mențiunea „material de război". Vagoanele au fost bine păzite, pentru ca nimeni să nu poată stabili prezența legionarilor în ele. Alții au plecat îmbrăcați în uniforme germane, cu trenurile de permisionari.

Horia Sima a stat cîtva timp ascuns la germani, după care a trecut în Bulgaria, îmbrăcat în uniformă militară germană. La Sofia a primit de la ministrul Germaniei un „Ausweiss" cu care a plecat, prin Iugoslavia, în Germania. Cercetările informative ale S.S.I. au stabilit că Neubacher, ministrul plenipotențiar german însărcinat cu tratativele economice în România, a înlesnit plecarea lui Horia Sima în Bulgaria și că, probabil, tot el îl ținuse ascuns după rebeliune.

Între 25 ianuarie și 1 iunie 1941 a urmat o perioadă de cercetări.

Cum S.S.I. era singurul organ de stat care cunoștea și urmărise tot timpul pregătirea rebeliunii, trebuia să servească autorităților judiciare documentările necesare. În afară de aceasta, S.S.I. era obligat să facă o serie de cercetări informative, spre a verifica datele pe care le avea și a aduna materialul necesar unei cunoașteri și urmăriri mai profunde a problemei legionare.

După indicațiile S.S.I. s-au făcut nenumărate percheziții la care au asistat și delegați ai săi, care s-au soldat cu rezultate interesante. Astfel, la Siguranța generală s-au găsit actele prin care s-au perfectat unele comenzi de arme în Germania și dovezi referitoare la înstrăinarea armamentului poliției, siguranței și jandarmeriei din Basarabia și chiar a armamentului Siguranței generale.

La sediile poliției legionare s-au găsit importante cantități de arme și muniții, precum și un bogat material documentar cu privire la samavolniciile legionare și activitatea de înarmare. În sediile ajutorului legionar erau imense depozite de alimente și obiecte furate de prin case particulare și magazine.

În casa locuită de Horia Sima nu s-a găsit nici o carte, nici un ziar, nici o urmă de viață intelectuală, ci doar un carnet cu cîteva însemnări personale.

Din toate aceste percheziții s-a adunat un bogat material, care a servit apoi organelor de anchetă. Din el rezulta că toate datele pe care S.S.I. le avusese în legătură cu acțiunile violente, înarmarea și pregătirea rebeliunii erau reale.

Cercetarea capilor principali ai rebeliunii a fost făcută chiar de Secția juridică a S.S.I., de o serie de magistrați mobilizați în acest scop.

A urmat procesul, în care S.S.I. și șeful lui s-au bucurat de o atenție specială din partea celor judecați.

S.S.I. s-a mai ocupat și cu identificarea celor ce au organizat și executat masacrele de la Jilava, dînd indicațiile necesare organelor judiciare care au desăvîrșit ancheta.

De asemenea, S.S.I. a identificat pe cale informativă pe asasinii lui Iorga și Madgearu, care fugiseră în Germania. Cu această ocazie s-a stabilit că profesorul Tasse din Ploiești, care luase parte la răpirea lui Iorga de la Sinaia, precum și la judecarea și împușcarea lui la Strejnic, obținuse de la Siguranța generală un număr de revolvere, din care unele au servit, desigur, la executarea asasinatului.

În timpul rebeliunii, Ghica și Maimucă au activat continuu în favoarea legionarilor și nu au părăsit localul Siguranței generale decît atunci cînd au văzut situația pierdută. La această instituție, ca și la toate polițiile din țară, nu se mai găsea nici un dosar sau fișier privind mișcarea legionară, căci totul fusese distrus.

Singur S.S.I. avea dosarele intacte. Pe de altă parte, perioada de guvernare legionară a produs o totală dezorganizare

în serviciile Poliției de siguranță. Personalul de carieră fusese îndepărtat și înlocuit cu poliția legionară. Refacerea cadrelor cerea vreme. Pentru aceste considerații, precum și pentru urmărirea laturii externe a problemei legionare, ea a fost lăsată încă multă vreme în sarcina S.S.I.

Intervențiile mele la Antonescu în care arătam că problema legionară nu trebuie să intre în competența Serviciului Special de Informații, care s-a ocupat de ea numai pentru că devenise o conspirație periculoasă existenței statului, nu au fost luate în considerație.

Trecînd la identificarea legionarilor plecați în Germania, S.S.I. a reușit să stabilească numele a 30 de inși. La această operație a fost ajutat și de Abwehr. Legionarii trăiau în lagăre sau grupuri de case înconjurate cu garduri de sîrmă ghimpată. Erau sub paza aceluiași colonel Geissler de la Gestapo, care însă le făcea fel de fel de liberalități, astfel că trebuia să ne informăm dacă unii din ei nu vin în țară cu intenția de a comite atentate. Lagărele principale erau la Rostok, lîngă Hamburg, și Buchenvald. Unii lucrau în fabrici, alții în atelierele din lagăre.

În noaptea de 24 decembrie 1942, Killinger anunță pe Mihai Antonescu că Horia Sima a dispărut din lagărul unde se afla, fără nici o urmă, și că s-au luat măsuri să fie arestat. Adaugă că guvernul german regretă faptul și previne guvernul român pentru eventuale măsuri de prevedere.

După protestul de rigoare, Mihai Antonescu convoacă pe șefii serviciilor de ordine publică și S.S.I.

Se întocmește apoi un plan de măsuri, între care arestarea și internarea în lagăr a 2 000 de legionari.

A doua zi, generalul Antonescu, fiind informat de toate acestea, cheamă pe Killinger și amenință cu ieșirea din Axă dacă Sima nu e arestat.

Nu trec decît trei zile și Killinger anunță că Sima a fost găsit și arestat la Roma, de unde a fost readus cu un avion la Berlin, unde se face ancheta.

Natural că S.S.I. trebuia să se informeze cu privire la împrejurările în care s-au petrecut faptele, și astfel a stabilit că Sima pleca la Berlin cînd voia, cu autorizația colonelului Geissler, și că, profitînd de această situație, a luat pașaportul unui legionar care semăna la figură cu el, l-a vizat la legația italiană din Berlin și, prin Brenero, a plecat la Roma, la „camaradul Găzdaru".

Geissler, văzînd că trece vremea și Sima nu se mai întoarce în lagăr de la Berlin, este nevoit să raporteze. Protestul guvernului român fiind adus la cunoștința lui Hitler, acesta spune: „Ori Sima, ori capul lui Geissler".

Geissler amenință atunci pe legionarii din lagăr că, dacă în cîteva ore nu spun unde se află Horia Sima, îi împușcă pe toți. Văzînd că lucrurile iau o întorsătură gravă, Stoicănescu, căruia Sima îi lăsase adresa unde se duce, îl divulgă, și astfel Sima este ridicat de la Roma și adus în Germania. Geissler este pedepsit disciplinar și trimis pe front. Toate aceste constatări le-am raportat lui Antonescu.

La prima întrevedere ce a urmat între Antonescu și Hitler, discutînd fuga lui Sima, Hitler spune: „Am luat astfel de măsuri ca să nu mai poată vorbi niciodată".

Antonescu consideră răspunsul mulțumitor și mi-l comunică și mie la întoarcerea în țară. Eu nu mă mulțumesc însă cu această afirmație și continui verificările. Ca urmare, primesc informația că Sima se află într-o casă la Weimar, izolat complet de ceilalți legionari și foarte bine păzit. L-am informat despre cele stabilite pe Antonescu, dar nu mi-a dat crezare.

Horia Sima și legionarii din Germania au constituit totdeauna un instrument cu care germanii ne-au șantajat. Ori de cîte ori erau nemulțumiți de satisfacerea cererilor lor economice sau de numărul de trupe române trimise pe frontul de est, amenințau în surdină că ei au un guvern gata pregătit în Germania și că ne putem pomeni într-o dimineață că aterizează pe aeroportul Băneasa.

Or, așa cum s-a văzut după 23 August 1944, Horia Sima trăia și a constituit guvernul fantomă de la Berlin.

Alte acțiuni mai importante desfășurate de S.S.I. împotriva mișcării legionare au fost următoarele :

Identificarea, descoperirea și arestarea comandamentului lăsat de Horia Sima la plecarea lui din țară.

El se compunea din Greceanu, fost ministru plenipotențiar, și preotul Boldeanu. Aceștia alimentau cu fonduri pe legionarii arestați la rebeliune, precum și pe cei ce plecau în Germania. Greceanu scapă de pedeapsă, dar e trimis pe front, unde își găsește moartea. Preotul Boldeanu este condamnat la 10 ani închisoare, însă, cu ajutorul unor complici, reușește să fugă de sub paza unui gardian al închisorii Văcărești și trece în Iugoslavia.

Mai tîrziu, S.S.I. identifică și arestează al doilea comandament legionar, condus de dr. Comșa și comandorul Lăzărescu. Cum însă componenții acestuia nu întreprinseseră nici o acțiune care să îndreptățească vreo sancțiune legală, sînt lăsați în libertate, sub supraveghere.

S.S.I., stabilind că legionarii din penitenciarul Aiud fac acolo o adevărată școală a crimei și o educație teroristă, că dispun de o întreagă literatură scrisă de ei în acest sens, că au legături nepermise cu cei din afară, unde trimit concepte de manifeste ce se tipăresc și se distribuie apoi în public, informează pe conducătorul statului și-i solicită să ordone Siguranței generale efectuarea unei minuțioase percheziții în celulele lor la Aiud.

Rezultatul percheziției a confirmat în totul informațiile S.S.I. Delegații Siguranței generale s-au întors cu cîțiva saci de material de natura celui arătat mai sus. Un tribunal militar a fost deplasat la Aiud și a aplicat sancțiuni tuturor legionarilor vinovați de această acțiune.

Cu timpul, Siguranța generală și Poliția Capitalei au început să acționeze împotriva mișcării legionare. Întrucît însă ele se obișnuiseră să facă mai mult descinderi și arestări pe baza

indicațiilor informative ale S.S.I., acesta a fost nevoit să se ocupe pînă la sfîrșit de activitatea legionară.

Din relatările cuprinse la punctul 3, pe care le-am comprimat pe cît am putut, rezultă că S.S.I. a fost nevoit să desfășoare, paralel cu eforturile sale de reorganizare, o serie de acțiuni destul de grele, o adevărată luptă împotriva unei organizații politice care, prin actele ei de o extremă violență, intimidase tot aparatul de ordine și siguranță al statului.

4. **Acțiunile mai importante întreprinse de Secția de informații.**

Această secție avea un caracter specific militar. Era compusă în majoritate din ofițeri de stat major, ajutați de personal de birou și cîțiva referenți civili.

Maniera de lucru era asemănătoare cu aceea de la Secția a II-a din Marele stat major. Informațiile militare predominau în proporție de peste 80%.

Șeful secției era ofițerul cel mai mare și mai vechi în grad. El îndeplinea funcția de subdirector general, înlocuind, în absență, pe șeful serviciului, se ocupa cu verificarea, alegerea și recrutarea noilor ofițeri propuși a fi cooptați la S.S.I., prezida comisiile de numiri și disciplină ale S.S.I., întocmea foile calificative și notările ofițerilor și întreținea o bună parte din relațiile de serviciu cu Secretariatul Ministerului de Război, precum și cu secțiile din Marele stat major.

De asemenea, tot el se ocupa cu întocmirea și urmărirea executării „Planului de căutare de informațiuni".

Nefiind specialist în materie de informații militare, voi da numai relațiile de ordin general pe care le rețin asupra acestui plan.

De regulă, întocmirea lui trebuia să se facă de Secția a II-a, în colaborare cu celelalte secții din Marele stat major. În practică însă, el era întocmit de ofițerii de stat major de la S.S.I., în colaborare cu Secția a II-a a Marelui stat major.

În baza unui studiu prealabil asupra planului din anul expirat, se făcea soldul între informațiile obținute și cele neobținute din planul perimat. Soldul negativ se trecea în noul plan.

Secţia de informaţii adăuga informaţiile a căror căutare o considera necesară în anul viitor.

Din tot acest material, Secţia de informaţii întocmea un proiect, care era predat Secţiei a II-a din Marele stat major. Aceasta verifica proiectul pe care îl completa cu cererile sale de noi informaţii, precum şi cu cererile celorlalte secţii din Marele stat major, în special ale Secţiei de operaţii.

După aceea, se întocmea planul definitiv, ce se supunea şefului Marelui stat major, spre aprobare.

În continuare, el era trimis S.S.I.-ului pentru executare. Majoritatea informaţiilor prevăzute a fi culese erau de natură militară. Restul erau informaţii politice şi economice externe.

Secţia de informaţii, primind planul, îl desfăcea în chestionare pentru fiecare front.

Şefii de fronturi, la rîndul lor, fracţionau chestionarele şi repartizau problemele de urmărit centrelor de informaţii de pe frontieră şi rezidenţilor externi, fiecăruia după zona de acţiune şi competenţa pe care o avea.

În genere, pentru păstrarea discreţiei, toată operaţia se făcea în etape succesive şi pe fracţiuni, pe care rezidenţii trebuiau să le înveţe pe de rost.

Şeful Secţiei de informaţii şi şefii de fronturi ţineau evidenţa a ceea ce s-a realizat şi ceea ce a mai rămas de căutat, urmărind permanent realizarea planului. Tot ei făceau şi compararea informaţiilor obţinute de la diferite surse şi dădeau noi instrucţiuni cînd era nevoie.

Dacă planul de căutare a informaţiilor cerea date din ţări unde nu aveam rezidenţi, Secţia de informaţii căuta şi propunea numirea de noi rezidenţi în ţările respective.

Şeful Secţiei de informaţii consulta adesea planul, pe care nu-l cunoşteau în întregime decît el şi şeful de serviciu, şi urmărea adunarea datelor cerute. Tot el ţinea evidenţa informaţiilor căpătate şi dădea instrucţiunile necesare pentru completarea golurilor constatate.

Adeseori veneau noi cereri de la Marele stat major sau chiar de la cabinetul militar al conducătorului statului, pentru care Secţia de informaţii trebuia să ia măsuri de satisfacere.

La Secţia de contrainformaţii înfiinţasem tabele de evidenţă în care se înscriau problemele ce trebuiau urmărite. Tot astfel se proceda şi la Secţia de contraspionaj.

Şefii secţiilor trebuiau să urmărească evoluţia acestor probleme şi să semnaleze şefului serviciului constatările făcute, precum şi noile aspecte pe care aceste probleme le îmbrăcau în dezvoltarea lor.

Totodată se făcea şi calculul a ceea ce s-a realizat şi ceea ce a rămas de completat.

Evidenţele erau mereu completate cu noile probleme ce interveneau ca necesare în acţiunea de prevenire.

Pentru controlul activităţii secţiilor, şeful serviciului înfiinţase nişte carnete în care se treceau problemele şi persoanele urmărite, astfel că şeful secţiei era obligat, cînd venea la raport, să aducă din casa sa de fier carnetul pentru a fi controlat.

Însuşi şeful serviciului avea un carnet cu diviziuni, pe secţii, în care îşi nota problemele date în urmărire.

La celelalte secţii se adăugau instrucţiunile cu caracter general şi permanent, iar cînd interveneau probleme speciale se completau cu noi prevederi de către şeful serviciului.

Pe baza directivelor pe care le primea de la conducătorul statului, a necesităţilor ce rezultau din coroborarea informaţiilor şi a cerinţelor izvorîte din evoluţia problemelor şi din planul de căutare a informaţiilor, şeful serviciului îşi fixa un plan general de conducere, orientare, control şi îndrumare a întregii activităţi a serviciului.

Acest plan general era adaptat mereu noilor situaţii ce interveneau.

*

În capitolele precedente am arătat activitatea Secţiei de informaţii pe parcursul celor trei reorganizări ale serviciului.

De asemenea, am descris reorganizarea centrelor de informaţii pe frontieră şi modul cum se efectuau recrutarea rezidenţilor externi, instructajul lor, precum şi organizarea legăturilor acestora cu serviciul.

În perioada decembrie 1940 — iunie 1941, care a fost mai mult o epocă de reorganizare, Secţia de informaţii a contribuit în mare măsură şi la acţiunea de colaborare organizată de S.S.I. cu Ministerul Afacerilor Externe şi în special cu Marele stat major.

În această perioadă s-au obţinut date interesante asupra organizării militare ungare pe noua frontieră a Ardealului trasată prin arbitrajul de la Viena.

De asemenea, am cunoscut la timp ostilitatea cu care majoritatea opiniei publice din Iugoslavia a primit pactul încheiat între guvernul german şi iugoslav şi am prevăzut, pe baza datelor pe care le aveam, lovitura de stat ce se pregătea şi schimbarea orientării politice a Iugoslaviei.

Către sfîrşitul lunii mai 1941 conducerea statului şi Marele stat major, prevăzînd o campanie în est, au dat dispoziţii precise S.S.I.-ului să organizeze o grupă care să contribuie la acţiunea informativă a Marelui Cartier General.

Colonelul Lissievici, de acord cu Secţia a II-a din Marele stat major, a întocmit un plan pentru organizarea unui eşalon informativ, avînd ca bază agentura Frontului de est şi centrele de informaţii ale acestei agenturi.

Mai intrau în compunerea acestui eşalon echipe de personal de la Secţia de contrainformaţii, Secţia G, Secţia tehnică cu aparate fotografice, Secţia de transmisiuni cu staţii T.F.F., Secţia autotracţiune, Secţia de administraţie etc.

Eşalonul era format din circa 100 persoane, iar misiunea lui era aceea de a desfăşura activitate informativă şi contrainformativă în legătură cu campania din est.

La Secţia de informaţii, în centrală, au rămas Fronturile de sud şi vest, cu personalul necesar, precum şi celelalte secţii.

Eşalonul astfel constituit cu personalul şi aparatura tehnică necesară a urmat Marele Cartier General în toate deplasările sale şi i-a dat concursul cerut.

5. Acţiunea de colaborare cu Serviciul de informaţii al armatei germane (Abwehr).

La începutul lunii decembrie 1940, după ce am luat serviciul în primire, s-a prezentat la mine colonelul german Rodler, care mi-a spus că el este şeful Serviciului de informaţii al Misiunii militare germane venite în România, că face parte din Abwehr şi că este venit în ţară în cadrul acestei misiuni ca organ oficial recunoscut de guvernul român.

În această calitate, mi-a făcut un istoric al colaborării informative româno-germane, pe care nu-l mai repet, deoarece l-am expus detaliat în capitolele precedente.

În concluzie, colonelul Rodler cerea continuarea acestei colaborări.

I-am răspuns că am luat act de cererea sa, pe care o voi expune conducătorului statului pentru autorizare şi eventuale instrucţiuni.

Am adus apoi la cunoştinţa lui Antonescu cererea colonelului Rodler. Acesta şi-a amintit de convorbirile cu amiralul Canaris, în urma cărora autorizase S.S.I.-ul, pe timpul conducerii colonelului Nicolaid, să realizeze această colaborare şi a adăugat că, deoarece statul român a intrat în Pactul Tripartit la 17 noiembrie 1940, serviciile de informaţii respective trebuie să coopereze ca servicii ale unor state aliate. În consecinţă, el a autorizat continuarea colaborării, însă cu două condiţii :

— germanii să nu facă nici un fel de operaţii sau arestări pe teritoriul român şi să i se raporteze regulat rezultatele colaborării;

— atunci cînd vor fi divergenţe între cele două servicii, să-i fie comunicate pentru a arbitra şi hotărî.

Am adus cele de mai sus la cunoştinţa colonelului Rodler, cerînd ca conlucrarea celor două servicii să se facă prin acte scrise, pentru a rămîne şi în arhivele serviciului, a face mai

ușor controlul acestei operații și a putea raporta conducerii statului despre executarea ordinului primit.

Colonelul Rodler a acceptat aceste condiții, precum și obligația principală de a nu face operații pe teritoriul român, pe care, de altfel, a respectat-o tot timpul.

Atunci cînd a avut ceva de semnalat, a comunicat S.S.I.-ului, care a dispus în conformitate cu cerințele serviciului și interesele românești. Colaborarea privea schimbul de informații ce interesau cele două servicii. Natural că dădeam numai ceea ce era convenabil pentru noi, exceptînd informațiile ce priveau teritoriul român.

Colaborarea informativă a devenit astfel oficială între serviciile a două state aliate, autorizată, reglementată și controlată de conducătorul statului.

Cum serviciul german dispunea de mari posibilități, aportul informativ german era mult mai bogat ca al S.S.I.-ului.

De asemenea, colaborarea trebuia să mențină Serviciul de siguranță din zona petroliferă și din Valea Dunării, precum și paza trenurilor care transportau derivatele de petrol în Germania.

În materie de contrasabotaj am arătat, cu ocazia descrierii secției respective, concursul Abwehr-ului la întocmirea legii și instructajul personalului.

Colaborarea se făcea în prima linie prin ofițerii de legătură și, cînd era nevoie, pentru probleme mai importante se întruneau șefii celor două servicii împreună cu ofițerii de legătură.

Expunerile de ordin informativ ale colonelului Rodler avînd un caracter mai general, erau consemnate în scris și raportate regulat conducătorului statului.

În cursul anului 1944, colonelul Rodler, ieșind la pensie, a fost înlocuit cu colonelul Bauer, cu care s-a lucrat în aceleași condiții.

Orice reproș s-ar căuta să se facă S.S.I.-ului pentru colaborarea cu germanii — în perioada 1940—1944 — el nu poate fi decît injust, deoarece — în drept — conlucrarea era efectuată

între serviciile de informații a două state aliate, ordonată și controlată de conducătorul statului „cu depline puteri".

Misiunea militară germană venise în țară cu autorizarea guvernului și pe baza convenției încheiate între Statul major român și cel german.

Pe baza acelorași reguli de drept, nu se poate reproșa S.S.I. colaborarea în campania din est.

În plus, S.S.I. era un serviciu de stat, iar colaborarea era oficială.

Funcționarii și ofițerii S.S.I. nu aveau puteri politice și nici drepturi de decizie, acestea fiind de competența, atributul și răspunderea factorilor de stat. Ei trebuiau să presteze serviciul legalmente ordonat și datorat, mai ales în timp de război.

În fapt, această colaborare s-a soldat cu reale cîștiguri pentru Serviciul Special de Informații.

Abwehr-ul de la București era compus în majoritate din ofițeri de origine austriacă, oameni mult mai maleabili și mai înțelegători ai intereselor românești decît germanii.

Colonelul Rodler condamna cu toată seriozitatea și asprimea teroarea dezlănțuită de legionari.

El mi-a atras atenția că la Jilava au existat și instigații, și arme venite din partea Gestapo-ului. Ca urmare, pe baza constatărilor pe care le-am făcut, am motivat cererea de rechemare a colonelului Geissler și a colaboratorilor săi din Gestapo ce activau în România.

Abwehr-ul m-a ajutat la identificarea legionarilor fugiți în Germania și mi-a dat primele indicații asupra autorilor masacrelor de la Jilava : Zăvoianu, Opriș, Crețu și alții.

De asemenea, mi-a semnalat deplasările lui Horia Sima la Constanța și Sibiu, după rebeliune, dar poliția noastră, căreia i-am comunicat la timp, nu a fost capabilă să-l aresteze.

Un rezident al S.S.I. în Bulgaria a căzut într-o cursă întinsă de statul major bulgar și a fost arestat. Prin Abwehr am obținut eliberarea și aducerea lui în țară. Un grup de sîrbi, în frunte cu protopopul Costici, activase pe teritoriul iugoslav îm-

potriva germanilor, în timpul ocupației, și se refugiase pe teritoriul român. Comandamentul și guvernul german ne cerea să-l predăm, pentru cercetare și judecată, comandamentului german din Belgrad. Am explicat colonelului Rodler toate motivele de drept care se opun acestei extrădări, invocînd totodată prietenia româno-iugoslavă. El m-a înțeles și, prin rapoartele lui, a reușit să determine comandamentul german să renunțe la cererea pe care o făcuse, și astfel grupul de sîrbi a fost salvat de la moarte sigură.

Mai tîrziu s-au refugiat în România 14 ofițeri francezi prizonieri, deținuți într-un lagăr german din Ungaria, și care au fost aduși la Secția juridică a S.S.I., unde au stat pînă cînd i-am plasat la diferiți proprietari de moșii ca să-i întrețină și să-i camufleze. Germanii, aflînd, i-au cerut.

În urma explicației date Abwehr-ului că predarea unor ofițeri francezi din partea unei autorități românești este o imposibilitate morală, n-au mai fost ceruți. Pe aceleași considerații, Abwehr-ul a renunțat la pretenția de a-i fi predați ofițerii polonezi arestați în România pentru spionaj împotriva germanilor, ca și ofițerii englezi din echipa Chastelaine.

Tot astfel, cu concursul Abwehr-ului de la București am reușit să amînăm sine die judecarea procesului Rică Georgescu, pe considerații de ordin politic intern, pe care colonelul Rodler le-a înțeles și le-a acceptat.

Abwehr-ul a sprijinit cu tărie toate protestele mele împotriva prezenței și activității serviciilor clandestine germane în România.

Cum S.S.I. se găsea în plină reorganizare și avea mare nevoie de aparatură tehnică, în special de aparate T.F.F., și cum asemenea utilaj tehnic nu se găsea decît în Germania (deoarece eram în timp de război), serviciul român a fost continuu înzestrat prin Abwehr, în mod gratuit.

Dar profitul cel mai important pe care S.S.I. l-a avut din colaborarea cu Abwehr-ul l-a constituit descoperirea stațiilor clandestine de T.F.F. ce funcționau pe teritoriul român și despre care voi vorbi ceva mai departe.

6. **Acțiunile întreprinse de S.S.I. împotriva serviciilor de informații clandestine germane din România.**

Am văzut cum în perioada 1933--1940, tendința de expansiune germană în est se accentua tot mai mult.

După Polonia trebuiau supuși Balcanii, pentru a nu lăsa loc la nici o surpriză și a avea o bază sigură pentru aruncarea celor mai puternice săgeți spre răsărit, după cum rezulta din „Mein Kampf".

Pentru realizarea acestui scop, se cereau două operații : infiltrarea unor organe acoperite de agitație și de informații pentru înlesnirea penetrației și protecția intereselor germane și înlăturarea oamenilor politici cu o atitudine ostilă politicii germane.

Politica de suprimare a oamenilor politici inconvenabili se practica mai de mult.

Moartea lui I. G. Duca a deschis seria miniștrilor asasinați. El a fost apoi urmat — după cum se știe — de Armand Călinescu, care avea aceeași atitudine politică.

Nu este lipsit de interes faptul că atentatul contra lui Călinescu a fost desăvîrșit în Germania de către Horia Sima care, apoi, a revenit în țară, la Ploiești, unde a pus la punct detaliile cu Dumitrescu, șeful „echipei morții" ce a executat acest act.

Nicolae Iorga moare tot de gloanțele legionare trase de o echipă care-și găsește imediat adăpost în Germania și, în fine, al patrulea fost președinte de consiliu, generalul Argeșanu, moare la Jilava de gloanțe trase din arme germane.

Aceeași soartă trebuia să o aibă și Nicolae Titulescu, dacă n-ar fi fost în străinătate și foarte bine păzit.

Virgil Madgearu și Victor Iamandi erau și ei ostili politicii germane, ca și ceilalți foști miniștri ridicați și duși la Prefectura poliției la 28 noiembrie 1940.

În ce privește organizarea rețelei elementelor de agitație și informație, trebuiau utilizați germanii din România peste care se suprapuneau agenți trimiși cu misiuni speciale de diferitele servicii din Germania, pentru a nu angaja, eventual, răspunderea oficialităților germane din țara noastră.

Din totalul informaţiilor şi verificărilor făcute de S.S.I. rezultă că în România au activat agenţii mai multor servicii oficiale şi clandestine germane.

Dintre serviciile oficiale trebuie menţionate, în primul rînd, Abwehr-ul, apoi Serviciul de informaţii politice al legaţiei germane, permis de uzanţele diplomaţiei. De asemenea, tot în mod oficial îşi desfăşura activitatea şi ataşatul de poliţie german Richter, notificat la Ministerul Afacerilor Externe, venit în ultimul timp, din care cauză nu a putut avea o activitate efectivă.

Peste aceştia s-au suprapus serviciile clandestine, care se luptau între ele, se suspectau şi se urmăreau reciproc, supraveghind în acelaşi timp şi legaţia şi oficialităţile germane. Le redau mai jos în ordinea importanţei lor.

— Gestapo-ul, care avea în România un grup de conducere de opt persoane, avînd ca şef pe colonelul Geissler.

Constatînd amestecul agenţilor acestui serviciu în masacrul de la Jilava şi rebeliune, am întocmit un raport motivat, pe baza căruia guvernul a cerut retragerea întregului grup din ţară. Un avion venit de la Berlin i-a transportat pe toţi în Germania.

Dar asta nu însemna că nu au mai rămas aici agenţi de-ai lor.

Colonelul Geissler a fost apoi însărcinat cu paza legionarilor fugiţi în Germania, pînă la dispariţia — temporară — a lui Horia Sima.

— S.S.-ul, condus de generalul Hoffmayer, avea elemente care activau aparte, din care unele serveau şi pe Richter, ce făcea parte din S.S.

— Serviciul de informaţii de la Viena, condus de colonelul Graff von Maronia, avea şi el agenţi în România, ca şi în Balcani, deoarece de multă vreme sud-estul european depindea direct de Viena şi, prin acest oraş, de Berlin.

— Poliţia de campanie, cu sediul la Hotel Splendid, avea drept misiune descoperită urmărirea dezertorilor sau delinc-

venţilor militari germani, dar avea şi agenţi care culegeau informaţii de pe teritoriul român.

— Serviciul de siguranţă (S.D.), de sub conducerea unui oarecare Kurt Auer, care îmbrăca diferite identităţi şi se camufla la diverse societăţi sau firme germane. Culegea informaţii în legătură cu S.S., precum şi despre legaţie, pe care le trimitea direct biroului de informaţii al lui Ribbentrop pentru informarea Partidului Naţional Socialist German. El se servea de toţi germanii care veneau în România pentru afaceri comerciale. Adeseori se constata că aceeaşi persoană îşi schimba paşaportul şi identitatea la fiecare voiaj în România.

Băncile, societăţile şi firmele germane acopereau şi subvenţionau un mare număr de agenţi germani proprii sau care serveau serviciile de informaţii ale Reich-ului.

Toate aceste servicii se compuneau mai mult din civili, iar preocuparea lor de bază era informaţiile şi legăturile politice.

Abwehr-ul însă era compus numai din ofiţeri şi sarcina sa principală consta în culegerea de informaţii militare.

Activitatea contrainformativă desfăşurată împotriva agenţilor tuturor acestor servicii clandestine întîmpina mari dificultăţi.

Secţia de contrainformaţii avea foarte multe misiuni cărora nu le putea face faţă în mod satisfăcător.

Siguranţa generală, după părerea mea, activa cu rezultate foarte slabe şi foarte timid.

De aceea am simţit nevoia să organizez o echipă cu însărcinarea exclusivă de a urmări aceste probleme. Şeful echipei avea contact numai cu mine, iar rapoartele le ţineam în casa mea de fier, pentru a evita orice indiscreţii. Am reuşit astfel să adun un important număr de informaţii, constituind un dosar de circa 600 pagini, pe care l-am predat Secţiei de contrainformaţii la plecarea mea de la serviciu.

Datele din dosar au servit la orientarea acţiunii pe care am dus-o împotriva operaţiilor serviciilor clandestine germane de informaţii din România.

Unii din agenţii acestor servicii au fost identificaţi şi urmăriţi. Majoritatea erau recrutaţi dintre germanii etnici din România, ceea ce ne-a impus să supraveghem mai atent Grupul Etnic German.

S-a constatat astfel că Andreas Schmidt, conducătorul grupului, un tip de o impertinenţă şi îndrăzneală fără seamăn, organizase tineretul în formaţiuni paramilitare. Îmbrăcaţi în uniforme, făceau marşuri, instrucţie, trageri cu armele şi aveau o atitudine sfidătoare şi provocatoare faţă de autorităţile şi populaţia românească din Transilvania.

În urma insucceselor armatei germane pe frontul de est, Hitler a hotărît mobilizarea totală şi astfel au fost recrutaţi şi duşi în Germania şi numeroşi tineri de naţionalitate germană din România.

O bună parte din ei au făcut acolo o şcoală de spionaj, după absolvirea căreia s-au întors în România ca permisionari, unii fiind repartizaţi la diferite servicii de informaţii, alţii rămînînd la dispoziţia lui Andreas Schmidt.

Ori de cîte ori apărea o tensiune între guvernul român şi cel german pe tema nesatisfacerii cererilor economice, grupe de germani etnici apăreau în Capitală, sfidători şi obraznici, toţi purtînd revolvere.

Informaţiile noastre arătau că G.E.G. poseda depozite ascunse de arme şi că le sosise un transport de asemenea natură cu avioanele pe aeroportul cedat germanilor la Bucureşti.

Mai mult încă, am constatat că oamenii politici români din opoziţie erau uneori supravegheaţi de agenţii germani, astfel că oricînd ne puteam aştepta la o răpire sau un act de violenţă din partea lor.

Toate aceste constatări m-au determinat să întocmesc un protest împotriva prezenţei şi activităţii pe teritoriul român a agenţilor serviciilor clandestine de informaţii germane.

Arătam în acest protest că, în baza alianţei româno-germane, S.S.I. colaborează oficial cu Abwehr-ul, singurul serviciu de informaţii recunoscut de guvernul român, că prezenţa în România a altor servicii neautorizate înseamnă o încălcare

a suveranității statului român și o provocare adresată autorităților românești. Protestul S.S.I., susținut și de Abwehr, a fost predat legației germane și trimis la Berlin. Toți „permisionarii“ identificați în diferite supravegheri ale oamenilor politici au fost retrași imediat în Germania, iar armele au dispărut, trecînd probabil în depozitele oficiale ale Misiunii militare germane din România.

Dar centralele de la Berlin ale acestor servicii clandestine nu s-au lăsat și ne-au pregătit replica.

La un moment dat Antonescu a fost chemat pe neașteptate la Hitler. Cum nu era nici o chestiune mai de seamă care să justifice această invitație, Antonescu m-a însărcinat să caut să aflu, fie de la Abwehr, fie de la legația germană, care ar putea fi motivul chemării.

Informîndu-mă, am stabilit că la Berlin se întocmește un „dosar“ cu toate datele adunate în România de diferite servicii germane de informații asupra activității desfășurate de „opoziția română“ împotriva intereselor germane, precum și despre „legăturile“ oamenilor politici români cu puterile aliate. Dosarul conținea și unele informații adunate din Turcia de S.D. Legația germană din București fusese și ea consultată și opinase să se ceară lui Antonescu măsuri împotriva acestei activități neconforme cu interesele alianței germano-române.

Toate datele obținute le-am comunicat lui Antonescu, care și-a putut astfel pregăti răspunsul.

Mihai Antonescu, ca profesor de drept, a întocmit partea juridică, în care se arătau drepturile oamenilor politici români de a se interesa și discuta problemele de stat, conform libertăților, practicii constituționale și legilor românești.

La rîndul meu, bazat pe datele obținute și constatările făcute atît de Siguranța generală cît și de S.S.I. asupra prezenței și operațiilor neloiale ale serviciilor clandestine germane în România, am întocmit un raport documentat. Înarmat astfel, Antonescu a plecat la Berlin.

Discuția a deschis-o Ribbentrop, bătînd cu pumnul într-un dosar și afirmînd că are acolo toate datele asupra activității și

legăturilor oamenilor politici români și cerînd măsuri. Hitler era de față și asculta. Antonescu îi răspunde și apoi, în concluzie, adaugă că dacă este vorba de vreo acțiune neloială, aceasta o face guvernul german față de cel român prin întreținerea pe teritoriul țării a mai multor servicii de informații și a unor agenți clandestini, care fac operă de spionaj și sînt capabili să se preteze chiar la acte de violență. Apoi, referindu-se la Grupul Etnic German, arată că acesta sprijină pe toate căile asemenea acțiuni neloiale și are o atitudine provocatoare față de populația și de legile românești.

Drept dovadă a acestor afirmații, Antonescu prezintă „Raportul serviciilor române de informații".

Ribbentrop este astfel dezarmat. Hitler intervine în discuție și spune să fie lăsat mareșalul Antonescu să-și facă politica internă așa cum crede el de cuviință; guvernul german i-a atras însă atenția și i-a adus la cunoștință datele pe care le avea.

În privința raportului este chemat imediat Himmler, căruia Hitler îi face aspre reproșuri în fața lui Antonescu. Himmler contestă și atunci Antonescu cere anchetă în România. Aceasta însă n-a fost efectuată, dar agenții citați în raportul S.S.I. au dispărut imediat în Germania.

Serviciile clandestine germane din România tipăriseră o serie de manifeste și afișe care se aruncau pe străzi sau se lipeau pe imobile în timpul nopții. Ele conțineau o serie de invective la adresa evreilor și incitau la pogromuri, sprijinindu-se pe diferite argumente și fotografii provocatoare de ură și răzbunare. Acțiunea aceasta era concomitentă cu cererea legației germane de a se impune evreilor să poarte „steaua" cusută pe haine, după modelul din Germania.

Am arătat lui Antonescu că a-i obliga pe evrei să poarte steaua înseamnă a-i indica și expune violențelor legionarilor și ale altor elemente antisemite.

L-am convins astfel să renunțe la această intenție și s-au luat măsuri, prin organele polițienești, ca manifestele și afișele să fie adunate în fiecare noapte și distruse.

Atașatul de poliție Richter prezentase Poliției Capitalei un dosar cu acte și fotografii, pretinzînd că în România există o

organizație a „haluținilor“, care ar face propagandă politică de stînga și spionaj. El aducea în sprijinul afirmațiilor sale o serie de scrisori interceptate în Germania, și prin care haluținii întrețineau legături în America, de unde primeau diferite sume de bani.

Un procuror militar însărcinat cu cercetarea afacerii arestează pe Benvenisti și alți colaboratori ai săi.

Se tindea însă la arestarea doctorului Filderman, președintele Uniunii Evreilor din România.

Fiind informat de toată această operație și sesizat și de doctorul Filderman, l-am avizat pe Mihai Antonescu, cu adăugirea că, dacă sînt acuzații de spionaj, singur S.S.I. este în drept să facă o asemenea cercetare.

Acesta a dat ordin procurorului militar ca să se prezinte la mine cu dosarul, din care m-am convins că nu putea fi vorba de spionaj, ci, cel mult, de un trafic de valută fără nici o importanță. Raportînd lui Mihai Antonescu constatările mele, acesta a dat ordin ca grupul Benvenisti să fie pus în libertate.

Acțiunile întreprinse de S.S.I. împotriva serviciilor de informații clandestine germane din România au reușit să le zădărnicească în bună parte activitatea și, mai ales, realizarea intențiilor lor.

În România nu s-a produs, astfel, nici un act de violență împotriva vreunei organizații sau om politic din partea acestor servicii. În ceea ce-i privește pe evrei, cu excepția teritoriilor pe care s-a purtat războiul, inclusiv Iașul, care era zonă militară germană, nu a avut loc nici un caz de violență, răpire sau trimitere în Polonia în lagărele de exterminare, cu toate cererile repetate, protestele și manevrele germanilor.

Din toată documentarea de mai sus rezultă că S.S.I. a colaborat cu serviciile aliate și oficiale, dar a luptat împotriva celor clandestine.

7. Acțiunile de contraspionaj întreprinse de S.S.I.

Tendința de expansiune germană către estul și sud-estul european trebuia să fie urmărită, supravegheată și contracarată de serviciile de informații aliate.

Ca și în primul război mondial, această luptă s-a dat pe teritoriul român, care, prin așezarea lui geografică, constituie o poartă a Balcanilor și cel mai important baraj în drumul către zonele de interese britanice în Orientul mijlociu.

Pe de altă parte, împrejurările de război și prezența trupelor germane în România constituiau un obiectiv principal de atenție pentru serviciile de informații interesate.

După venirea Misiunii militare germane în România, și mai ales după ruperea relațiilor diplomatice cu S.U.A. și Marea Britanie, o dată cu tehnicienii englezi și americani din Valea Prahovei s-au retras și serviciile lor de informații. Acestea s-au stabilit mai întîi la Istanbul și apoi la Comandamentul interaliat de la Cairo.

Ele aveau însă în permanență privirile întoarse către ținuturile românești și nu puteau uita importanța petrolului, a cursului Dunării și a gurilor Dunării pentru politica lor din Mediterana, ,,pîntecele moale al Europei'', cum îi spun englezii.

Pentru menținerea legăturilor cu țara noastră, precum și pentru cunoașterea evoluției situației din România, serviciile de informații aliate au desfășurat o intensă activitate informativă.

În apărarea intereselor legitime ale statului român, S.S.I. și-a făcut datoria, descoperind mai multe organizații de spionaj, după cum urmează :

— Înainte de începerea războiului în est a fost arestată Margareta Sumpt, de origine daneză-norvegiană.

Aceasta fusese angajată de serviciul britanic de la Istanbul, ca să culeagă informații din România.

Neavînd prea mari posibilități de informare, se interesa mai mult de trupele germane, de direcția către care se îndreaptă, de semnele exterioare ale diferitelor comandamente, culegînd informații ușoare, de suprafață. Dar făcuse spionaj și împotriva României, transmițînd informații politice și militare culese prin relațiile pe care le avea în societatea bucureșteană.

A fost trimisă în judecată și condamnată la zece ani închisoare.

— În cursul lunii iulie 1941 este descoperită organizația de spionaj ing. Popovici-Rică Georgescu.

Abwehr-ul primește o informație din Istanbul, în care se arăta că va sosi la București, cu avionul, Mișu Iorgulescu, proprietarul restaurantului românesc din Istanbul, Taxim, care aduce cu el o sumă de 20 000 lire sterline, pentru plata agenților Serviciului de informații britanic din România.

Cum însă germanii nu aveau dreptul să facă cercetări pe teritoriul român, cazul este predat S.S.I., care însărcinează Secția juridică să ia măsurile necesare de verificare și, eventual, de cercetare.

Iorgulescu este așteptat la sosire de un magistrat militar și dus la sediul Secției juridice. I se face o riguroasă percheziție, al cărei rezultat este negativ.

La cercetare el contestă vreo legătură cu vreun serviciu de informații, dar afirmă că în localul lui de la Istanbul vin foarte mulți englezi, pe care îi cunoaște personal.

Întrebat ce români i-au vizitat localul și cu care dintre englezi aveau relații, Iorgulescu dă o serie de amănunte interesante, care au înlesnit descoperirile ce au urmat.

El indică pe ing. Popovici și pe alții care aveau legături mai frecvente cu de Chastelaine, cunoscut agent englez.

Ing. Popovici, cercetat, contestă afirmațiile lui Iorgulescu, dar, mai tîrziu, la stăruința organelor de anchetă și sub depresiunea morală provocată de moartea unui frate al său pe front, sfîrșește prin a face mărturisiri complete.

El arată că la plecarea englezilor din România, fiind foarte apreciat de ei ca inginer petrolist, a fost rugat să informeze la Istanbul cu tot ce se va întîmpla în zona petroliferă și în țară. Pentru aceasta urma să facă legătura cu ing. petrolist Valeriu (Rică) Georgescu, constructorul de aparate de radio Bălan și alte zece persoane, informatori, curieri, oameni de legătură etc. Pentru organizarea și susținerea acțiunii informative, englezii i-au lăsat 80 000 000 lei.

Bălan a construit un aparat de radio-transmisiuni, a făcut legătura cu Istanbulul și a transmis vreo 42 de mesaje.

Informaţiile priveau în special trupele germane, dar şi unele stări de lucruri din România. Cum ing. Rică Georgescu era ginerele lui Sever Bocu, fruntaş naţional-ţărănist, făcea schimb de mesaje cu Istanbulul şi cu privire la activitatea oamenilor politici români.

Din banii lăsaţi de englezi, se cheltuiseră 6 000 000 cu construcţia aparatului T.F.F. şi plata informatorilor, iar Rică Georgescu luase 18 000 000 lei, pretextînd că trebuie să facă propagandă în Ardealul de nord.

Restul de 56 000 000 lei a fost ridicat la percheziţie şi depus la C.E.C.

Aparatul T.F.F. şi cifrul au fost şi ele găsite la o percheziţie şi depuse la S.S.I.

Arestaţii au făcut mărturisiri complete şi s-a întocmit astfel dosarul pentru judecată. Au început atunci o serie de intervenţii politice, în special pentru Rică Georgescu.

Cum organizaţia transmisese cîteva mesaje după începerea războiului, urma să fie judecată după legea contraspionajului în timp de război, care prevedea pedeapsa cu moartea, ceea ce era foarte inconvenabil pentru guvernul român.

În afară de aceasta, procesul tindea să ia o extensiune politică prin chemarea ca martori a mai multor oameni politici din opoziţie şi dezvăluirea relaţiilor lor cu englezii.

Fiind vreme de război şi guvernul avînd nevoie de linişte, Antonescu a amînat judecarea procesului pentru vremuri mai oportune.

Cu toate intervenţiile repetate germane, procesul a fost astfel amînat pînă la 23 August 1944, cînd a venit amnistia şi arestaţii au fost eliberaţi.

Mai tîrziu au fost descoperite patru organizaţii de spionaj ce acţionau în favoarea englezilor, compuse în majoritate din ofiţeri polonezi refugiaţi în România după ocuparea Poloniei de către trupele germane.

Prima organizaţie era condusă de colonelul Volsky şi se afla în legătură cu o reţea vastă de spionaj din Polonia care

acționa în favoarea englezilor. Descoperind această rețea, nemții constataseră că ea avea legături cu unii ofițeri polonezi stabiliți în România.

Pe baza datelor primite, S.S.I. a luat măsuri de cercetare. Percheziţiile şi cercetările efectuate nu s-au soldat, la început, cu rezultate pozitive.

Extinzîndu-se însă cercetările, s-a reuşit să se descopere un aparat de transmisie instalat în podul grajdului unui moşier de lîngă Bucureşti, care avea în serviciu mai mulţi ofiţeri polonezi, fără ca proprietarul să fi avut vreo cunoştinţă de acest fapt. S-au găsit şi cifrul, şi conceptele mesajelor transmise.

În faţa noilor constatări, au început mărturisirile şi s-au extins arestările pînă la circa 120 de persoane.

Organizaţia activa în favoarea englezilor, culegînd date atît asupra trupelor germane, cît şi a celor române. De asemenea, acţiunea informativă privea şi situaţia politică şi economică din România. Mesajele se transmiteau la Istanbul.

A doua organizaţie de spionaj poloneză a fost descoperită cu ajutorul aparaturii tehnice de detectare a staţiilor clandestine T.F.F. pe care o posedau germanii.

Abwehr-ul de la Bucureşti ne-a avizat că a stabilit prezenţa unui aparat T.F.F. străin în oraş, care lucrează cu Istanbulul, din două case deosebite, indicîndu-ne şi adresele precise. Cum ei nu puteau face percheziţii pe teritoriul român, descinderea a fost realizată de magistraţii militari de la Secţia juridică, care au găsit aparatul de transmisie şi instalaţiile necesare.

Au fost arestaţi radiotelegrafistul Ciuprik şi doctorul Galicinsky, ambii polonezi refugiaţi în România.

Ei au mărturisit că transmiteau la Istanbul mesajele cifrate pe care le primeau, printr-o femeie, la un loc convenit. Identificarea acestei femei şi a organizaţiei care culegea informaţiile s-a făcut mai tîrziu.

A treia organizaţie de spionaj compusă din polonezi a fost descoperită tot prin aparatura tehnică a nemţilor.

Aceştia ne-au semnalat prezenţa într-un bloc din Capitală a unui aparat T.F.F. clandestin, care lucra tot cu Istanbulul.

Făcîndu-se descinderea, s-a constatat că ataşatul militar japonez din România angajase în serviciul lui un număr de 12 ofiţeri polonezi, sub conducerea unuia numit Sovestin, ca să asculte posturile străine de radio din Europa şi să noteze transmisiile care interesau Japonia. În acest scop instalase, într-un apartament deasupra aceluia în care locuia el, mai multe aparate de ascultare. În cadrul unuia din aceste aparate, polonezii instalaseră însă un aparat de transmisie, cu care făceau legătura cu Istanbulul şi transmiteau toate informaţiile pe care fie ei, fie alţi camarazi ai lor, le culegeau din Capitală. Informaţiile erau de ordin militar şi îi priveau mai mult pe germani. Descinderea şi descoperirea de mai sus au provocat protestele ataşatului militar japonez.

Cînd însă a aflat adevărul, a fost nevoit să-şi retragă protestul şi să afirme că el nu a ştiut de instalaţia de transmisiuni, ceea ce concorda, de altfel, cu declaraţiile ofiţerilor polonezi arestaţi.

A patra organizaţie ce lucra în legătură cu polonezii a fost descoperită în urma unui denunţ primit de Biroul statistic al Marelui stat major, care a predat arestaţii, pentru cercetare, Secţiei juridice.

Ea se compunea din vreo 14 persoane, sub conducerea unui fost profesor belgian, Eck, care avea mai mulţi informatori, printre care şi un plutonier român (autorul denunţului). Curiera acestei organizaţii era o poloneză, care ducea mesajele cifrate şi le preda doctorului Galicinsky, iar acesta, cu ajutorul radiotelegrafistului Ciuprik, le transmitea la Istanbul.

În urma cercetărilor efectuate s-a constatat că foarte mulţi din ofiţerii polonezi refugiaţi în România fuseseră recrutaţi de Serviciul de informaţii britanic înainte de a părăsi teritoriul polonez şi înzestraţi cu aparate T.F.F.

Au trecut astfel prin arestul Secţiei juridice a S.S.I. peste 150 de polonezi, foşti ofiţeri, foşti funcţionari, preoţi, femei etc.

În România se aflau foarte mulți foști demnitari polonezi: colonelul Beck, fost ministru al afacerilor străine, apoi foștii președinți ai Camerei și Senatului polonez și alții.

Aceștia au început o serie nesfîrșită de intervenții în favoarea celor arestați.

De cealaltă parte însă interveneau germanii ca să fie judecați și condamnați după legile privind spionajul în timp de război, ceea ce ar fi însemnat pedeapsa cu moartea pentru mulți din ei, situație ce nu convenea deloc guvernului român. Germanii mai propuneau și altă variantă, și anume să le fie predați lor spre a fi trimiși la Varșovia, unde să fie judecați o dată cu cei arestați acolo.

Această cerere nu am satisfăcut-o pe considerentul că ei au făcut spionaj pe teritoriul român, și deci activitatea lor cade sub incidența legilor penale românești.

În ce privește judecarea lor, am explicat germanilor că relațiile dintre România și Polonia au avut alt caracter decît cele dintre Germania și Polonia și au fost totdeauna de strînsă prietenie. Condamnarea unui lot așa de important de polonezi ar prejudicia grav relațiile viitoare dintre cele două state. Or, guvernul român nu înțelege să-și ia răspunderea angajării politicii viitoare a statului. Găsind înțelegere și la Abwehr-ul din București, care ne-a ajutat mult în această chestiune, am reușit să stabilim un acord, în virtutea căruia polonezii urmau să fie triați după următoarele criterii : cei mai puțin vinovați să fie plasați cu domiciliu forțat în localități unde să nu mai aibă posibilitatea să activeze, iar cei mai vinovați să fie internați în lagăre.

S-au reținut în total vreo 20 de inși, care au fost internați în lagărul de la Tîrgu Jiu, pînă la armistițiu, cînd au fost amnistiați și eliberați. Restul de 130 au fost plasați cu domiciliu forțat în Muntenia și Oltenia, sub supravegherea poliției locale.

*

În preajma crăciunului din 1943, în comuna Plosca din județul Teleorman, lîngă Alexandria, a fost parașutată într-o

noapte o echipă compusă din trei ofiţeri englezi, îmbrăcaţi în uniforme, avînd pe deasupra nişte pardesie, pentru camuflare.

Membrii echipei, folosind semnale luminoase, au reuşit să se întrunească într-o pădure din apropierea şoselei, după care au trecut la căutarea sacilor cu haine şi a aparaturii tehnice care fuseseră paraşutate din acelaşi avion. Găsindu-le, le-au ascuns în pădure, după care au căutat să se îndrepte spre Bucureşti. Fiind însă dezorientaţi, au cerut, în comuna Plosca, lămuriri unei femei. Aceasta, suspectîndu-i, i-a denunţat jandarmilor care i-a găsit şi i-a arestat. Aduşi în Capitală la Inspectoratul general al jandarmeriei, ei au declarat că sînt :

— Maurice de Chastelaine, locotenent colonel în armata engleză, subşeful Biroului pentru afacerile române de la Comandamentul interaliat de la Cairo, fost timp de 14 ani director comercial al societăţii petrolifere Unirea, astfel că cunoştea perfect ţara şi limba română.

— Metzianu, căpitan în armata engleză, român ardelean, plecat după primul război mondial în Anglia, unde se căsătorise cu o englezoaică şi fusese primit în armata britanică.

— Porter, căpitan în aceeaşi armată, radiotelegrafist, fost profesor de limba engleză în România mai mulţi ani, astfel că vorbea, de asemenea, foarte bine româneşte.

Asupra lor aveau un aparat de transmisie cu opt cristale, cu lungimi de undă şi indicative diferite, trei rînduri de cifruri, 2 000 de dolari şi o anumită sumă de bani româneşti.

Antonescu, fiind avizat de cele de mai sus, mă însărcinează cu efectuarea cercetărilor necesare. De la primele declaraţii cei arestaţi susţin că au fost trimişi în România de Comandamentul de la Cairo, din însărcinarea guvernului englez, ca să ia legătura cu oamenii politici români, spre a găsi o soluţie pentru ieşirea României din război.

Deoarece însă au fost arestaţi şi au căzut astfel în mîna guvernului român, solicită să li se facă legătura cu conducerea statului, în acelaşi scop. În realitate ei mai aveau şi misiu-

nea de a culege informaţii din România asupra situaţiei şi de a le comunica Comandamentului de la Cairo.

Mai declară că datorită unei erori a pilotului avionului au fost paraşutaţi la 8 km distanţă de locul indicat de comandament, din care cauză nu au putut lua legătura cu o persoană ce trebuia să-i aştepte cu o maşină şi să-i transporte la Bucureşti, unde să le facă toate legăturile de care aveau nevoie. Ei susţin că nu cunosc identitatea persoanei respective, ci doar faptul că aceasta urma să se prezinte cu parola „Sievin".

Declaraţiile lor, cu toate golurile şi acoperirile de circumstanţă, destul de vizibile, le-am adus la cunoştinţa lui Antonescu. Deoarece chiar de la postul de jandarmi unde fuseseră arestaţi s-au făcut indiscreţii asupra identităţii lor, s-a aflat în Bucureşti că au venit trei paraşutişti englezi, ştire care a ajuns şi la cunoştinţa germanilor, ceea ce ne-a pus într-o situaţie foarte dificilă.

Am răspuns germanilor că faptul este exact, dar că trebuie întîi să stabilesc rostul prezenţei lor în ţară şi apoi le voi comunica rezultatul.

Spre a atenua suspiciunile germanilor, le-am pus la dispoziţie aparatul T.F.F. pentru studiu, împreună cu 6 cristale şi un rînd de cifruri, reţinînd însă două rînduri de cristale şi două de cifruri spre a stabili mai tîrziu legătura cu Cairo. Ulterior le-am comunicat că, în urma cercetărilor, am stabilit că au venit în România ca să culeagă informaţii şi să facă verificări în Valea Prahovei şi în Capitală.

Germanii nu s-au mulţumit însă numai cu atît şi au cerut în trei rînduri să-i predăm ca să-i ducă în Germania pentru cercetări. Eu m-am opus, arătînd că aceştia au venit pe teritoriul român şi erau îmbrăcaţi în uniforme militare, deci, conform regulilor de drept internaţional, trebuie să fie consideraţi şi trataţi ca prizonieri de război ai guvernului român.

Singura concesie pe care am făcut-o a fost aceea de a permite unui delegat al Abwehr-ului să-i audieze, la sfîrşitul cer-

cetărilor, în fața mea. Englezii au declarat misiunea lor pur informativă, așa cum convenisem cu ei, fără nici o legătură politică.

Delegatul german le-a cerut o serie de informații asupra unor cadre ale serviciului britanic de la Istanbul, pe care englezii le-au dat, în parte.

Terminînd și cu germanii, deși aceștia au rămas cu destule suspiciuni asupra rolului politic al ofițerilor englezi veniți în România, Antonescu a autorizat să fac contactul între Chastelaine și Maniu, cu toate măsurile de precauție, ca să nu afle germanii.

Discuțiile au avut loc într-o pădure din marginea Capitalei și s-au axat pe modalitățile de scoatere a României din război. Cum Știrbey se găsea la Cairo, unde trata, cu autorizația lui Antonescu, condițiile armistițiului, s-a luat legătura cu Cairo, folosindu-se aparatul lui Chastelaine, restituit nouă de germani, precum și cristalele și cifrurile reținute de mine.

Dat fiind faptul că Maniu avea și el un aparat prin care comunica cu Știrbey, s-a putut menține legătura în mod permanent cu Cairo. Echipa Chastelaine a rămas la Inspectoratul general al jandarmeriei pînă la armistițiu, cînd a fost pusă în libertate.

În primăvara anului 1944 sînt avizat de ofițerul care făcea legătura cu echipa tehnică germană de detectare a stațiilor clandestine de radio T.F.F. că aceasta a stabilit prezența unui aparat, într-un sector situat în apropierea Ministerului de Finanțe, care ia legătura în fiecare dimineață, la ora 7,00, cu Cairo și că germanii bănuiesc că aparatul s-ar afla în casa Știrbey.

Am indicat în această situație să se continue verificările tehnice și cînd se va stabili precis sediul aparatului să fiu avizat pentru a dispune descinderea. Cum știam că prin acest aparat se făcea legătura între Maniu și Știrbey la Cairo, am avizat imediat pe Antonescu, propunîndu-i să mă autorizeze să anunț pe Maniu să mute chiar în cursul nopții aparatul din casa

Știrbey și să înceteze emisiunile spre a nu mai fi descoperit de germani.

Antonescu m-a autorizat și am avizat pe Maniu, care a mutat noaptea aparatul, cu toate precauțiile necesare. A doua zi, dimineața, cînd germanii au reluat verificările, au constatat că aparatul nu se mai află în zona fixată.

Maniu însă nu m-a ascultat și a făcut greșeala de a pune aparatul în funcție în altă casă, lucrînd în continuare cu Cairo, tot la ora 7 dimineața, pe aceeași lungime de undă și cu aceleași indicative.

Germanii l-au prins din nou cu aparatele tehnice, astfel că peste două luni sînt avizat că a fost identificat „un nou aparat, probabil polonez sau sovietic", care ar fi stabilit pe strada Maria Rosetti, și mi s-a cerut ca echipa de descindere să fie în fiecare dimineață la un anumit punct pe această stradă, ca să intervină cînd se va stabili exact casa unde e aparatul.

Germanii au suspectat, desigur, mutarea aparatului din casa Știrbey.

Ei știau și acum că e același aparat și știau și casa în care lucrează. Dar au prezentat chestiunea sub altă formă și cu imprecíziuni, pentru ca să nu mai aibă surprize neplăcute. În prima zi cînd a sosit magistratul cu echipa, germanii au mai făcut o verificare cu delegatul S.S.I. și, stabilind casa în care lucra aparatul, au cerut descinderea imediată.

În casă a fost găsit radiotelegrafistul și aparatul englezesc. Fiind avizat imediat, dau ordin să-l transporte la Secția juridică și să nu fie cercetat pînă nu voi veni eu.

În fața mea, acesta spune că va declara tot adevărul dar să-l apăr de germani. Îi promit acest lucru și atunci mărturisește că se numește Țurcan, că este basarabean de origine, și că a fost telegrafist pe un vas român reținut de englezi la Cairo după declararea războiului.

Ulterior intrase în serviciul comandamentului englez și, după ce absolvise o școală de perfecționare în radiotelegrafie, fusese trimis cu un aparat T.F.F., prin Iugoslavia, în România.

De aici venise la București și luase legătura cu „un domn", după anumite indicații date la Cairo de Chastelaine. Acesta l-a instalat în casa Știrbey, unde a ținut regulat legătura cu Cairo pînă cînd fusese mutat în casa unde a fost arestat.

Știa că lucra pentru Maniu. Cifrurile erau ascunse în casă.

Prezentată sub această formă, chestiunea devenea gravă. Germanii știau de legătura dintre Știrbey și Maniu, precum și faptul că aparatul folosit este unul și același cu cel care transmisese din casa Știrbey.

Cum Țurcan adăuga că s-au schimbat peste 600 de mesaje cu Cairo, însemna că germanii le-au urmărit și le au notate, nefiindu-le necesar decît cifrul ca să le descifreze. Pentru a scăpa de germanii care așteptau la ușa mea rezultatul cercetării, le spun că nu vrea să declare cifrurile și le dau aparatul să se ducă să-l studieze. În acest timp mă duc la Antonescu și îi raportez situația, cerînd să mă autorizeze să aranjez lucrurile de așa natură ca germanii să nu aibă nici o dovadă a bănuielilor lor. Antonescu este de acord cu propunerea mea.

Înapoindu-mă la serviciu, îl instruiesc pe Țurcan să spună că a fost aruncat cu parașuta în Valea Dunării, de unde a venit la București și că aici a stat la diverse hoteluri pînă la data indicată de Cairo, cînd s-a dus în Piața Victoriei, unde a luat contact, după indicațiile primite de la Cairo, cu un domn a cărui identitate nu o cunoaște. Apoi să spună că n-a stat niciodată la Știrbey, ci în diferite case indicate de acel domn, care îi aducea mesajele cifrate, iar el i le dădea pe cele primite de la Cairo, tot cifrate, și că nu-l cunoaște pe Știrbey. Totodată, îl conving să se mențină la aceste declarații tot timpul, mai ales în fața germanilor, care nu pot să-i facă nimic, deoarece e cetățean român și a fost arestat în țară. Țurcan mi-a indicat atunci locul unde sînt ascunse cifrurile cu care comunicase la Cairo informații asupra efectelor bombardamentelor.

Am lăsat acolo cifrul cu care nu lucrase, învățîndu-l ca în fața germanilor să sfîrșească prin a mărturisi, după mai multe

stăruințe, că a avut un singur cifru cu care a lucrat, indicînd și locul din casă unde e ascuns.

După ce atît el cît și colonelul magistrat Radu Ionescu, șeful Secției juridice în acel timp, au învățat bine lecția, am dat dezlegare să se continue cercetările, invitîndu-i și pe germani să asiste. Țurcan și-a menținut ferm declarațiile învățate și a contestat cu tărie legăturile cu Știrbey, asupra cărora stăruiau germanii.

Declarînd, în fine, unde este ascuns cifrul, un delegat german s-a dus cu magistratul român și l-au ridicat. Germanii au fost foarte bucuroși că vor putea descifra mesajele și l-au trimis la Berlin. Acolo s-au făcut multă vreme încercări în acest sens, dar, după cum era de așteptat, nu au ajuns la nici un rezultat.

Am dat dispoziții ca declarațiile lui Țurcan să fie consemnate în scris în fața germanilor.

După o bună bucată de vreme a venit cifrul înapoi de la Berlin, cu mențiunea că mesajele nu au putut fi descifrate.

Afacerea însă pierduse din importanță, iar în Abwehr-ul de la București se făcuseră o serie de schimbări, așa că nu s-a mai depus nici un interes în această chestiune.

Țurcan a rămas în arestul S.S.I. pînă la armistițiu, cînd a fost amnistiat.

*

S.S.I. a avut mult de luptat cu spionajul maghiar, care acționa atît prin elemente aflate în țara noastră, cît și prin altele trimise din afară.

Ungurii foloseau de regulă grupuri foarte restrînse sau chiar numai cîte o singură persoană.

Aproape toate elementele informative aveau posibilitatea să transmită datele culese prin aparate T.F.F. clandestine.

S.S.I. a reușit să descopere un număr de 16 aparate unguresti. Unii din telegrafiștii care le foloseau au fost determinați

să lucreze în serviciul nostru, comunicînd informaţii militare false centralei de spionaj de la Budapesta.

În ultimul timp însă reuşiserăm să intrăm în posesia unor documente foarte importante privind spionajul maghiar din România.

Rezulta din aceste documente că pe teritoriul român se găseau 42 de centre de informaţii maghiare, toate înzestrate cu aparate de transmisie. Aceasta însemna că mai erau 26 de organizaţii şi aparate care trebuiau identificate şi descoperite.

Ceea ce este însă interesant e faptul că spionii maghiari nu erau plasaţi numai în Ardealul de sud ci şi de-a lungul Dunării, precum şi în Moldova, între Galaţi şi Iaşi. Toţi se interesau foarte mult de situaţia trupelor române pe frontul de est.

Restul acestei acţiuni se putea deduce din complexul de informaţii pe care le posedam.

Ungurii făceau tot posibilul să sustragă cît mai multe trupe de pe frontul de est, pe care le ţineau în apropierea Braşovului.

În cazul unei defecţiuni a armatei române pe frontul de est, aceste trupe trebuiau să treacă frontiera şi să ocupe Ardealul de sud. Pentru cunoaşterea situaţiei, aveau nevoie de informaţii din zona frontului.

Evenimentele s-au succedat însă de aşa manieră încît planul maghiar nu a putut fi realizat.

În afară de organizaţiile de spionaj mai importante, pe care le-am descris în acest capitol, au mai existat şi altele mai mici, care au fost descoperite datorită activităţii S.S.I.

Numele lor nu le reţin, dar ele pot fi găsite în dosarele respective ale serviciului.

ÎNCHEIERE

Recitind istoria mileniilor ce ne-au precedat, vom găsi nenumărate exemple în care „informația și stratagema" au jucat rolul hotărîtor în luptele dintre popoare.

În multe pagini se vorbește de iscoade și înaintași, de „trădări de planuri de război", ca și de trimiteri de „spioni falși" în tabăra inamică, adevărați agenți de dezinformare.

Marile imperii cunoscute de-a lungul veacurilor nu s-au putut menține fără instituirea unui sistem de informații. Ele au constituit adevărate centre de informații care spionau mișcările vrăjmașilor și anunțau prin ștafete puterea centrală despre orice pregătire sau intenție de încălcare a teritoriului aflat sub suveranitatea ei.

Victoriile marilor conducători, din antichitate și pînă în epoca modernă, au fost precedate de o intensă acțiune informativă pentru cunoașterea forțelor de care dispunea adversarul, a armelor și metodelor lui de luptă.

De aceea, Napoleon spunea cu drept cuvînt: „Se zice că succesele mele militare se datoresc geniului meu; eu voi răspunde însă că sînt rezultatul unor calcule matematice bazate pe informații exacte".

Și era îndreptățit să facă asemenea afirmații, deoarece avea alături de el pe Talleyrand, acel artist al informației externe, iar spatele îi era asigurat de Fouché, maestru al contrainformațiilor. Și dacă Napoleon i-ar fi ascultat pe ei pînă la sfîrșit, politica sa poate ar fi avut rezultate mai fericite.

În epoca contemporană, în cele două războaie mondiale, pe deasupra luptelor cu armele de foc, s-a dus un adevărat război al creierilor, al inteligențelor.

Și, de multe ori, lupta acestor forțe a decis soarta bătăliilor terestre.

Toate statele condamnă cu asprime trădarea și spionajul, dar, cu toate acestea, ele se servesc de mijloacele informative pentru adunarea datelor necesare orientării lor naționale și a menținerii ordinii interioare.

Serviciul de informații are adesea reputația unui serviciu odios. El este însă impus și justificat de rațiuni de stat.

În paginile precedente am expus istoricul celor patruzeci de ani de modeste eforturi făcute în țara noastră pentru crearea și dezvoltarea serviciilor de siguranță și de informații ale statului român.

Serviciile de informații au cerut multe jertfe generațiilor ce ne-au precedat și vor mai cere încă.

Ele însă nu au putut fi niciodată suficient de recunoscătoare celor sortiți să poarte povara acestor grele misiuni.

E lung șiragul celor care au sacrificat zeci de ani de zile și de nopți și au depus un imens capital de străduințe pentru a duce, cu un pas mai departe, activitatea acestor instituții.

Sînt mulți eroi, necunoscuți astăzi, care și-au sfîrșit viața în dosul gratiilor sau în fața plutoanelor de execuție; căci serviciul de informații este ca titanul din mitologie, care își mînca proprii săi copii.

Istoria trecutului ne învață că, pe deasupra exigențelor trecătoare și a intereselor subiective, firul de continuitate și tradiție informativă trebuie să se sprijine pe spiritul de solidaritate și de înțelegere al tuturor.

CUPRINSUL

Din partea redacției 3

Organizarea și activitatea Serviciului Special de Informații . . 11

Capitolul I. Perioada 1905—1914 11

Capitolul II. Perioada 1914—1918 13

Capitolul III. Perioada 1918—1924 15

Capitolul IV. Perioada 1924—1940 17

Capitolul V. Mihail Moruzov și colaborarea cu germanii . 20

Capitolul VI. Înființarea Serviciului Special de Informații . 33

Capitolul VII. Prima reorganizare a Serviciului Special de Informații 42

Capitolul VIII. A doua reorganizare 65

Capitolul IX. A treia reorganizare a S.S.I. 84

Capitolul X. Activitatea și acțiunile mai importante întreprinse de Serviciul Special de Informații 88

Încheiere 139

Apărută sub îngrijirea maiorului IȘUTIN PETRICĂ
și căpitanului CÎMPEANU MIRCEA
Corector STOIAN RADU

Dată la cules : 07.12.1968. Bun de tipar : 19.12.1968
Tiraj 1500 ex., din care 1400 ex. pe hîrtie semivelină
și 100 ex. pe hîrtie velină, format 16/61x86
Lucrarea conține 144 pagini

